

313.161  
313.161  
313.161

การศึกษานโยบายการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิรัช บุญชู

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

22 เม.ย. 2535

54007

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2529

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177629

คณะกรรมการที่ปรึกษานิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้  
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา  
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

### ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์  
ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทิน  
มหาจันทร์ กรรมการที่ปรึกษาและผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เนตร อัสชวลลิตี ซึ่งได้  
กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดีและตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจน  
แล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และ  
ขอใจนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัด  
ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ทั้ง 23 โรงเรียน ที่ให้ความสะดวกและช่วยเหลือ  
ในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณ คุณศรีสว่าง บุญยู ที่ให้  
ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

วิมล บุญยู

## สารบัญ

บท

หน้า

|   |                                                                     |    |
|---|---------------------------------------------------------------------|----|
| 1 | บทนำ                                                                | 1  |
|   | ภูมิหลัง                                                            | 1  |
|   | ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า                                      | 9  |
|   | ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า                                         | 10 |
|   | ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า                                            | 10 |
|   | นิยามศัพท์เฉพาะ                                                     | 13 |
|   | สมมติฐานในการศึกษา                                                  | 15 |
| 2 | เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง                                      | 16 |
|   | ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในทัศนะของนักการศึกษา            | 16 |
|   | จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา      | 19 |
|   | วิวัฒนาการการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา            | 24 |
|   | ความต้องการแรงงานในระดับมัธยมศึกษา                                  | 31 |
|   | การจัดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา           | 35 |
|   | การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา | 39 |
|   | สถานที่สอนและฝึกงานอาชีพนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา               | 48 |
|   | วัสดุอุปกรณ์การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา          | 51 |
|   | การแนะแนวและการนิเทศอบรมครูวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา | 53 |

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| การวัดและประเมินผลการศึกษาวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพใน    |     |
| โรงเรียนมัธยมศึกษา .....                            | 57  |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....                         | 59  |
| 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....                   | 76  |
| ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ..... | 76  |
| เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล .....             | 78  |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล .....                           | 80  |
| การจัดกระทำกับข้อมูล .....                          | 81  |
| สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล .....                    | 82  |
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                        | 84  |
| สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....           | 84  |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                          | 84  |
| 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ .....                | 136 |
| ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....                | 136 |
| สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า .....                     | 137 |
| ประชากร .....                                       | 137 |
| กลุ่มตัวอย่าง .....                                 | 138 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล .....             | 140 |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                          | 141 |
| อภิปรายผล .....                                     | 146 |
| ข้อเสนอแนะจากการศึกษา .....                         | 156 |
| ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป .....          | 165 |

บทที่ ๒

หน้า

บรรณานุกรม ..... 166

ภาคผนวก ..... 176

## บัญชีตาราง

| ตาราง                                                                                                                                                             | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....                                   | 85   |
| 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....                                        | 96   |
| 3 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....                                             | 97   |
| 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการ<br>บริหาร .....                           | 100  |
| 5 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร .....                                    | 102  |
| 6 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาด<br>ของโรงเรียนที่ทำการบริหาร ..... | 103  |
| 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามอายุ .....                                        | 106  |
| 8 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามอายุ .....                             | 108  |
| 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตาม<br>วุฒิการศึกษา .....                    | 110  |

|    |                                                                                                                                                                               |     |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10 | เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนก<br>ตามวุฒิการศึกษา .....                                      | 112 |
| 11 | แสดงคาสติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทางการสอน .....                             | 114 |
| 12 | เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทางการสอน .....                       | 116 |
| 13 | เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนวณ ๗ ทั้ง 7 คำน ของอาจารย์ผู้สอน<br>วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่<br>ทำการสอน ..... | 118 |
| 14 | เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนวณ ๗ 7 คำน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา<br>ตอนปลาย จำแนกตามเพศ .....                                     | 121 |
| 15 | เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนวณ ๗ 7 คำน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา<br>ตอนปลาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เรียน .....                 | 122 |
| 16 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ คำนจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน<br>อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....                              | 124 |



|    |                                                                                                                                                                 |     |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 17 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>ความมุ่งหมายของหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์<br>ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่ .....        | 125 |
| 18 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>แผนการเรียนของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน<br>และนักเรียน .....                                | 126 |
| 19 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ แผนการเรียนของผู้บริหารโรงเรียน<br>อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่ .....                     | 127 |
| 20 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้บริหาร<br>โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....              | 128 |
| 21 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน ของ<br>ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่ .....    | 129 |
| 22 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ คำนึงสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ของผู้บริหาร<br>โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....           | 130 |
| 23 | เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ คำนึงสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ของผู้บริหาร<br>โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่ ..... | 131 |

|    |                                                                                                                                                          |     |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 24 | เปรียบเทียบทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ คำนวณวัสดุอุปกรณ์การสอนของผู้บริหารโรงเรียน<br>อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....            | 132 |
| 25 | เปรียบเทียบทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชา<br>อาชีพ คำนวณวัสดุอุปกรณ์การสอนของผู้บริหารโรงเรียน<br>อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่ ..... | 133 |
| 26 | เปรียบเทียบทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ คำนวณการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู ของ<br>ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ..... | 134 |
| 27 | เปรียบเทียบทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา<br>อาชีพ คำนวณการวัดและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียน<br>อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน .....            | 135 |

## ภูมิหลัง

การศึกษาวิชาอาชีวศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในด้านการเตรียมบุคคลให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจของบุคคล และมีผลผูกพันไปถึงด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยเหตุนี้นโยบายการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นในเรื่องการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา สดใจ เหลาสุนทร (สดใจ เหลาสุนทร 2510 : 54) ได้กล่าวไว้ว่า หากนักเรียนในระดับนี้ ได้รับการฝึกหัดวิชาอาชีวศึกษาในสาขาที่ประเทศชาติต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการสร้างให้นักเรียนที่เรียนจบออกไปกลายเป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือ และสมรรถภาพอย่างเพียงพอ การฝึกหัดวิชาอาชีวศึกษาเท่ากับเป็นการสร้างกำลังแรงงานให้เป็นช่างฝีมือระดับกลาง ซึ่งประเทศชาติต้องการมากยิ่งขึ้นกว่ากำลังแรงงานคนในระดับใด ๆ ทั้งสิ้น

จากการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษาในหนังสือการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2518 แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 4 - 5 พ.ศ. 2520 - 2529 จะเห็นว่าในช่วงระยะเวลากว่า 10 ปี รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษาวิชาอาชีวศึกษา เพราะการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ เป็นการเสริมสร้างความเจริญและความมั่นคงของประเทศชาติทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับศึกษาวิชาอาชีวศึกษา ดังปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา 2521 : 60) สรุปได้ว่า

1. การศึกษาวิชาอาชีพมุ่งฝึกให้ผู้เรียนเกิดมีนิสัยรักการทำงาน สามารถนำความรู้จากบทเรียนและการทำงานในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การศึกษาวิชาอาชีพมุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มีความรู้ความชำนาญที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริงอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้รู้แนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลอีกอย่างหนึ่ง

3. การศึกษาวิชาอาชีพมุ่งฝึกวิชาชีพในระดับสูง เพื่อให้มีความสามารถและมีความชำนาญเฉพาะอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการพัฒนาตลาดแรงงาน

จากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาวิชาอาชีพมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาการจัดการเรียนการสอนให้จัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้มีประโยชน์ครบถ้วนในตัว เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถดำรงชีพได้ด้วยความมั่นใจในความรู้และความสามารถของตนสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมความรู้ทางวิชาชีพในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520 : 276) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาพอสรุปได้ว่า ให้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบไม่แยกสาย โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องและต่อเนื่องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 153) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาพอสรุปได้ว่า ควรจัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมุ่งทั้งการกระจายสถานศึกษาทางค่านวิชาอาชีพให้เพียงพอกับความต้องการกำลังคนของประเทศ และการเสริมสร้างวิชาชีพในสถานศึกษาต่าง ๆ

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวง  
ศึกษาธิการ 2523 : 6) ได้กำหนดหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย  
พ.ศ. 2524 ไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักสูตรหลังหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งให้การศึกษาทั่วไป และ  
พื้นฐานวิชาอาชีพอย่างกว้าง ๆ มาแล้ว สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายเน้นการเลือกกลุ่ม  
วิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกผู้เรียนให้ประสบการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความ  
ชำนาญที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริง หรือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม  
หรือเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนใฝ่ใจแสวงหาความรู้ ความจริง เพื่อให้เกิด  
ความงอกงามทางสติปัญญา ความสำนึกและความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลป  
วัฒนธรรม และงานสร้างสรรค์ของมนุษย์
4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรม ทั้งนี้ให้  
เน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ
5. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผสมผสานความรู้กับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับ  
ภาวะเศรษฐกิจสังคม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์  
เป็นประมุข
6. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเลือกเฟ้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม  
ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ
7. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมมือกันใช้ความรู้ความสามารถเพื่อ  
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาสังคม
8. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาหาความรู้และทักษะ  
จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

จากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หลักสูตรมุ่งสนองความต้องการของสังคม และท้องถิ่นทางคานาอาชีพ มุ่งใหญ่เรียนเลือกเรียนวิชาอาชีพใดตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนที่จะยึดเป็นอาชีพต่อไป สามารถศึกษาหาความรู้ และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระได้

สำหรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ที่เกี่ยวข้องกับการงานอาชีพก็ปรากฏชัดว่า เพื่อต้องการให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ในวิชาอาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รุของทางในการ ประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญของท้องถิ่นและประเทศชาติ

เมื่อพิจารณาหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ซึ่งกำหนดเวลาเรียนไว้ประมาณ 3 ปีแล้ว สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2526 : 13) ได้แสดงความเห็นว่า หลักสูตรมีนโยบายและจุดเน้น อย่างชัดแจ้งที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพ ได้จริง ๆ อันเป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะป้องกันปัญหาการว่างงานและการพัฒนาความ เจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กระทรวง ศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 13) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ หลักสูตรในส่วนวิชาบังคับที่เรียกว่าวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้ผู้เรียนจาก 6 สาขา คือ เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และ ศิลปกรรม สำหรับ 5 สาขาแรกตรงกับวิชาในหมวดวิชาแกนของหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พ.ศ. 2524 ของกรมอาชีวศึกษา วิชาบังคับส่วนนี้ไม่ว่าจะเป็นสาขาใด จะเป็นวิชาพื้นฐานในการเรียนวิชาอาชีพสาขานั้น ๆ ต่อไป วิชาพื้นฐานดังกล่าวประกอบ ด้วยรายวิชาย่อย ๆ หลายรายวิชาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 12 หน่วยการเรียนรู้ เท่ากันทุกสาขา เมื่อเลือกเรียนสาขาใดแล้วจะต้องเรียนทุกรายวิชาที่กำหนดไว้ในสาขานั้น นอกจากนี้ หลักสูตรทั้ง 2 มีการประเมินผลเรียนเดียวกันและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอผลการเรียน

วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพระหว่างหลักสูตรทั้ง 2 ได้ และยังสามารถโอนผลการเรียนที่ได้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระในระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2523 และฉบับแก้ไข พุทธศักราช 2526 และสามารถเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ (แกนวิชาชีพ) และโอนผลการเรียนได้จากแหล่งวิทยาการ

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2526 : 15) ได้กล่าวว่า ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนมัธยมศึกษาออกไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการหรือแหล่งวิชาชีพดังกล่าว นับได้ว่าเป็นประวัติกาลที่สำคัญของการศึกษาในระบบโรงเรียนของประเทศไทย ซึ่งเดิมไม่เคยมีและไม่เคยยอมรับหลักการนี้ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะกระทรวงศึกษาธิการยอมรับว่าความรู้บางอย่างหรือบางวิชา บุคคลภายนอกสามารถให้การศึกษาแก่นักเรียนได้ดีกว่าที่จะศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะวิชาชีพ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนครูวิชาชีพและอาชีพที่จัดสอนอยู่ในโรงเรียนนั้นก็มีจำนวนจำกัด ดังนั้นถ้าจะให้นักเรียนเลือกเรียนได้หลาย ๆ อาชีพ ก็ต้องอาศัยแหล่งอาชีพภายนอกโรงเรียน ซึ่งได้แก่ แหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งอาชีพของพ่อแม่อุปการครองนักเรียน ซึ่งมีจำนวนมาก

การส่งนักเรียนออกไปศึกษาหาความรู้ภายนอกโรงเรียนนั้น โรงเรียนและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526 : 269) กำหนดไว้ว่า โรงเรียนจะต้องมีคณะกรรมการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพ ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นและไม่ไกลจากโรงเรียนมากเกินไปจะต้องเป็นสถานฝึกงานอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมของท้องถิ่น เจ้าของสถานที่ฝึกจะต้องให้ความยินยอม นักเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่หรืออุปการครองนักเรียน จะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานฝึกงานอาชีพอย่างเคร่งครัด โรงเรียนจะต้องจัดให้มีครูนิเทศและประเมินผลการฝึกของ

นักเรียนร่วมกับสถานฝึกงานอาชีพ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน ประจำตัวนักเรียน ถ้าเป็นสถานประกอบอาชีพอิสระของพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนควรจะสอนความรู้ภาคทฤษฎีและกำหนดให้มีครูนิเทศการฝึกและตรวจเยี่ยม นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะต้องนิเทศบันทึกแสดงผลการฝึกงานอาชีพของนักเรียน

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนหรือการฝึกเพื่อให้เด็กนักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงานตามหลักสูตรนั้น ขณะนี้ส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในสถานศึกษา มีเพียงส่วนน้อยที่ได้จัดส่งนักเรียนออกไปฝึกอบรมหรือทดลองปฏิบัติงานในแหล่งงาน หรือสถานประกอบอาชีพทั้ง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสและมีระเบียบให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้อาจมีปัญหาดัง ๆ เช่นไม่ได้รับ ความร่วมมือจากแหล่งงาน ไม่มีงบประมาณและยานพาหนะสำหรับครูนิเทศการฝึกงาน ครูและผู้บริหารคิดว่าไม่สามารถควบคุมดูแลนักเรียนได้ หากผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นการณ์ไกลและประโยชน์ที่นักเรียนจะพึงได้รับและรัฐบาลสนับสนุนในด้านการขอความร่วมมือจากแหล่งงานต่าง ๆ แล้ว ก็เชื่อว่านักเรียนทุกคนคงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงจากประสบการณ์ในการทำงานในสภาพที่แท้จริงในโลกของงานอาชีพ

จากการที่รัฐบาลได้วางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 8.3 ล้านไร่ มีประชากรประมาณ 1.6 ล้านคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524 : 131) คาดว่าในอนาคตบริเวณนี้จะเป็นศูนย์กลางความเจริญและแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เพราะบริเวณพื้นที่ 3 จังหวัดนี้ เป็นที่ตั้งท่าเรือน้ำลึก สนามบินอู่ตะเภา โรงงานพลังงานก๊าซธรรมชาติและโครงข่ายคมนาคมและการสื่อสารเชื่อมโยงที่ดี ฉะนั้นรัฐบาลจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกขึ้น เพื่อวางโครงการพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศขึ้นในอนาคต และสำนักงาน



คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ  
2526 : 142) ให้ความสำคัญกับการนำพลังงานจากก๊าซธรรมชาติ  
ไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของประเทศ และปัจจุบันนี้ได้ดำเนิน  
โครงการอุตสาหกรรมหลายโครงการ เช่น อุตสาหกรรมเปโตรเคมี อุตสาหกรรม  
เกี่ยวกับการทำเรือ อุตสาหกรรมผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น เมื่อพัฒนาบริเวณ  
นี้แล้วจะเกิดแหล่งอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในภูมิภาคนี้ ตามแผนที่มีอยู่กำหนดประเภท  
อุตสาหกรรมที่จะจัดตั้งในพื้นที่บริเวณการพัฒนา 7 แห่ง คือ

1. ชลบุรี - อุตสาหกรรมขนาดเล็ก สำหรับเขตชุมชนชน  
หนาแน่น
2. ศรีราชา - แหลมฉบัง - อุตสาหกรรมเบา  
- กระบวนการส่งสินค้าออก  
- อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการทำเรือ  
- การท่องเที่ยว
3. พัทยา - การท่องเที่ยว
4. ระยอง - มาบตาพุด - อุตสาหกรรมผลิตผลการเกษตร (ระยอง)  
- เปโตรเคมี  
- อุตสาหกรรมมลพิษสูง  
- อุตสาหกรรมก่อสร้าง
5. ฉะเชิงเทรา - อุตสาหกรรมผลิตผลการเกษตร
6. สัตหีบ - การขนส่งทางทะเล  
- การจอดและซ่อมแซมเรือ
7. บ้านเพ - การท่องเที่ยว

จากการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมของภูมิภาคนี้ จึงเป็นที่คาดว่าประชากรในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่พิจารณาแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ การเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติและการเพิ่มขึ้นตามการกระตุ้นอันเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ในบริเวณพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา 7 แห่ง ได้แก่ ชลบุรี ศรีราชา-แหลมฉบัง พัทยา ระยอง-มาบตาพุด ฉะเชิงเทรา สตูล และบ้านเพ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 142) คาดว่าประมาณตั้งแต่ปี 2524 ถึง 2544 จำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติจาก 1.6 ล้านคน เป็น 1.9 ล้านคน และเพิ่มขึ้นตามแผนอันเกิดจากการกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมจำนวน 2 แสนคน รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2.1 ล้านคน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2524 : 1) คาดว่าปัญหาที่ตามมาอันเนื่องมาจากการเพิ่มประชากรก็คือการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อพัฒนากลุ่มประชากรอายุ 0 - 25 ปี ซึ่งคาดว่าจะเป็เด็กและเยาวชนถึงร้อยละ 55 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ให้ความรู้และทักษะพื้นฐานทางวิชาอาชีพ เพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น

ฉะนั้นการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จึงมีบทบาทสำคัญมากในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่อยู่ในแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอนจะจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นด้วย ปัญหาที่ตามมาก็คือการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน

ผู้สอน และนักเรียน ไม่เข้าใจจุดหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู การวัดและประเมินผล ทั้งนี้เพราะวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเป็นวิชาใหม่ที่เปิดสอนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอาจเกิดขึ้นได้ การศึกษาจะช่วยให้ทราบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางจัดสภาพการเรียนการสอนและปรับปรุงหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นยิ่งขึ้น

#### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง คำนึงถึงจุดหมายของหลักสูตร คำนึงถึงแผนการเรียน คำนึงถึงกิจกรรมการเรียนการสอน คำนึงถึงสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ คำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์การสอน คำนึงถึงการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และคำนึงถึงการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้สอน โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอนของครูผู้สอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน และขนาดของโรงเรียนที่เรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในด้าน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการแนะอาชีพ และด้านการวัดและประเมินผล ตามที่คณะผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

### ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง
2. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ในด้านการ จัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโครงการผลิตและ พัฒนากำลังคนไว้รองรับโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งได้แก่ พื้นที่บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

- (1.) ขอบเขตของเนื้อหาวิชา  
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา อาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียนในด้านต่าง ๆ คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ค่านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ค่านวัสดุอุปกรณ์การสอน ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และค่านการวัดและประเมินผล

## 2/ กลุ่มประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โดยเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 115 คน ผู้สอน 434 คน และนักเรียน 14,350 คน

## 3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 46 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพจำนวน 217 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีการแบ่งพวกหรือแบ่งชั้นโรงเรียน (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2528 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มี 23 โรง เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรง และขนาดกลาง 9 โรง

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน เจาะจงศึกษาจากอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 46 คน

3.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 จากอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนแต่ละขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน

3.3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ตามอัตราส่วนของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

**Simple Random Sampling** โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น .05 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (ประกอบ กรรณสูต 2525 : 13)

#### 4. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

##### 4.1 ตัวแปรต้นทางด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่

4.1.1 วิชาการศึกษา

4.1.2 ประสิทธิภาพในการบริหาร

4.1.3 ขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร

##### 4.2 ตัวแปรต้นทางด้านการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ได้แก่

4.2.1 อายุ

4.2.2 วิชาการศึกษา

4.2.3 ประสิทธิภาพในการสอน

4.2.4 ขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน

##### 4.3 ตัวแปรต้นทางด้านนักเรียน ได้แก่

4.3.1 เพศ

4.3.2 ขนาดของโรงเรียนที่เรียน

4.4 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียนต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ด้านจุดหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึงอุปสรรคต่าง ๆ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียนที่ได้ประสบในการนำหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมาใช้อสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทางค่านิยมมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนว และการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล

2. การใช้หลักสูตร หมายถึงการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 มาใช้ในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนรับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ นำมาปฏิบัติในโรงเรียน โดยมอบผ่านหัวหน้าหมวดวิชา และอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะเป็นผู้ใช้โดยตรง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนโยบายเบื้องต้น

3. วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หมายถึงวิชาบังคับเลือกในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มี 6 สาขา คือ เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยฝึกให้นักเรียนมีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานในการทำงาน การจัดการ และให้นักเรียนรู้อย่างแท้จริงในการประกอบอาชีพ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง 12 หน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกสาขาที่นักเรียนสนใจและมีความถนัดเท่าที่สามารถจัดได้

4. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึงการแบ่งขนาดของโรงเรียนโดยถือจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นเกณฑ์ ดังนี้

- 5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป
- 5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500 - 1,500 คน
- 5.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 500 คนหรือน้อยกว่า

6. แผนการเรียน หมายถึงกำหนดรายวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่นักเรียนต้องเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่งใน 6 สาขา คือ เกษตรกรรม สหกรรม ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม แต่ละสาขามีด้วยกัน 12 หน่วยการเรียนรู้

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

8. ผู้สอน หมายถึงครู หรือ อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

9. นักเรียน หมายถึงนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเลือกเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพใน 6 สาขานั้น

10. วุฒิการศึกษา หมายถึงระดับของวุฒิของผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

11. ประสบการณ์ในการบริหาร หมายถึงช่วงระยะเวลาเป็นปีที่ผู้บริหารโรงเรียนทำการบริหารตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ในโรงเรียนมัธยมที่ทำการบริหารอยู่ของผู้บริหารแต่ละคน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10 ถึง 20 ปี และสูงกว่า 20 ปี



12. อายุ หมายถึงอายุจริงของผู้สอนแต่ละคน แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ  
ต่ำกว่า 20 ปี 20 ถึง 30 ปี 30 ถึง 40 ปี 40 ถึง 50 ปี 50 ปีขึ้นไป

13. ประสบการณ์ด้านการสอน หมายถึงระยะเวลาที่คิดเป็นปีของการสอน  
ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ทำการสอนของผู้สอนแต่ละคน  
แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ ต่ำกว่า 5 ปี 5 ถึง 10 ปี 10 ถึง 15 ปี 15 ถึง  
20 ปี 20 ปีขึ้นไป

### สมมติฐานในการศึกษา

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มี วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และ  
ขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน  
วิชาอาชีพแตกต่างกัน

2. ผู้สอนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาด  
ของโรงเรียนที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ต่างเพศ และเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียน  
แตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน

4. ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ทางด้านจุดมุ่งหมาย  
ของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ใช้  
สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรม  
ครู และด้านการวัดและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน  
วิชาอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด  
ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกัน

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นพื้นฐานและแนวความคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชอบรี และระยอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในทัศนะของนักการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพได้พิจารณาแนวทางจากเอกสารของทางราชการ และพิจารณาจากทัศนะของนักการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 382) ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพว่าเป็นวิชาที่จัดไว้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ค่านิยม และนิสัยรักการทำงานและเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ พึ่งตนเอง มีวินัย และมุ่งมั่นทำงานให้ได้ผลสำเร็จตามจุดประสงค์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รู้จักและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงาน และประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถของตนเอง

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 8) ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพว่าเป็นการศึกษาวชิชีพที่มีความสำคัญในการเตรียมบุคคลให้มีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจของบุคคลและมีผลผูกพันไปถึงด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สุดใจ เหล่าสุนทร (ทัศนีย์ ใจซื่อ 2525 : 14 อ้างอิงมาจาก สุดใจ  
 เหล่าสุนทร 2510 : 152) ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ว่าเป็นการฝึกหัด  
 วิชาชีพในสาขาที่ประเทศชาติต้องการจะกระทำได้ดีและได้ผลในขณะที่บุคคลเหล่านั้นกำลัง  
 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา เพราะเท่ากับเป็นการสร้างกำลัง  
 แรงงานให้เป็นช่างฝีมือในด้านต่าง ๆ ในระดับกลาง ซึ่งประเทศยังขาดอยู่มากยิ่งกว่ากำลัง  
 คนในระดับใด ๆ ทั้งสิ้น

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2527 : 53 - 57) ให้ความ  
 ความหมายวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดให้นักเรียนเกิด  
 การเรียนรู้ซึ่งเรียกว่ากลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ (ก.พ.ช.) ว่าควยประสบการณ์  
 ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ อันได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร  
 งานประดิษฐ์ และงานช่าง

และตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 กลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐาน  
 อาชีพ หมายถึงกลุ่มวิชาที่เน้นเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน สามารถปฏิบัติงาน  
 ได้และสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ กลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. วิชาการทำงาน เป็นวิชาบังคับให้ความรู้พื้นฐานอันจำเป็นแก่ชีวิต เน้นที่จะฝึก  
 นักเรียนให้เกิดอุปนิสัยรักการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความเข้าใจและอย่างมี  
 ประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ฉะนั้นจึงมุ่งให้นักเรียนรู้หลักการ รู้จัก  
 เครื่องมือ วัสดุ กระบวนการ และการปฏิบัติอันเป็นพื้นฐานทั่วไป ที่จะนำไปใช้ในชีวิต  
 ประจำวันได้มี 5 สาขา คือ การดูแลรักษาบ้าน งานช่างในบ้าน งานเกษตร งานผ้า  
 และการตัดเย็บ งานอาหารและโภชนาการ

2. วิชาอาชีพ เป็นวิชาเลือกที่สำคัญเพื่อให้นักเรียนเลือกเรียน วิชาอาชีพที่มีความ  
 สามารถในตัวเอง เพื่อจะได้นำความรู้ประสบการณ์และทักษะในเชิงอาชีพไปใช้ในการประกอบ  
 อาชีพได้ตามควรแก่วัย และเป็นวิชาที่มุ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการหารายได้เพื่อการครองชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 30) ได้กำหนดความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ว่าเป็นวิชาบังคับซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอาชีพสาขานั้น ๆ ต่อไป วิชาพื้นฐานดังกล่าวประกอบด้วยรายวิชาย่อย ๆ หลายรายวิชา มีจำนวนทั้งสิ้น 12 หน่วยการเรียนรู้ เท่ากันทุกสาขา ซึ่งมีด้วยกัน 6 สาขาด้วยกันคือ เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม

บุญ แสงศักดิ์ (บุญ แสงศักดิ์ 2520 : 20) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในรูปแบบของวิชาการงานและอาชีพไว้ดังนี้

วิชาการงานและอาชีพ ถือว่าเป็นทั้งวิชาสามัญและวิชาเพื่อประกอบอาชีพที่ถือว่าเป็นวิชาสามัญเพราะต้องการให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะอันเป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่และชีวิตประจำวัน และถือว่าเป็นวิชาอาชีพเพราะเป็นวิชาที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมสำหรับประกอบอาชีพหรือดำเนินอาชีพต่อเนื่องจากบิดามารดาที่มีกระหว่างเป็นนักเรียน

ชำรง บัวศรี (ชำรง บัวศรี 2521 : 5 - 8) ได้กล่าวไว้ว่าวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเป็นการศึกษาเพื่ออาชีพ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนให้เน้นหนักไปในด้านปูพื้นฐาน สร้างความสนใจและความสำนึกในความสำคัญของงานอาชีพ (Career awareness) รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพหลังเรียนจบประโยชน์คประโยชน์ศึกษาแล้ว ต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสการทำงาน ทดสอบความสนใจและความถนัด ฝึกทักษะของตนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นแต่ละโรงเรียนย่อมจัดการงานและอาชีพแตกต่างกันออกไป

อัมพร มีสุข (ลักษณะ สมเชื้อ 2524 : 14 อ้างอิงมาจากอัมพร มีสุข 2518 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ให้ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ว่า เป็นกลุ่มวิชาภาคปฏิบัติและการทำงานเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับโลกของการงานโดยแท้จริง

วรวิทย์ วตินสรากร (วรวิทย์ วตินสรากร 2518 : 37) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามแนวของการมัธยมศึกษาของไทยไว้ว่า เป็นกลุ่มวิชาที่รองรับการศึกษาต่อเนื่อง โดยอาศัยประสบการณ์เป็นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้มีความรู้และทักษะอันเพียงพอแก่การประกอบอาชีพหรือให้มีพื้นฐานความรู้อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต หรือเพื่อการศึกษาคือสูงขึ้น

#### จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากความหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่กล่าวมาแล้ว นักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นพอสรุปได้ว่า การศึกษาวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเพื่อต้องการให้นักเรียนที่สำเร็จออกไปแต่ละชั้นตอนสามารถประกอบอาชีพได้ ถือว่าเป็นแนวความคิดหลักในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนได้

องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ 2503 : 13 - 17) มองเห็นความสำคัญของการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จึงได้จัดให้มีการประชุมบรรดาประเทศสมาชิกขององค์การศึกษา ฯ ทั่วโลกขึ้นที่กรุงเจนีวา เมื่อ พ.ศ. 2493 เรื่องการสามัญศึกษา ครั้งที่ 13 การสอนการฝีมือในโรงเรียนมัธยม ประเทศต่าง ๆ มีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพควรมีจุดมุ่งหมายสำคัญดังต่อไปนี้

#### จุดมุ่งหมายทางการศึกษา สรุปได้ว่า

1. เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในการศึกษา ช่วยอบรมบ่มนิสัยและฝึกทางใจนักเรียน เพราะการปฏิบัติงานเหล่านี้ต้องอาศัยความตั้งใจ สำนึกใจ มานะอดทน ละเอียดและทำงานมีระเบียบ วิธีเสริมสร้างนิสัยให้รักความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ความประณีต ความถึกทน และความเป็นผู้เห็นการไกล หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือต้องอาศัยความมีระเบียบวินัยอย่างสมบูรณ์

2. เพื่อสนองความต้องการในทางสร้างสรรค์โดยล้นนำพึงพอใจ ถ้าจัดให้แล้วจะก่อให้เกิดความสามารถได้อีกหลายทาง

#### จุดมุ่งหมายในงานภาคปฏิบัติ สรุปได้ว่า

เพื่อฝึกทักษะในการใช้มือปฏิบัติงาน เพราะมองในแง่ที่ว่าเป็นความจำเป็นในชีวิตประจำวันของนักเรียน ผู้จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า นักเรียนจึงต้องเป็นคนที่มือไม่หละหลวมสามารถใช้มือทำสิ่งของง่าย ๆ ด้วยตนเองได้และนำไปใช้ได้ โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก

#### จุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ สรุปได้ว่า

1. วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิชาสามัญโดยทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นเครื่องมือที่จะนำนักเรียนผ่านจากมัธยมศึกษาให้เข้าไปสู่สาขาวิชาที่เหมาะสมสำหรับเขาเหล่านั้นได้

2. ช่วยให้นักเรียนเห็นความสามารถของตนเอง ตัดสินใจได้ว่าเขาควรเลือกเรียนวิชาทางอุตสาหกรรมหรือไม่ และ

3. เป็นเครื่องมือที่จะสาธิตเป็นตัวอย่างให้แก่วิชาอื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับช่วยกิจกรรมทางสมอง

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายคน ศาสตราจารย์ ดร.สุคใจ เหล่าสุนทร (สุคใจ เหล่าสุนทร 2505 : 40) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดนิสัยรักการงาน มีความริเริ่ม และสนใจในการประดิษฐ์  
ต่าง ๆ

2. สามารถทำสิ่งของเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ตามความสามารถและวัย

3. ทำให้เกิดฝีมือ และรู้จักใช้ศิลป์ในการทำสิ่งของนั้น ๆ
4. ทำให้รู้จักใช้และรักษาเครื่องมือ
5. ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ทำให้รู้จักใช้จ่ายได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
7. เป็นแนวแนะเพื่อการศึกษาวิชาชีพต่อไป

ชำระ บัณฑิต (กุมภาพันธ์ ยุทธวิสุทธิ 2522 : 8 อ้างอิงมาจาก ชำรง บัณฑิต 2503 : 371 - 380) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการสำรวจการทดสอบความสามารถและแนะแนว
2. เพื่อช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเปลี่ยนแปลงของอาชีพ
3. เพื่อวางพื้นฐานอาชีพ
4. ให้ความรู้แก่ผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษา

ชนู แสงศักดิ์ (ชนู แสงศักดิ์ 2520 : 21) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในรูปแบบของวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นการศึกษาสามัญ ให้นักเรียนฝึกการใช้มือ เครื่องมือ และทำงานให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน คนเรานั้นส่วนใหญ่เมื่อออกจากโรงเรียนแล้วก็เหลือเพียงการงานและอาชีพนี้เองเป็นกิจวัตรประจำวัน
2. เป็นการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานไปสู่การเรียนอาชีพต่อไป โดยนักเรียนได้ทำงานอยู่กับบิดามารดา หรือแหล่งประกอบอาชีพซึ่งสามารถเรียนระหว่างทำงานประจำ

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 รัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ (เกษม สุกหอม 2516 : 41 - 42) จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาให้มีส่วนสัมพันธ์กับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพดังต่อไปนี้

1. รัฐบาลมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพ เพื่อความเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

2. ในการจัดการศึกษานั้น ให้จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคลโดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและแผนการปกครองของประเทศ เช่นจัดให้มี

- ก. จริยศึกษา
- ข. พลศึกษา
- ค. พุทธิศึกษา
- ง. หัตถศึกษา

หัตถศึกษา หมายถึงการจัดให้มีกิจนิสัยและความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการวางรากฐานของการประกอบอาชีพ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 3) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสำรวจความสนใจในงานอาชีพและสร้างเสริมทักษะเพื่อการประกอบอาชีพอันควรแก่วัย

2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของวิชาอาชีพ พอที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต



3. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะเป็นผู้นับถือและให้การบริการ และร่วมมือในการประกอบกิจกรรมและธุรกิจ

4. เพื่อให้รู้จักความรู้ ความสามารถในสาขาต่าง ๆ มาส่งเสริมซึ่งกันและกัน และให้รู้ของทางที่จะไปริเริ่มและประกอบอาชีพได้

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 325) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับเลือกวิชาอาชีพจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524

2. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการของวิชาอาชีพพอที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต

จากจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการเตรียมตัวบุคคลในการเข้าทำงาน หรือเขียนฐานะทาง การเรียนของบุคคลให้สูงขึ้น เพราะอาชีพหลักของคนไทยในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ จะประกอบควย

1. เกษตรกรรม เพราะเกษตรกรรมยังเป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ของคนไทย แต่จะต้องเป็นเกษตรกรรมแบบใหม่ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสม โดยเกษตรกรจะต้องรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์พืช การตลาด การจำแนกคุณภาพของผลผลิตและการแปรรูปผลผลิต

2. อุตสาหกรรม เพราะอุตสาหกรรมจะมีความสำคัญยิ่งขึ้นในการส่งออก การหารายได้เงินตราต่างประเทศ ตลอดจนการสร้างงานเพิ่มขึ้น ไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศถึงอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าสำเร็จรูป และมีการเร่งสร้างฐานทางอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เกิดขึ้นในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเหล็ก ปูนซีเมนต์ โปแตช โซดาแอช และเปโตรเคมี

เป็นต้น นอกจากนั้นจะส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและผลักดันอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการจ้างแรงงาน และใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายทางการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีทักษะทางวิชาชีพอย่างแท้จริง และนำเอาการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการฝึกระหว่างปฏิบัติงานฝึกฝนบุคคลให้มีวิชาชีพที่ตรงตามความต้องการเป็นพิเศษ เช่น ผู้จบ ม.6 สามารถประกอบอาชีพได้ ในฐานะแรงงานฝีมือ เป็นต้น และสามารถพัฒนาฝีมือหรืออาชีพด้วยการฝึกในศูนย์ฝึกอาชีพ หรือการฝึกในระหว่างปฏิบัติการทำงาน

#### วิวัฒนาการการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การศึกษาของไทยในสมัยโบราณเรียนกันตามวัด สำนักปราชญ์ราชบัณฑิต พระราชวัง ไม่มีโรงเรียนสอนเป็นกิจลักษณะ (กาญจนา คุณารักษ์ 2522 : 42) ครั้นมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นสมัยที่มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ พระองค์ทรงก่อตั้งกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) และให้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นในพระบรมมหาราชวัง นับได้ว่าเป็นโรงเรียนแห่งแรกในประเทศไทย พระองค์ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ฉบับแรกขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2438 และได้มีการแก้ไขปรับปรุงเรื่อยมาตามลำดับดังต่อไปนี้

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2445

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2450

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2452

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2456

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2458

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2464

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503

และ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้

จากการศึกษาแผนการศึกษาชาติแต่ละฉบับพอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา  
ทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาได้จัดให้มีการสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยม  
ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาในระดับกลาง เช่น เสนียนทำบัญชี ค้าขาย เพาะปลูก  
เลี้ยงสัตว์ ช่างไฟฟ้า ฯลฯ เป็นต้น และในปี พ.ศ. 2454 พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์  
เสนายศกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้นได้จัดให้มีการแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนขึ้น  
เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนสวนกุหลาบ โดยนำผลงานของนักเรียนในรอบปีการศึกษา  
มาแสดง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานการฝีมือหรืองานในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ  
โรงเรียนต่าง ๆ ส่งงานการฝีมือมาแสดงเป็นจำนวนมาก และได้รับความสนใจจาก  
พอสมถาวร (เกษม สุกหอม 2516 : 68) และงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียน  
ก็ได้รับการส่งเสริมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ผลงานของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า  
นักเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดของ  
ตนเองหรือเรียนต่อในวิชาชีพนั้น ๆ ให้สูงขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสายสามัญ  
ศึกษา และวิสามัญศึกษา

ฉะนั้นในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 (เกษม สุกหอม 2515 : 72)  
ได้กำหนดให้เพิ่มวิชาการฝีมือหรือวิชาหัตถศึกษาเข้าไปเป็นวิชาเรียนในชั้นมัธยมศึกษา  
ทุกระดับชั้นเรียน และเรียนกันเป็นกิจลักษณะเพราะรัฐบาลเห็นว่า บุคคลที่สำเร็จ  
ชั้นมัธยมศึกษาเป็นการเรียนที่เพียงพอแล้วที่จะออกไปประกอบอาชีพได้

การเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพได้วิวัฒนาการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น  
และมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดมา ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น วิชาการงาน  
สันตติวิชาการฝีมือ และวิชาหัตถศึกษาหรือศิลปหัตถกรรม เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น

การฝึกวิชาการงานที่ต้องอาศัยการประดิษฐ์ด้วยความประณีต เรียกว่าวิชาการฝีมือ ภายหลังองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้จัดการประชุม เรื่อง การสามัญศึกษา ครั้งที่ 13 ณ กรุงเจนีวา เมื่อ พ.ศ. 2493 การสอนการ ฝีมือในโรงเรียนมัธยม (องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ 2503 : 4 - 5) ประเทศสมาชิกมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า วิชาการฝีมือ เป็นวิชาสำคัญและต้องยอมรับจัดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะแต่เดิมการ จัดการศึกษาชั้นนี้จัดเฉพาะผู้ที่จะไปประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ทุกวันนี้ต้องจัด เพื่อสนอง ความต้องการของนักเรียนซึ่งทวีจำนวนขึ้นโดยลำดับ

การจัดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญได้ เริ่มในลักษณะของการเป็นวิชาเลือกมาตั้งแต่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2493 (กระทรวงศึกษาธิการ 2493 : 30 - 31) โดยกำหนดให้นักเรียนได้ เลือกเรียนวิชาการฝีมือและการทำงาน สำหรับนักเรียนชาย วิชาการฝีมือ ได้แก่ การจักสาน การทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้ วิชาการงาน ได้แก่ การทำสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ การช่างไม้เบื้องต้นและการทำงานอื่น ๆ สำหรับนักเรียนหญิง วิชา การฝีมือ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การจักสาน และการทำเครื่องเล่นเครื่องใช้ วิชาการงาน ได้แก่ การทำสวนครัว การเลี้ยงสัตว์และการทำงานอื่น ๆ

ในปี พ.ศ. 2494 รัฐบาลได้จัดวางแผนการศึกษาได้นำคำว่า หลักสูตรศึกษา บรรจุเพิ่มเข้าไว้ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 เป็นองค์ประกอบทางการศึกษา อีกแขนงหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนักเรียนยังขาดทักษะการใช้มือทำงานให้เป็นประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันอยู่มาก เพราะเพ่งเล็งทางวิชาการกันมากเกินไป การเรียนการสอน เป็นแบบครูบอกจุดและจำตามคำบอกเล่าของครู (กระทรวงศึกษาธิการ 2500 : 1 - 2) ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่เรียนวิชาไฟฟ้ามาครั้นไฟฟ้าที่บ้านเกิดพิวส์ขาด ก็ไม่ทราบหาไฟฟ้าที่บ้านด้วยเป็นเพราะพิวส์ขาดหรือเปลี่ยนพิวส์เองไม่ได้ เป็นต้น

ดังนั้นการเรียนหัตถศึกษา นอกจากจะได้เด็กได้มีโอกาสฝึกมือ ใจมือให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไม้แขวนเสื้อ ที่ตั้งหนังสือ ราวตากผ้า แก้วน้ำเล็ก ๆ น้อย ๆ ภายในบ้านได้ วิชาหัตถศึกษา นอกจากจะเป็นการเพาะความเจริญงอกงามทางกายแล้ว หัตถศึกษา ยังเป็นรากฐานสำหรับวิชาชีพ และช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกอาชีพในสิ่งที่ตนเองถนัดอีกด้วย หรือเป็นผู้ใหญ่มีอาชีพอยู่แล้ว ยังให้หัตถศึกษาให้เป็นประโยชน์ในยามว่าง เป็นการพักผ่อนอารมณ์ในทางที่ถูกต้องอีกด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 กระทรวงศึกษาธิการ (วรวิทย์ วทินสรากร 2520 : 55) ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยเปลี่ยนวิชาการฝีมือและการงาน เป็นวิชาศิลปศึกษา และได้เพิ่มวิชาเลขานุการกับภาษาต่างประเทศอีก 2 วิชา

เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2504 รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้จัดให้มีการศึกษาวิชาหัตถศึกษา เพื่อมุ่งให้นักเรียนมีกิจนิสัยและความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงาน เพื่อเป็นรากฐานของการประกอบสัมมาอาชีพ (สุคใจ เหล่าสุนทร 2505 : 36) และสอนกันทั่วไปในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิดแก่ผู้ที่ยังไม่เข้าใจดีว่าเป็นการศึกษาวิชาชีพ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ แต่หัตถศึกษามีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงาน เพื่อเป็นรากฐานของการประกอบสัมมาอาชีพเท่านั้น

ครั้นต่อมา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2509 : 41) ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้จัดโครงการทดลองปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนมัธยมทางด้านการศึกษาวิชาอาชีพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่สำเร็จออกไปแล้วสามารถเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษาหรือวิชาชีพชั้นสูงได้ หรือออกไปประกอบอาชีพของตนเองได้ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง โครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน และอีกส่วนหนึ่งได้รับความช่วยเหลือจากองค์การร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ยูนิเซฟ และธนาคารโลกทาง

ด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์การสอน เช่น เครื่องจักรกล เครื่องยนต์ จักรเย็บผ้า ตู้เย็น เตาแก๊ส ฯลฯ เป็นต้น วัสดุเหล่านี้นำมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาศิลปะ ปฏิบัติซึ่งแยกเป็น อุตสาหกรรมศิลป์ เกษตรกรรมศิลป์ ชุรกิจศิลป์ และคหกรรมศิลป์ โครงการทาง ๆ โคแก

#### โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ 1 (ค.ม.ส. 1)

โครงการนี้ครั้งแรกจัดขึ้นเป็นโครงการทดลองปรับปรุงการศึกษาขึ้นที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2494 โดยให้หลักสูตรการศึกษาแบบประสม ทำให้นักเรียนสนใจวิชาต่าง ๆ มากขึ้น และได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมที่ถาวรขึ้นที่ โรงเรียน สุรนารีวิทยา ในปี พ.ศ. 2503 และได้ปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2510 เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนครูวิชาชีพและเงินงบประมาณจึงมี โครงการปรับปรุงเพียง 20 โรงเรียน ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งมีโรงเรียนต่าง ๆ เช่น โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง เป็นต้น แนวทางในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ปรับปรุงอาคาร เครื่องมือ เครื่องใช้ให้มีประสิทธิภาพ และปรับปรุง หลักสูตร ให้นักเรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่เหมาะสมแก่ความถนัดและความสนใจของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 15 - 16) โดยการจัดวางหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับความเหมาะสม ความสนใจของเด็กวัยรุ่น และความ ต้องการของท้องถิ่นที่กำหนดวิชาบังคับ และวิชาเลือก เช่น อุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ เกษตรกรรมศิลป์ ชุรกิจศิลป์ เป็นต้น (เกษม สุกหอม 2516 : 79) ซึ่งคาดว่าจะเป็นการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองและนักเรียนต่อวิชาชีพและเป็นการฝึกกำลังคนของประเทศด้านฝีมือแรงงานและไปเรียนต่อในสาขาวิชาชีพเพิ่มขึ้น

### โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ 2 (ค.ม.ส. 2)

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มโครงการมาตั้งแต่ ตุลาคม 2506 เพื่อมุ่งปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนโดยให้นักเรียนเรียนวิชาสามัญควบคู่ไปกับวิชาอาชีพ โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในชนบทผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร โดยให้ความรู้พื้นฐานของวิชาอาชีพเกษตรกรรม ขึ้นต่อไปถ้าโรงเรียนและท้องถิ่น พร้อมจะเรียนวิชาอาชีพแขนงอื่น เช่น คหกรรม อุตสาหกรรม และธุรกิจ เพื่อ นำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อให้สูงขึ้น โรงเรียนก็จะเปิดสอนให้ และ ภายหลังจึงได้เข้าโครงการระยะ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ถึง 2513 มีโรงเรียน ในโครงการประมาณ 50 โรงเรียน เน้นการปรับปรุงสายอาชีพเกษตร

### โครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมชนบท (ค.ม.ช.)

โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2520 โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดินและได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนจากยูนิเซฟ เพื่อปรับปรุงโรงเรียนมัธยมระดับจังหวัดและระดับอำเภอ แบ่งช่วงการดำเนินการ เป็นระยะ ๆ โรงเรียนที่ปรับปรุงมีทั้งสิ้นจำนวน 399 โรงเรียน

### โครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค (ค.ม.ภ.)

โครงการนี้เป็นการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้ทัดเทียมกับ ส่วนกลาง และจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบกว้างสามารถปรับให้เหมาะสมกับ ลักษณะของท้องถิ่นและครอบครัว ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน ให้ความรู้ในวิชาสามัญและทักษะพื้นฐานทางความรู้วิชาชีพด้วย ตามความต้องการทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แบ่งออกเป็น 2 โครงการย่อย คือ ค.ม.ภ. 1 และ ค.ม.ภ. 2 ระยะเวลาการดำเนินงาน 9 ปี โดยได้รับความช่วยเหลือจากธนาคาร โลก ปรับปรุงอุปกรณ์การสอนและการก่อสร้าง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2517 : 8 - 11) ได้มีการประเมินผลโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปรากฏว่า ในด้านความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพส่วนหนึ่งนั้น ไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนัก เพราะนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นออกไปประกอบอาชีพร้อยละ 17 เท่านั้น ซึ่งตามจุดมุ่งหมายกำหนดไว้เป็นร้อยละ 30 และนักเรียนยังนิยมเรียนวิชาสามัญ เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : คำนำ) ได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในปี พ.ศ. 2518 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถสร้างคนที่มีคุณภาพสนองความต้องการของสังคม และเน้นฝึกฝนเยาวชนไทยให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม อันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย หลักสูตรฉบับนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นหมวดวิชาสามัญหรือหมวดวิชาชีพก็ได้ สำหรับหมวดวิชาชีพมีให้เลือก 5 ประเภทวิชา คือ เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ โดยมุ่งให้เป็นการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ แต่ในทางปฏิบัตินั้นมิประสบผลเนื่องจากขาดครู และอุปกรณ์การเรียนการสอนในวิชาชีพ ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องเน้นหนักไปทางวิชาสามัญเหมือนเดิมเป็นส่วนใหญ่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 9) ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เพื่อให้เป็นหลักสูตรต่อเนื่องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จุดเด่นที่สำคัญของหลักสูตรฉบับนี้ คือ



เป็นหลักสูตรที่จบในตัวเอง มุ่งเน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพโดยตรง และเป็นพื้นฐานสำหรับการหาความรู้เพิ่มเติม และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอีกด้วย หลักสูตรฉบับนี้นอกจากกำหนดให้นักเรียนได้เรียนวิชาบังคับแล้ว ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ ได้อีก ซึ่งมีจำนวน 12 หมวดวิชา เฉพาะหมวดวิชาอาชีพได้แก่ ศิลปกรรม ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม แต่ทั้งนี้ต้องให้เป็นไปตามแผนการเรียนด้วย

### ความต้องการแรงงานในระดับมัธยมศึกษา

ประสิทธิภาพของคนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะคนเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม ประเทศจะผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้เพียงพอและได้สัดส่วนหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคน ซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการเป็นสำคัญ ฉะนั้นการสร้างคนให้มีประสิทธิภาพมีความรู้ความสามารถเพียงพอ และตรงกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติหรือไม่นั้น จะต้องอาศัยการจัดการศึกษาของชาติเป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างแรงงานของมนุษย์ขึ้นมา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ

ในปี พ.ศ. 2526 กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย 2526 : 7 - 8) ได้ประมาณการจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน และผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั่วราชอาณาจักรจากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 49,139,900 คน มีผู้อยู่ในวัยทำงานทั้งสิ้นประมาณ 37,217,600 คน ซึ่งรวมทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้ว่างงาน ผู้รอฤดูกาล เกษตรและผู้อยู่นอกกำลังแรงงานซึ่งหมายถึง นักเรียน นิสิต นักศึกษา ด้วย แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังต้องการแรงงานทุกระดับ โดยเฉพาะระดับช่างฝีมือ และกึ่งฝีมือ อยู่อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะ

การลงทุนในต่างจังหวัด ในขณะที่เดียวกันผู้อยู่ในวัยทำงานก็ออกไปทำงานในต่างประเทศ  
 ควย และ แนวโน้มความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานระหว่างปี พ.ศ. 2521 -  
 2530 กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย 2524 : 56)  
 คาดว่าปี พ.ศ. 2521 เป็นปีที่มีความต้องการแรงงานมากที่สุดทั้งหน่วยงานของรัฐและ  
 ของเอกชนจำนวน 50,769 คน รองลงมาได้แก่ปี พ.ศ. 2522 จำนวน 42,763 คน  
 และปีที่น้อยที่สุดได้แก่ปี พ.ศ. 2527 จำนวน 13,154 คน และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอีกคือ  
 ปี พ.ศ. 2528 จำนวน 13,805 คน ปี พ.ศ. 2529 จำนวน 15,166 คน และปี พ.ศ.  
 2530 จำนวน 15,224 คน

และนอกจากนี้กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย  
 2527 : 4 - 7) ได้สำรวจความต้องการแรงงานและการเข้าออกงานของปี 2526  
 จากสถานประกอบการในส่วนภูมิภาคจำนวน 2910 แห่ง จากจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงาน  
 จังหวัดตั้งอยู่ 64 จังหวัด ผลการสำรวจความต้องการแรงงานจำแนกตามระดับการ  
 ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 14,338 คน ปรากฏว่าเป็นระดับประถมศึกษาจำนวน 3,670 คน  
 และระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1,055 คน

และในขณะที่เดียวกัน จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง ซึ่งเป็นจังหวัด  
 ที่ตั้งอยู่ในเขตโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ในปี พ.ศ. 2526 กรมแรงงาน  
 กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย 2526 : 9) คาดว่าจะมีประชากรผู้อยู่ใน  
 วัยทำงานและผู้อยู่ในกำลังแรงงานในจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 254,800 คน ชลบุรี  
 จำนวน 366,500 คน และระยองจำนวน 202,700 คน รวมผู้อยู่ในวัยทำงานทั้งสิ้น  
 824,000 คน

และในปี พ.ศ. 2528 กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย  
 2528 : 48 - 50) ประมาณการว่าจะมีกำลังแรงงานใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงานทุกระดับ  
 การศึกษาในจังหวัดชลบุรีจำนวน 8,588 คน ระยองจำนวน 6,448 คน และฉะเชิงเทรา  
 จำนวน 7,479 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 22,515 คน ทุกคนที่สำเร็จการศึกษาทุกระดับ  
 ได้ผ่านการเรียนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพมาแล้ว โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา

นอกจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กำหนดให้สอน วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาแล้วก็ตาม กรมอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 176 - 178) ได้เตรียมการขยาย งานเพิ่มปริมาณการผลิตบุคลากรทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อให้สอดคล้องและรองรับ กับแผนพัฒนาชาวยังทะเลตะวันออก โดยในระยะแรกเน้นการพัฒนาวิทยาลัยเทคนิค ะยอง และสัตหีบ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2528 ผลิตนักเรียนระดับ ปวช. ประมาณ 2,448 คน ปี พ.ศ. 2529 ประมาณ 2,704 คน และปี พ.ศ. 2530 ประมาณ 2,736 คน

นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 181 - 183) ได้วางโครงการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างชายฝั่งทะเล ตะวันออก (ระยอง) เพื่อเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในสาขาต่าง ๆ โดยมี เป้าหมายการผลิตช่างฝีมือ และกึ่งฝีมือ ในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 660 คน ในปี พ.ศ. 2528 จำนวน 1,530 คน และในปี พ.ศ. 2529 จำนวน 2,265 คน จาก การที่กรมอาชีวศึกษาได้วางโครงการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างชายฝั่งทะเลตะวันออก (ระยอง) นั้น มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อเพิ่มแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น แหล่งสาธิตในการเผยแพร่ ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในการปรับปรุงการดำเนินงานอาชีพของประชาชนใน ทองถิ่น
2. เพื่อสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ประชาชนทั่วไปที่ไม่มีความรู้ใน วิชาชีพและทักษะในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่ตนเองฝึกฝนจนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพ ได้
3. เพื่อสอนวิชาชีพแบบเข้มข้นในหลักสูตรช่างฝีมือให้แก่ประชาชนและนักเรียน ที่มีความรู้ มศ. 3 ม.3 หรือเทียบเท่าขึ้นไปได้เรียนวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่เน้นหนัก ทางภาคปฏิบัติสำหรับนำความรู้และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพได้หรือยกระดับความรู้ความ สามารถของตนเองให้สูงขึ้น

4. เพื่อสอนวิชาชีพให้แก่ักเรียนมัธยมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อโอนหน่วยกิตเข้าสมทบกับหน่วยกิตของหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

นอกจากกรรมอาชีพศึกษาลดดังกล่าวแล้วระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือ และช่างเทคนิคในสาขาวิชาที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสาขาแปรรูปเคมี อิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า เทคนิคการผลิต เทคนิคการควบคุมเครื่องจักรกลระบบแก๊สและดีเซล อุตสาหกรรมการเกษตร เทคโนโลยีการอาหาร ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจคอมพิวเตอร์ และโภชนาการชุมชนและอื่น ๆ แล้ว กรรมอาชีพศึกษาถือว่าการผลิตช่างฝีมือ ช่างกึ่งฝีมือที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในภูมิภาคนี้

นอกจากนี้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคตะวันออก ชลบุรี (สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ม.ป.ป. : ไม่มีเลขหน้า) ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะช่างฝีมือระดับกลาง โดยนิวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิจัยความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพท้องถิ่นตลอดจนประเมินผลการดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงาน
2. พัฒนาฝีมือแรงงานโดยให้การฝึกอบรมทั้งทางค่านช่าง และมีโรงงานช่างให้แก่เยาวชนนอกโรงเรียน และผู้ที่ทำงานอยู่แล้วในตลาดแรงงาน
3. ติดต่อประสานงานกับธุรกิจอุตสาหกรรมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน
4. ส่งเสริมให้มีการฝึกในสถานประกอบการและการฝึกงานช่างฝึกหัด
5. ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานตามมาตรฐานที่กำหนด
6. สนับสนุนการพัฒนาด้านการเกษตรกรรมโดยให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกรให้มีความรู้ในการใช้และบำรุงรักษาเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร

7. สนับสนุนโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น ใ้การฝึกอาชีพแก่ทหารปลดประจำการ และในประจำการ โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามแนวพระราชดำริ

8. เป็นศูนย์กลางประสานงานการพัฒนาฝีมือแรงงานในภูมิภาคตะวันออก รวม 8 จังหวัดคือ ชลบุรี ระยอง ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ

ฉะนั้นหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ต่างก็มีโครงการผลิตช่างฝีมือ หรือ กึ่งฝีมือ เพราะมองเห็นความต้องการแรงงานของหน่วยงานและสถานประกอบอาชีพ อีกระลอกในอนาคต

#### ✓การ จัดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ✓

จากรายงานการสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ โครงสร้างของหลักสูตรมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการคือ ด้านวิชาการ วิชาอาชีพ และพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตรงกับสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริงของตน และจัดให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

ในการจัดแผนการเรียนนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 82) โรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาแผนการเรียน ได้แก่

1. ทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ คือ ครู เครื่องมือและอุปกรณ์
2. แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น
3. ความเห็นชอบของโรงเรียนและคณะครู

แผนการเรียน หมายถึงการกำหนดรายวิชาเลือกอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งนักเรียนและโรงเรียนจะพิจารณาด้วยกันโดยคำนึงว่านักเรียนจะมุ่งไปประกอบอาชีพใด (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 89) นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ละคนจะมีแผนการเรียนของตนเอง บางคนจะมีแผนการเรียนที่เน้นวิชาสามัญ บางคนมีแผนการเรียนที่เน้นวิชาอาชีพ

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2524 : 42) กล่าวว่าสาเหตุที่โรงเรียนต้องให้นักเรียนเลือกเรียนตามแผนการเรียนก็เพราะเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกำหนดไว้ว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการเลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป โดยที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสและเสรีภาพที่จะตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาเรียนด้วยตนเองมากที่สุด

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 13) สรุปไว้ว่า โรงเรียนจะต้องจัดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้แก่ักเรียนโดยแยกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. แผนการเรียนวิชาบังคับส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนจะต้องจัดแผนการเรียนให้นักเรียนทุกคน โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการทำงาน และในการดำเนินชีวิต โดยฝึกให้มีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานในการทำงาน การจัดการและใหญ่ของงานในการประกอบอาชีพ โรงเรียนจะจัดแผนการเรียนกลุ่มวิชานี้ตามรูปแบบที่หลักสูตรกำหนดไว้ และนักเรียนเลือกเรียนเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งจาก 6 สาขา คือ เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม วิชาบังคับส่วนนี้เมื่อนักเรียนเลือกเรียนสาขาใดแล้ว จะต้องเรียนทุกรายวิชาที่กำหนดไว้ในสาขานั้น ๆ

2. แผนการเรียนวิชาเลือกส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนจะจัดแผนการเรียนนี้ให้นักเรียนได้เลือกเรียน เพื่อยึดเป็นอาชีพต่อไป โดยจัดให้เลือกตาม

ความถนัด ความสามารถ และความสนใจ และโรงเรียนจะต้องจัดรายวิชาเลือกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันเป็นแผนการเรียนที่มีทิศทางและมีจุดมุ่งหมายว่า ผู้เรียนจะมุ่งเน้นไปทางใด เช่น จัดแผนการเรียนที่มุ่งเน้นไปทางศิลปศาสตร์หรือมุ่งเน้นไปทางอาชีพเกษตร เป็นต้น แผนการเรียนทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนเลือกเรียนอาจจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือหลักสูตรกลุ่มอาชีพ พุทธศักราช 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : สารบัญ) กำหนดให้ไว้ร่วมกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยมีกลุ่มอาชีพให้เลือกจัดอยู่ 5 ประเภทวิชา

ประเภทวิชาที่ 1 เกษตรกรรม จัดให้เลือกมี 5 สาขา คือ สาขาวิชาพืชกรรม สาขาวิชาสัตวบาล สาขาวิชาช่างเกษตร สาขาธุรกิจเกษตร และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ประเภทวิชาที่ 2 คหกรรม จัดให้เลือกมี 3 สาขา คือ สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

ประเภทวิชาที่ 3 ช่างอุตสาหกรรม จัดให้เลือกมี 6 สาขา คือ สาขาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และสาขาวิชาช่างก่อสร้าง

ประเภทวิชาที่ 4 พาณิชยกรรม จัดให้เลือกมี 3 สาขา คือ สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการขาย

ประเภทวิชาที่ 5 ศิลปหัตถกรรม จัดให้เลือกมี 4 สาขา คือ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง สาขาวิชาศิลปประยุกต์ และสาขาวิชาช่างโลหะรูปพรรณ

นอกจาก 5 ประเภทวิชาดังกล่าว หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดกลุ่มวิชาศิลปกรรมไว้อีกสาขาหนึ่ง เพื่อโรงเรียนจะได้จัดแผนการเรียนวิชาอาชีพสาขานี้ให้นักเรียนได้เลือกเรียนด้วย

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนสามารถเลือกจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพได้หลายสาขา เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล แต่โรงเรียนจะสามารถจัดได้กว้างขวางแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการและความพร้อมของโรงเรียนและโรงเรียนควรเปิดให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างน้อย 3 สาขา

แต่ในทางปฏิบัติจริง สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2524 : 42) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นผู้กำหนดแผนการเรียนสำเร็จรูปขึ้น เพราะเกรงว่านักเรียนจะเลือกวิชาเรียนอย่างไม่มีความหมาย แต่อย่างไรก็ตามในการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ โรงเรียนควรคำนึงถึงประโยชน์ และผลที่นักเรียนจะได้รับจากการเรียน ได้มีนักการศึกษาให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ เหล่าสุนทร (สุกิจ เหล่าสุนทร 2510 : 68) กล่าวไว้ดังนี้

1. หางานหาง่าย
  2. ไม่ทำท้อถอยเกินไป
  3. อาจเปลี่ยนอาชีพได้โดยไม่ยาก คือมีอาชีพใกล้เคียงอยู่หลายอย่าง
  4. อาชีพที่ป้อนมาเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ถึงแม้จะมีความต้องการมาก
- มีฐานะทางสังคมดี แต่อาจมีผู้เรียนน้อย เพราะหาผู้ป้อนเฉพาะเหมาะสมยาก

จะเห็นว่าในการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพของโรงเรียนนั้น นักการศึกษาคำนึงถึงโอกาสในการหางานทำ และความสำเร็จในการทำงานของนักเรียน รวมทั้งการให้รู้จักนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้กับงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ เพื่อให้เกิดผลดังกล่าว โรงเรียนควรจะต้องคำนึงถึงการดำเนินการก่อนที่จะเปิดสอนวิชาอาชีพในโรงเรียน ซึ่ง สุกิจ เหล่าสุนทร (สุกิจ เหล่าสุนทร 2510 : 69) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ 3 ประการคือ

1. สำรวจความต้องการของตลาดในเรื่องแรงงานในค่านต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น



2. ศึกษาแนวโน้มของความต้องการแรงงานล่วงหน้าเป็นระยะยาวไม่น้อยกว่า 5 - 6 ปี เพราะการฝึกอบรมจะกินเวลาราว 3 - 4 ปี มิฉะนั้นจะทำให้เกิดการผิดพลาดในเรื่องความต้องการแรงงานได้

3. สำรวจความต้องการของนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อทราบความคิดและความต้องการของอาชีพต่าง ๆ จากนักเรียนและครูปกครอง

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนจะเป็นผู้จัดการเรียนสำเร็จรูปไว้ให้นักเรียนเลือก บางโรงเรียนอาจจัดไว้หลายแผน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกตามความถนัด และความสนใจ แต่บางโรงเรียนนักเรียนอาจไม่มีโอกาสได้เลือก เนื่องจากโรงเรียนจัดการเรียนไว้เพียงแผนเดียว การที่โรงเรียนจะจัดการเรียนได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน โรงเรียนมัธยมขนาดเล็กจะเปิดสอนวิชาชีพได้อย่างกว้างนั้นค่อนข้างจะลำบาก เพราะมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ คือ จำนวนนักเรียนไม่มากพอที่จะแบ่งไ้หลายกลุ่ม จำนวนครู ตลอดจนอาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอนและเงินงบประมาณจำกัด และสิ่งที่สำคัญของคำนึงถึงในการจัดการเรียน คือ ควรจะได้มีการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของนักเรียน รวมทั้งความต้องการแรงงานในสาขาต่าง ๆ ของสังคมด้วย

### การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สาเหตุที่ต้องจัดให้มีการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 นายวิเวก ปางพุฒิพงศ์ (วิเวก ปางพุฒิพงศ์ 2523 : 1 - 2) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนสำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ในปัจจุบันมีจำนวนมาก แต่มีผู้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยชั้นสูงได้ไม่ถึง

ร้อยละ 10 ส่วนผู้ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อไม่ได้ก็สมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เปิดหรือกลายเป็นคนว่างงานซึ่งมีมากที่สุด ทั้งนี้เพราะไม่มีความรู้หรือฝีมือในเรื่อง การประกอบอาชีพ

2. ประเทศต่าง ๆ ได้บรรจุวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเข้าไว้เป็นส่วนสำคัญของ หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประเทศไทยก็ได้นำหลักการนี้มาใช้ใน หลักสูตรเช่น โครงการมัธยมแบบประสม แต่ความสำเร็จของโครงการนี้ไม่ตรง ตามเป้าหมายนัก ต่อมาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 และ 2524 ได้มีการกำหนดวิชาชีพไว้ให้นักเรียนได้เลือกเรียน แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้นำ วิชาชีพไปให้นักเรียนได้เลือกเรียน

3. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้เน้นถึงการอาชีพพระมู ให้อพลเมืองที่เข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานและมีความรู้ ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของโรงเรียนจะบรรจุ เป้าหมายด้านคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 49) ได้ระบุไว้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการฝึกวิชาอาชีพดังต่อไปนี้

1. จัดกระบวนการเรียนการสอนและการฝึกวิชาอาชีพให้ผู้จบการศึกษา สามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

2. จัดให้มีมาตรการในการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน ทุกห้องที่

3. วางแนวปฏิบัติและสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากรในห้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นแหล่งฝึกงานของนักเรียน

4. วางแนวปฏิบัติและสนับสนุนให้การกระจายการนิเทศการศึกษาไปสู่ระดับ ปฏิบัติให้มากที่สุด

5. จัดให้มีการติดตามประเมินผลนักเรียนที่จบการศึกษาทั้งส่วนที่ไปศึกษาต่อ และส่วนที่ไปประกอบอาชีพ

ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของโรงเรียน จำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น จำนวนครู - อาจารย์ สถานที่ฝึกงานและเครื่องมือ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการยากที่โรงเรียนจะสามารถจัดได้เต็มตามความต้องการของนักเรียน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงได้ระบุหลักการโดยการเปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียนได้อย่างกว้างขวาง

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : ภาคผนวก 3 - 4) จึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ในระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2523 เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อกำหนดลักษณะของแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกศึกษาหาความรู้ หรือฝึกทักษะงานอาชีพนอกสถานศึกษาได้ตามความพอใจ ความถนัด และความต้องการ

2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การฝึกงานสำหรับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ในระเบียบดังกล่าว ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับสถานฝึกงานอาชีพต่าง ๆ ดังนี้  
สถานฝึกงานอาชีพ หมายความว่า แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ

แหล่งวิทยาการ หมายความว่า สถานศึกษา สถาบัน หรือศูนย์ฝึกอาชีพของทางราชการหรือเอกชนที่จัดการศึกษา การฝึกหัดหรือการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้บุคคลมีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ โดยมีการดำเนินการอยู่เป็นประจำ

สถานประกอบการ หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจการเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจ โดยเป็นนายจ้างและลูกจ้างดำเนินงานอยู่เป็นประจำ

สถานประกอบอาชีพอิสระ หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจการภายในครอบครัว ซึ่งอาจเป็นของผู้ปกครองนักเรียนหรือของผู้อื่น

วิเวก ปางพุฒพงศ์ (วิเวก ปางพุฒพงศ์ 2523 : 5) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ 7 วิธีคือ

1. จัดที่สถานศึกษาของตนเองหรือโรงเรียนมัธยมด้วยกัน
2. จัดที่หรือเรียนที่วิทยาลัยหรือโรงเรียนอาชีวศึกษา
3. จัดที่โรงเรียนสารพัดช่างหรือหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่
4. จัดที่ศูนย์ฝึกอาชีพ
5. จัดที่สถานศึกษาวิชาชีพอื่น ๆ เช่น สถานศึกษาของเอกชน ของทหาร ตำรวจ หรือหน่วยราชการอื่น ๆ
6. จัดที่แหล่งอาชีพ สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ แม้แต่ตามฟาร์ม หรือไร่นาของเอกชน
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จรรยา ชูฉลาก (จรรยา ชูฉลาก 2524 : 327) กล่าวว่า ในการจัดสอนวิชาอาชีพนั้น ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการฝึกฝนมาจากสถานศึกษาเพียงหน่วยเดียว นั้น ยังไม่สามารถที่จะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อการนำไปปฏิบัติงาน นักเรียนควรจะได้รับการศึกษาดูงานหรือฝึกงานเพิ่มเติมจากหน่วยงานนอกสถานศึกษา

โอลสัน (Olson. 1960 : 73) ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน ดังต่อไปนี้

1. นำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากภายนอกโรงเรียนมาให้ให้นักเรียนค้นคว้า
2. นำอุปกรณ์ต่าง ๆ จากชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

3. เชิญวิทยากรมาบรรยายที่โรงเรียน
4. สัมภาษณ์ผู้มีความรู้ในชุมชน
5. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่
6. การสำรวจแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน
7. การตั้งค่ายพักแรม
8. การหาประสบการณ์จากการไปฝึกงาน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้มีการไปฝึกงานที่สถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะการได้ไปใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน จะช่วยทำให้การเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ เสนีย์ พิทักษ์อรณพ (เสนีย์ พิทักษ์อรณพ 2525 : 38) ยังได้กล่าวว่า การใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียนนี้จะช่วยแก้ปัญหาความไม่พร้อมของโรงเรียนได้ด้วย

อย่างไรก็ตามเพื่อให้โรงเรียนสามารถส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพได้ทันที กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย ครู - อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิในทางอาชีพต่าง ๆ เรียกว่า "คณะกรรมการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพของนักเรียน" ซึ่งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. คัดเลือก คัดเลือก และจัดทำทะเบียนรายชื่อสถานที่ฝึกงานอาชีพที่เห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานศึกษาหาความรู้ และฝึกงานอาชีพของนักเรียน และเสนอให้กรมเจ้าสังกัดหรือจังหวัดอนุมัติ
2. ทกลงเรื่องค่าใช้จ่าย หรือรายได้อันพึงมีของนักเรียนกับสถานฝึกงานอาชีพ
3. ทกลงเรื่องวิธีการฝึกงานตามหลักสูตรกับสถานฝึกงานอาชีพ
4. ดำเนินการอื่นใดอันจะทำให้การฝึกงานอาชีพของนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์

### วิธีการจัดให้นักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพ

เรื่อง เจริญชัย (เรื่อง เจริญชัย 2525 : 50) กล่าวว่า ตามหลักสูตรใหม่  
นี้ต้องมีอาคารและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนวิชาบางประเภท เช่น งานช่าง ถ้าจะ  
ให้ทุกโรงเรียนมีอาคาร และอุปกรณ์ครบทุกโรงเรียน คงทำไม่ได้ด้วย ไม่มีเงินงบประมาณ  
พอ จึงคิดใช้วิธีผสมผสานกันระหว่างการศึกษานอกโรงเรียนกับการศึกษาในโรงเรียน  
โดยมีระเบียบให้นักเรียนไปเรียนในสถานประกอบการได้ แต่โรงเรียนต้องประสบกับ  
อุปสรรคต่าง ๆ ในการพานักเรียนไปฝึกงาน ดังเช่นที่ ภิญโญ สาร (ภิญโญ สาร  
2525 : 19) กล่าวว่า โรงเรียนมีอุปสรรคเรื่องการเดินทางและรถโรงเรียน  
ตลอดจนการางสอนที่อัดแน่นไม่มีเวลาว่างฝึกงานได้พอ

ชญ แสงศักดิ์ (ชญ แสงศักดิ์ 2521 : 19) ได้เสนอแนะวิธีการที่จะจัด  
ให้นักเรียนสามารถออกไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียนดังต่อไปนี้ การจัดให้นักเรียนออก  
ไปฝึกงานอาชีพนั้นอาจให้นักเรียนได้เรียนวิชาสามัญเพียงครึ่งวัน อีกครึ่งวันให้ช่วยบิดา  
มารดาหรือผู้ปกครองประกอบอาชีพในลักษณะการฝึกงานภาคปฏิบัติ โดยโรงเรียน  
ควบคุมประสานงานการฝึกงานอาชีพนั้น

วิเวก ปางพิฬพงศ์ (ทัศนีย์ ใจชื่อ 2525 : 31 อ้างอิงมาจาก วิเวก  
ปางพิฬพงศ์ 2525 : 14) ได้เสนอแนะว่า การจัดให้นักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพนอก  
โรงเรียนนั้น อาจจัดโดยเฉพาะในวันเสาร์ หรือวันหยุด หรือใช้เทคนิคในการจัดชั้น  
เรียนให้มีเวลาว่างพอ แล้วประสานงานกันอย่างใกล้ชิด หรือจัดให้นักเรียนไปเรียน  
ระหว่างปิดภาค อาจให้มีอยู่หอพักเพื่อเรียนอาชีพระยะสั้น เป็นการผูกพันความสัมพันธ์  
ให้เกิดความสนิทสนมและภูมิใจ อันเป็นการสร้างเยาวชนให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กรมอาชีวศึกษา  
2527 : 210) ได้วางโครงการจัดหน่วยเคลื่อนที่บริการวิชาชีพแก่โรงเรียนมัธยม  
เพื่อทดลองจัดหน่วยเคลื่อนที่จากศูนย์ฝึกวิชาชีพ และโรงเรียนสารพัดช่างให้บริการ  
วิชาชีพในส่วนวิชาภาคบังคับแก่โรงเรียนมัธยมในท้องถิ่นทางไกล เพื่อให้สอดคล้องกับ

หลักสูตรใหม่ที่กำหนดให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเรียนวิชาชีพเป็นวิชาภาคบังคับ  
 ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีนั้น แต่ด้วยเหตุที่สภาพทรัพยากรอันจำกัด  
 ของระบบการศึกษาไม่สามารถจะจัดโรงเรียนมัธยมทุกแห่งมีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์  
 สำหรับการฝึกวิชาชีพได้พร้อม ศูนย์ฝึกวิชาชีพในความรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษา  
 จึงได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการวิชาชีพแก่นักเรียนจากโรงเรียนมัธยมโดย  
 ใช้ระบบหมุนเวียนตามที่ได้มีการตกลงกัน

การดำเนินงานของศูนย์ฝึกวิชาชีพในระยะเวลาที่ผ่านมาได้ผลดี และได้รับความ  
 นิยมอย่างสูง จนถึงกับเกิดปัญหาที่ไม่สามารถให้บริการได้ตามความต้องการ  
 อย่างไรก็ดีตามเป็นที่ยอมรับกันว่า โรงเรียนมัธยมที่อยู่ไม่ห่างไกลจากศูนย์มากนัก  
 สามารถนำเด็กมาเรียนที่ศูนย์ได้ แต่สำหรับโรงเรียนมัธยมที่อยู่ห่างไกล ไม่สามารถ  
 นำเด็กเข้ามาใช้บริการวิชาชีพเนื่องจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพาหนะไป-กลับค่อนข้างสูง  
 และมีปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยของเด็กด้วย ดังนั้นโรงเรียนมัธยมที่ห่างไกลจึงจัด  
 สอนวิชาชีพของตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ ทำให้เกิดความไม่สมดุลย์ในค่านักทะและ  
 ความรู้พื้นฐานด้านวิชาชีพระหว่างผู้มีโอกาสเรียนที่ศูนย์ฝึกวิชาชีพที่มีเครื่องมือพร้อม  
 และผู้เรียนวิชาชีพที่สถานศึกษาของตนก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา อันจะ  
 เป็นผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาภายหลัง

กรมอาชีวศึกษาจึงจัดให้มีหน่วยบริการเคลื่อนที่ฝึกวิชาชีพให้นักเรียนมัธยม  
 ในท้องถิ่นห่างไกล เพื่อกระจายโอกาสในการเรียนวิชาชีพกับเครื่องมือวัสดุครุภัณฑ์  
 และบุคลากรที่ได้คุณภาพมาตรฐานและจะส่งผลให้เขาเหล่านั้นได้รับความเท่าเทียมกับ  
 นักเรียนมัธยมในเขตเมือง นอกจากศูนย์ฝึกวิชาชีพแล้ว โรงเรียนสารพัดช่างยังมี  
 บทบาทสำคัญในการฝึกวิชาชีพให้นักเรียนมัธยมในเขตจังหวัดที่ไม่มีศูนย์ฝึกวิชาชีพอีกด้วย  
 แม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์หลักในการบริการวิชาชีพแก่บุคคลทั่วไป จึงจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่  
 บริการฝึกวิชาชีพแก่โรงเรียนมัธยมโดยศูนย์ฝึกวิชาชีพและโรงเรียนสารพัดช่าง

อย่างไรก็ตามการ~~เรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ~~ระดับไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาย่อมมีปัญหาคล้ายคลึงกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ประเทิน มหาพันธ์ (ประเทิน มหาพันธ์ ม.ป.ป. : 1 - 2) ได้กล่าวสรุป ถึงปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

๑. ปัญหาความรู้หลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรไม่เพียงพอเพราะวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ที่แท้จริงก็คัดแปลงมาจากวิชาประเภทการฝีมือในหลักสูตรฉบับก่อน ๆ ฉะนั้นการเรียนการสอนจึงคล้ายคลึงกัน ถ้าจะให้สมบูรณ์ควรเปลี่ยนเนื้อหาวิชาเสียใหม่ให้สอดคล้องกับอาชีพในสังคม สอดคล้องกับคุณสมบัติที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ฉะนั้นปัญหาเรื่องเนื้อหาของหลักสูตรเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะเนื้อหาต้องมาภายหลังสิ่งที่ต้องการจะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

## ✓ 2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

2.1 นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมต่างกัน ได้รับการฝึกอบรมมาต่างกัน จึงมีความถนัดแตกต่างกันไป

2.2 นักเรียนมองไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำงานที่ต้องออกแรง งานช่าง งานเกษตร มองเห็นว่าเป็นงานต่ำ และไร้เกียรติ

2.3 สภาพร่างกายของนักเรียนไม่เหมาะสม เช่น อายุยังน้อย ไม่ถนัดในการใช้เครื่องมือ เป็นต้น จึงเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการปฏิบัติงานของนักเรียน

## 3. ปัญหาทางบ้าน

3.1 ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จึงไม่ให้การสนับสนุนนักเรียนเท่าที่ควร



3.2 สภาพทางบ้านไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เช่น นักเรียนที่อยู่ในเมืองไม่มีที่ดินแต่เรียนวิชาการเกษตร นักเรียนเรียนวิชาช่างแต่ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ เช่น มีด ขอน คานู เป็นต้น ฉะนั้นการเรียนของนักเรียนจึงไม่ได้ผลดี

3.3 นักเรียนไม่มีเวลาทำกิจกรรมของหลักสูตร

3.4 เครื่องมือเครื่องใช้มีไม่เพียงพอ

3.5 ผู้ปกครองไม่เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร

3.6 ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความชำนาญที่จะให้ความช่วยเหลือ

#### 4. ปัญหาสถานโรงเรียน

4.1 ครูผู้สอนไม่มีความพร้อมที่จะสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เช่น

= ครูไม่มีความรู้ทั้งในค่านเนื้อหาวิชาและวิธีสอน

- ครูไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา

พื้นฐานวิชาอาชีพ

- ครูมีทัศนคติไม่ดีต่อกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

- ครูไม่สนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

4.2 วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ

4.3 เวลาไม่เพียงพอที่จะเน้นการทำงานภาคปฏิบัติ

4.4 โรงเรียนให้ความสำคัญของวิชาน้อย ทั้งในด้านเงินงบประมาณการจัดหาบุคลากรที่ดี วัสดุอุปกรณ์ และการจัดกิจกรรมของกลุ่ม ไม่ได้รับการสนับสนุนการเรียนการสอนจึงไร้อรรถ

4.5 โรงเรียนไม่มีที่เก็บวัสดุอุปกรณ์การสอน จึงก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายนำมาใช้อีกไม่ได้

## 5. ปัญหาการบริหาร

5.1 ระบบการศึกษามีข้อจำกัด สถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาต่างจัดการศึกษากระจัดกระจายไม่ประสานกัน หลักสูตรที่ใช้จึงแตกต่างกันแต่ละหน่วยงานนั้น ๆ

5.2 ไม่มีการเตรียมบุคลากร เช่น ผลิตครูในสาขาวิชาชีพหรือฝึกอบรมครูในวิชาชีพที่ต้องการให้เพียงพอ เป็นต้น

5.3 ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งทางด้านเงินงบประมาณ วัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการฝึกอบรมบุคลากร

5.4 ไม่มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาชีพนั้น ๆ

### สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพในวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพนี้นี้ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายตรงกับคำนี้ เช่น ห้องปฏิบัติงานอาชีพ สถานฝึกงาน โรงฝึกงาน อาา ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า (Work shop)

สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ (โสภณ โสมที 2526 : 49 อ้างอิงมาจาก สุทธิ ประจักษ์ศักดิ์ 2525 : 138) ได้ให้ความหมายของโรงฝึกงานไว้ว่า เป็นสถานที่ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน หน้าที่ของครูผู้สอนที่สำคัญคือ การจัดโรงฝึกงานให้มีความพร้อมที่ผู้เรียนจะเข้าใจใช้ได้ทันที และต้องพยายามสร้างความเข้าใจร่วมกันในตัวผู้เรียนว่าโรงฝึกงานนั้นเป็นส่วนของการฝึกปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องออกไปพบในชีวิตจริง ๆ ของการทำงาน ความเป็นนิโคชอบส่วนตัว และตลอดรวมจึงควรได้รับการฝึก และเน้นเป็นพิเศษ มีชั่วโมงฝึกเพื่อให้มีผลงานที่งดงามเท่านั้น

ฉะนั้นสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพควรสร้างเป็นสถานที่ดึงดูดความสนใจนักเรียนและคนทั่วไปให้สนใจวิชาชีพในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และที่สำคัญคือการสอนวิชาอาชีพจะได้นผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (พิศิษฐ์ ธานี 2506 : 23) ก็เพราะมีอาคารโรงฝึกงานให้นักเรียนได้เข้าไปเรียนและฝึกงานในแขนงวิชาที่เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจของเขา (หวน พินธุพันธ์ 2508 : 61) สำหรับลักษณะและที่ตั้งของสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพควรจะต้องเป็นสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีสภาพที่ทำให้เกิดอันตรายได้จากการเข้าไปฝึกงาน เช่น เพดานต่ำ หรือ แสงสว่างไม่เพียงพอ เป็นต้น

#### องค์ประกอบของโรงฝึกงาน

ผจญ ชันชะวณะ (โสภณ โสมติ 2526 : 49 อ้างอิงมาจาก ผจญ ชันชะวณะ ม.ป.ป. : 116) ได้เสนอแนะความคิดไว้ว่าโรงฝึกงานที่ดีควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ลักษณะและรูปแบบของตัวอาคาร
2. ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
3. การจัดเนื้อที่ใช้สอนภายในโรงฝึกงาน (Floor Space) ต้องจัดให้เหมาะสม และมีเนื้อที่ให้เพียงพอสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ
4. สภาวะทางกายภาพ (Physical conditions) เหมาะสมกับผู้เรียน  
สภาวะทางกายภาพนี้ได้แก่ อุณหภูมิและอากาศหมุนเวียน แสงสว่าง น้ำดื่ม และน้ำใช้ เป็นต้น

#### 5. พื้นของโรงงานเหมาะสมกับสภาพงาน

##### ประเภทของโรงฝึกงาน

วิลเบอร์และคนอื่น ๆ (Wilber. and others 1973 : 56 - 57) ได้แบ่งโรงงานทั่ว ๆ ไปที่จัดอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. โรงฝึกงานเฉพาะอย่าง (Unit shop)
2. โรงฝึกงานรวม (Comprehensive general shop)
3. โรงฝึกงานสาขาวิชาข้างเคียงกัน (General unit shop)

หวน พันธุ์พันธ์ (หวน พันธุ์พันธ์ 2508 : 52) ได้แบ่งโรงฝึกงานออกเป็น 3 แบบเช่นเดียวกัน คือ

1. โรงฝึกงานรวมหรือโรงฝึกงานทั่วไป (Comprehensive general shop )

2. โรงฝึกงานเฉพาะทั่วไป ( General unit shop )

3. โรงฝึกงานเฉพาะ ( Unit shop )

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าโรงฝึกงานที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในขณะนี้จัดได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. โรงฝึกงานรวม ( Comprehensive general shop ) การจัด

โรงฝึกงานแบบนี้เหมาะสำหรับวิชาช่างอุตสาหกรรม ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมในการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสำรวจความถนัด ความสนใจของนักเรียนใน โรงฝึกงานแบบนี้เป็นแบบที่จัดสอนรวมงานหลาย ๆ งานในโรงฝึกงานเดียวกัน เช่น งานไม้ งานโลหะ งานศิลปหัตถกรรม งานไฟฟ้า งานพิมพ์ งานเขียนแบบ ซึ่ง เป็นลักษณะกว้างมากกว่า การเรียนการสอนให้ลึกลงไปในงานแขนงใดแขนงหนึ่ง

2. โรงฝึกงานสาขาวิชาช่างเดียวกัน ( General unit shop ) การจัด

โรงฝึกงานแบบนี้ เป็นการจัดการสอนวิชาช่างหมวดใหญ่ ๆ โดยแยกเป็นช่างหมวดย่อย ๆ ในโรงฝึกงานเดียวกัน หรือทำงานที่คล้ายคลึงกัน ใกล้เคียงกัน ใช้เครื่องมือร่วมกันได้ เช่น โรงฝึกงานช่างโลหะ ก็ปฏิบัติงานโลหะ การบัดกรี การกลึงเหล็ก หล่อเหล็ก ตีเหล็ก ฯลฯ หรืออาจจะเป็นงานที่ใกล้เคียงกันที่ใช้เครื่องมือร่วมกันได้ เช่น งานโลหะกับงานไฟฟ้า เป็นต้น โรงฝึกงานแบบนี้มักเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษา เป็นส่วนมาก

3. โรงฝึกงานเฉพาะอย่าง ( Unit shop ) เป็นการจัดโรงฝึกงานที่

แยกแขนงของงานออกไปต่างหากไม่ปะปนกัน เป็นการสอนงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง อย่างเดียว ในโรงฝึกงานนั้น ๆ เช่น งานทางช่างไม้ ช่างกลึง ช่างวิทย์ ช่าง เครื่องยนต์ เป็นต้น โรงฝึกงานแบบนี้เป็นการฝึกทักษะเฉพาะด้าน ครูผู้สอนก็มีความ สามารถเฉพาะด้านด้วย โรงฝึกงานแบบนี้จึงจัดได้เฉพาะโรงเรียนอาชีวศึกษาเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปแล้วโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปนั้น จะจัดโรงฝึกงานเพื่อสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งต้องสอนวิชาหลาย ๆ หมวดวิชาในโรงฝึกงานเดียวกันได้ก็ต้องจัดแบบโรงฝึกงานรวม (Comprehensive unit shop) และโรงฝึกงานสาขาวิชาข้างเดียวกัน (General unit shop) ก็สามารถนำไปจัดสอนในวิชาที่มีรายวิชาคล้ายคลึงกันได้เช่นกัน ส่วนโรงฝึกงานเฉพาะอย่าง (Unit shop) นั้นจัดได้เฉพาะโรงเรียนอาชีวศึกษาเท่านั้น เพราะโรงเรียนจัดสอนวิชาเฉพาะสำหรับนักเรียนที่จะออกไปประกอบอาชีพนั้น ๆ จะนำมาจัดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ย่อมทำได้ยาก เพราะปัญหาและอุปสรรคคือการขาดเงินงบประมาณและขาดครูผู้สอนที่มีความชำนาญเฉพาะอย่าง

#### วัตถุประสงค์การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เกี่ยวกับความสำคัญของอุปกรณ์การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนนั้น ประเทิน มหาจันทร์ (ประเทิน มหาจันทร์ ม.ป.ป. : 2 - 4) กล่าวสรุปไว้ว่า วัตถุประสงค์หลักสุดมีความสำคัญเท่าเทียมกับตัวหลักสูตร เพราะหากมีแต่ตัวหลักสูตรแล้ว ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปปฏิบัติจะไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรได้ วัตถุประสงค์หลักสุดมีหลายอย่าง เช่น คู่มือครู แผนการสอน กำหนดการสอน หนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียน หนังสือสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมสำหรับครู หนังสือเกี่ยวกับการทำและการใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียน รวมไปถึงวัตถุประสงค์การสอนต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ฝึกงาน เครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งทางโรงเรียนเป็นผู้จัดหาให้ด้วย

วัตถุประสงค์การสอนเหล่านี้โรงเรียนทุกระดับ ทุกประเภทที่สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การสอนทั้งนี้เพราะเหตุว่า ต้องการให้นักเรียนได้ทั้งความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์

ตลอดจนเครื่องมือเป็นจำนวนมากหาไม่แล้วความชำนาญก็จะไม่เกิดขึ้น หัตถ์คัตที่ติดต่อกับการทำงานก็จะไม่เกิด และที่สำคัญก็คือ ความรู้ก็จะได้ไม่ครบถ้วน การจัดการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพนี้ ถ้าจะให้ได้ผลที่สมบูรณ์ จะต้องมีส่วนประกอบอย่างพร้อมมูล หาไม่แล้วคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการปลูกฝังให้นักเรียนจะไม่เกิดขึ้นตามที่ต้องการ (ประเทิน มหาพันธ์ ม.ป.ป. : 4) แต่โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนยากจน ไม่สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์สนองความต้องการของนักเรียนได้

ในเมื่อ การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำเป็นต้องมีอาคารสถานที่ตามสาขาวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน เช่น โรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการทางคหกรรม ห้องปฏิบัติการทางพาณิชยกรรม เรือนเพาะชำ แปลงสาธิต สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง เป็นต้น และยังต้องมีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองและฝึกงานและเครื่องมือต่าง ๆ มาประกอบในการสอนด้วย เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน โนลส์ (ไชยพร ตันพิจิตานนท์ 2525 : 30) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ครูควรวางแผนการใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวิธีสอน
2. การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนครูควรได้พิจารณาอุปกรณ์ที่จะใช้อย่างรอบคอบ คือ เรียนรู้วิธีใช้ และคำนึงถึงคุณลักษณะของอุปกรณ์เกี่ยวกับ ความสะอาด เป็นแบบง่าย ๆ แทนทานใจ และตรงกับวัตถุประสงค์ที่จะใช้
3. การเตรียมอุปกรณ์ ต้องติดตั้งและทดลองใช้ก่อน
4. การเตรียมตัวผู้เรียน ควรแนะนำให้ผู้เรียนเข้าใจจุดหมายของการใช้อุปกรณ์การสอน และให้มีความคิดที่จะหาประโยชน์จากอุปกรณ์
5. ควรสรุปความรู้ของผู้เรียนหลังจากการใช้อุปกรณ์การสอนแล้ว
6. ควรใช้อุปกรณ์การสอนให้สัมพันธ์กับการอภิปรายและวิธีการอื่น ๆ อีก จะทำให้การเรียนนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนยิ่งขึ้น

สำหรับการใช้อุปกรณ์การสอนของครูในระดับมัธยมศึกษา มนัส บางสมบูรณ์ (มนัส บางสมบูรณ์ 2510 : 57) ได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องศึกษาเกี่ยวกับกลไกของอุปกรณ์และเครื่องมือให้เข้าใจและทดลองใช้ก่อนนำไปใช้กับนักเรียน
2. ระยะเวลาการใช้อุปกรณ์และการสอนบทเรียนนั้น ๆ ต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กันเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม
3. การให้นักเรียนทดลองและปฏิบัติควรระมัดระวังเกี่ยวกับการชำรุดเสียหาย และควรระมัดระวังอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นระหว่างการทดลองและปฏิบัติ เมื่อใช้เสร็จควรทำความสะอาดและเก็บรักษาให้เป็นระเบียบพร้อมที่จะใช้ได้เสมอ
4. ผู้บริหารควรปรึกษากับครูหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อจัดสรรเงินจัดซื้ออุปกรณ์ และสนองความต้องการของหมวดวิชา

#### การแนะแนวและการนิเทศอบรมครูวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การแนะแนวมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งที่ควรจะนำเข้ามาช่วยเสริมหรือช่วยในการให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการงานและอาชีพ (กรมวิชาการ 2523 : 3) เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ปรัชญา หลักการและจุดหมายของการแนะแนวมุ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในหลักการและจุดหมายที่ว่า ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตน หลักสูตรมุ่งพัฒนาทุกด้าน การจัดการศึกษายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคำนึงถึงผู้เรียนทุกคน และมีจุดหมายให้ผู้เรียนรู้จักตัดสินใจอย่างฉลาด ปรับตัวได้ดี มีชีวิตที่เป็นสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. อาชีพใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น บทบาทของบริการแนะแนวในเรื่องนี้ คือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้น ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2523 : 3) ได้เสนอแนะถึงบริการหลักของการแนะแนวในโรงเรียนว่ามี 5 บริการที่จะต้องจัดให้สอดคล้องต่อเนื่องกันคือ

1. บริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นบุคคล (Individual inventory service)
2. บริการสนเทศ (Informative service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement service)
5. บริการติดตามผล (Follow-up service)

อนันต์ อนันตรังสี (อนันต์ อนันตรังสี 2517 : 43) ได้กล่าวถึงการแนะแนวอาชีพว่าเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงานและการได้มีความเจริญก้าวหน้าในการงานที่ทำนั้น

โจนส์ (Jones. 1951 : 95) ได้กล่าวถึงการแนะแนวอาชีพไว้ว่าเป็นการแนะแนวในการเลือกอาชีพ การแนะแนวในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การแนะแนวในการหางานทำและการแนะแนวในการปรับตัวให้เข้ากับงานและหาความก้าวหน้าในการทำงานนั้น

สำหรับการเสนอแนะทางอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้น เรย์มอนด์ เอ็น. แฮ็ทซ์ (Raymond N. Hatch) และ อัมพา โซติกเสดียร์ (เรย์มอนด์ เอ็น. แฮ็ทซ์ และอัมพา โซติกเสดียร์ 2509 : 40 - 41) ได้ให้ความเห็นว่า นักเรียนควรจะรู้ในสิ่งต่อไปนี้

1. ความสำคัญของอาชีพ



2. ลักษณะของงาน
3. สภาพของงาน
4. คุณสมบัติประจำตัว
5. การเตรียมตัว
6. โอกาสและความก้าวหน้า
7. การชดเชย
8. ประโยชน์ที่จะได้รับและปัญหาที่จะต้องประสบ

กรมวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 84)

ได้ติดตามผลการแนะแนวของโรงเรียนจำนวน 8 จังหวัด ใน พ.ศ. 2524 พบว่าโรงเรียนทุกแห่งมีปัญหาเกี่ยวกับบริการแนะแนว ครูทำหน้าที่แนะแนว ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านนี้โดยตรง ทั้งยังมีการสอนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย ยกเว้นในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางบางแห่งที่มีครูจบแนะแนวทำหน้าที่โดยตรง แต่ก็ยังขาดแคลนเอกสารและอุปกรณ์เพื่อการแนะแนวการบริการแนะแนวของโรงเรียนโดยทั่วไปเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาค้นแผนการเรียน ปัญหาการเรียนวิชาต่าง ๆ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเรียนต่อสำหรับโรงเรียนราษฏร์นั้น การจัดบริการแนะแนวโดยตรงยังไม่มีเนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ

การศึกษายอบรมกับกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ประเทิน มหาพันธ์ (ประเทิน มหาพันธ์ ม.ป.ป. : 1) กล่าวไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

การศึกษายอบรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง ปลุกฝังทักษะ ความรู้สึนึกคิด และค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่บุคคล การจัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณลักษณะทางด้านการงาน และพื้นฐานอาชีพนั้น ย่อมกระทำได้ เช่นเดียวกับลักษณะทางด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรอบคอบ ความขยันขันแข็ง ความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ทัศนคติต่อการทำงาน และเป็นการสร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล ดังนั้นในการสร้างคุณลักษณะทางด้านการงานและพื้นฐานอาชีพวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพได้แก่ การใช้การศึกษายอบรมเป็นเครื่องมือ

นอกจากนี้ ประเทิน มหาชนธ์ (ประเทิน มหาชนธ์ ม.ป.ป. : 1 - 5) ได้สรุปว่า การศึกษาอบรมสามารถที่จะพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้เช่น

1. การศึกษาอบรมส่งเสริมให้บุคคลทำงานและมีพื้นฐานด้านอาชีพ
2. การศึกษาอบรมสามารถสร้างแนวคิดทางด้านการงานและอาชีพได้
3. การศึกษาอบรมสามารถสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการทำงานได้
4. การศึกษาอบรมสามารถสร้างความสนใจในอาชีพให้เกิดขึ้นได้
5. การศึกษาอบรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพแก่บุคคล
6. การศึกษาอบรมสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการได้
7. การศึกษาอบรมส่งเสริมให้บุคคลแสวงหาแนวทางในการประกอบอาชีพ
8. การศึกษาอบรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพโดยกระบวนการกลุ่ม
9. การศึกษาอบรมช่วยให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพกว้างขึ้น
10. การศึกษาอบรมส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์
11. การศึกษาอบรมส่งเสริมการรับรู้ทางธุรกิจกว้างขวางขึ้น
12. การศึกษาอบรมช่วยพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
13. การศึกษาอบรมสามารถสร้างคุณลักษณะในการประกอบอาชีพได้
14. การศึกษาอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเชื่อ ให้ถูกต้อง
15. การศึกษาอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างเสมอภาค
16. การศึกษาอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งวิทยาการกว้างขึ้น

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการฝึกอบรมว่าการฝึกอบรมมีหลายประเภท แต่การฝึกอบรมโดยมีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความรู้ด้านอาชีพพอเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาได้ ให้มีค่านิยมที่ถูกต้อง ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ให้มีความเชื่อที่ถูกต้อง ให้มีแนวทางแห่งการปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง การจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการงานและพื้นฐานอาชีพที่โรงเรียนจัดขึ้น นับได้ว่าเป็นการพัฒนาความ

งอกงามในด้านการทำงาน และการประกอบอาชีพได้อย่างมีเหตุผล เพราะโรงเรียน เป็นสถาบันที่มีทรัพยากรพร้อมทั้งในด้านการเงิน งบประมาณ อาคารสถานที่ หลักสูตร อุปกรณ์ ตลอดจนความร่วมมือต่าง ๆ ที่ได้รับจากหน่วยงานของทางราชการและของ เอกชนโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่จะให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประเทิน มหาชนธ์ น.ป.ป. : 5 - 6)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโรงเรียนจะเป็นสถาบันที่มีทรัพยากรพร้อม ก็จำเป็นต้อง อย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนมัธยมมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ฉะนั้นการจัดการอบรมครูภายในโรงเรียน หรือส่งเสริมให้ครู วิชาชีพได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเมื่อมีการอบรมครูวิชาชีพในระดับเขต จังหวัด และโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เพื่อครูจะได้นำมาปรับปรุงการเรียน การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนของตนให้ดีขึ้น ดังเช่นกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโครงการจัดประชุมเชิงวิชาการช่วยพัฒนาการสอนวิชาการงานในระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 4 เขต ขึ้น คือ เขตการศึกษา 3 6 7 และ 11 ขึ้น ระหว่างวันที่ 22 - 26 กรกฎาคม 2528 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาการงานในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ครู อาจารย์ ผู้เข้ารับการ อบรมนำเอาความรู้ ความสามารถไปจัดอบรมครูการงานในท้องถิ่นของตน เป็นการ เพิ่มพูนความรู้ทักษะให้แก่ครูได้อย่างดียิ่ง

#### การวัดและประเมินผลการศึกษาวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้เน้นให้เห็นหลักการของหลักสูตรฉบับนี้ว่า เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาคุณภาพของกำลังคนของชาติ

ฉะนั้นการศึกษาตามหลักสูตรนี้มีไคมุ่งที่จะให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเพียงด้านความรู้ และความจำ แต่มุ่งให้ถึงขั้นประพฤติกปฏิบัติได้เป็นสำคัญ เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรก็มีไคเน้นแต่เพียงด้านวิชาสามัญ แต่ยังไม่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ทักษะคติ และทักษะการงานและวิชาอาชีพด้วย ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลก็จะต้องกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกันด้วย กล่าวคือ เป็นการวัดผลเพื่อพัฒนาการเรียน การเรียน มีไคเพื่อตัดสินไคตกเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการวัดผลประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนของครูอีกด้วย

การประเมินผลวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้ยไคจุดประสงค์ของวิชาเป็นหลัคสำคัญ และให้ยไคทั้งการประเมินระหว่างเรียน และการประเมินผลปลายภาคเรียน

การประเมินผลระหว่างเรียนเป็นการประเมินผลความสามารถของนักเรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนในรายวิชานั้น โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมว่านักเรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะเรียนรายวิชาใหม่นั้นไคหรือไม่ ถ้าไม่พอจะได้เริ่มจัดการสอนซ่อมเสริมแต่เริ่มแรก
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงไค หากพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ไคก็จะไคข้อมูลนั้น ๆ เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม และเป็นการพัฒนาวิธีการสอนของครูต่อไปด้วย

3. เพื่อไคข้อมูลจากการประเมินผลเป็นส่วนประกอบในการตัดสินความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมควรไคยิ่งขึ้น

ส่วนการประเมินผลปลายภาคเรียน คือการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนหรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละรายวิชา จุดมุ่งหมายเพื่อทราบผลการพัฒนาการด้าน การเรียนรู้ทั้งหมดในรายวิชาที่เรียนว่าถึงปลายภาคเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถในระดับไค โดยผู้สอนจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของรายวิชานั้น

การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรายวิชา ให้นำผลการประเมินผลระหว่างภาคเรียนมารวมกับผลการประเมินปลายภาคเรียน ตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

ส่วนระดับผลการเรียนของแต่ละรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับ ดังต่อไปนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### งานวิจัยภายในประเทศ

การศึกษานโยบายการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ได้มีผู้สนใจศึกษาไว้หลายท่าน และได้นำผลงานวิจัยมารวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

สมพงษ์ มั่นระวัง (สมพงษ์ มั่นระวัง 2513 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนชายหญิงต้องการเรียนต่อถึงร้อยละ 98.98 และนักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนต่อในสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชายหญิงแล้วจะพบว่า นักเรียนชายเลือกเรียนต่อมากกว่านักเรียนหญิง

2. ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเรียนต่อของนักเรียนมากกว่าครู นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน จะเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ครู และข้าราชการอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

3. ผู้ปกครองมีความมุ่งหวังจะให้นักเรียนเรียนต่อถึงร้อยละ 94.95 และต้องการให้นักเรียนเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ เหตุผลของผู้ปกครองที่มุ่งหวังให้นักเรียนเรียนต่ออันดับแรก คือ เกี่ยวกับทุนทรัพย์ที่จะส่งเสียให้นักเรียนได้เรียนต่อจนสำเร็จ ความสามารถที่จะออกมาประกอบอาชีพ โอกาสในการทำงาน และความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพนั้น

4. นักเรียนมีความต้องการเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญตามความมุ่งหวังของผู้ปกครอง

สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ (สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ 2519 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 8 เพื่อสำรวจปัญหาปัจจุบันในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ผลการวิจัยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาอาชีพสรุปได้ดังนี้

1. การใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาภาคานขาดกำลังบุคลากร และมีปัญหาทางด้านการเปิดสอนหมวดวิชาชีพให้สนองความต้องการของนักเรียน

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชาชีพส่วนมากมีปัญหาทางด้านขาดอาจารย์ผู้สอน ขาดแบบเรียนของนักเรียน ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน และขาดอุปกรณ์การสอน

3. ด้านวิธีสอนของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาชีพที่ไข่มาก คือ การฝึกปฏิบัติการบรรยาย และการสาธิต

4. ด้านความเพียงพอของสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์การสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาชีพพบว่าสิ่งที่ขาดแคลนมากคือ เรือนเพาะชำ และโรงฝึกงานสำหรับวัสดุและอุปกรณ์การสอนนั้นส่วนมากมีความเห็นว่าขาดแคลน

5. วิธีการวัดผลของหมวดวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนใช้การสังเกตปฏิบัติและการตรวจผลงานเป็นลำดับที่ 1 การสอบข้อเขียนแบบอัตนัยและปรนัยลำดับที่ 2 และใช้การสังเกตเป็นลำดับที่ 3

ชาตรี อายุวัฒน์ (ชาตรี อายุวัฒน์ 2519 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ  
ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นเหตุให้นักศึกษาผู้ใหญ่เลือกเรียนวิชาชีพ  
หลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียนฝึกฝน  
อาชีพเคลื่อนที่ ปีการศึกษา 2518 ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษาในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท ส่วนมากมีครอบครัว และมีอายุระหว่าง  
15 - 25 ปี เป็นส่วนใหญ่ พื้นฐานการศึกษาของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างนั้นส่วน  
มากอยู่ระหว่าง ม.ศ. 1 - ม.ศ. 3 แต่นักศึกษารุ่นใหม่ของโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่  
ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ป. 4 - ม.ศ. 3 นักศึกษาในโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่  
ส่วนมากเลือกเรียนรอบคำ แต่ของโรงเรียนสารพัดช่างส่วนมากเลือกเรียนรอบเช้า  
มากที่สุด นักศึกษาในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภทส่วนใหญ่มีอาชีพแล้ว ซึ่งปรากฏว่า  
นักศึกษาของโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่มีอาชีพทำไร ทำนา ค้าขาย และรับราชการ  
ส่วนนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างนั้นส่วนมากมีอาชีพค้าขาย และรับราชการ

องค์ประกอบที่สำคัญเป็นเหตุให้นักศึกษาทั้ง 2 ประเภทนี้เลือกเรียนวิชาชีพ  
หลักสูตรระยะสั้นนั้น องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งได้แก่ ความชอบในวิชาชีพ สำเร็จแล้ว  
หางานทำได้ง่าย ใช้วิชาชีพหารายได้พิเศษ เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ส่วนองค์ประกอบ  
ย่อยรองลงมาก็คือต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นำความรู้ที่ได้มาใช้ในชีวิต  
ประจำวัน ผลการวิเคราะห์พบว่า องค์ประกอบด้านอาชีพมีอิทธิพลมากกว่า  
องค์ประกอบด้านส่วนตัวและสังคม

สำหรับองค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาทั้ง  
2 ประเภทพบว่ามี 10 องค์ประกอบย่อยที่แตกต่างกันคือ นักศึกษาของโรงเรียนสารพัดช่าง  
เห็นว่าการเรียนวิชาชีพใช้เงินทุนเรียนน้อยมีจำนวนมากกว่านักศึกษาโรงเรียนฝึกในอาชีพ  
เคลื่อนที่ ส่วนนักศึกษาในโรงเรียนฝึกในอาชีพเคลื่อนที่ที่ได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบดังนี้คือ  
จะใช้เป็นอาชีพรองอยากรู้ลักษณะของวิชาชีพ ข้อคิดเห็นที่สำคัญได้แก่นักศึกษาโรงเรียน  
ฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำไรทำนา ความรู้ อยู่ระหว่าง ป.4 - ม.ศ. 3

อยู่ในเขตนบพ ดังนั้นหลักสูตรที่จัดควรเน้นการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และวิชาชีพที่สอนควรให้สอดคล้องกับอาชีพที่ทำอยู่ เช่น อาชีพทางการเกษตร เป็นต้น

กฤษณา ยุกตวิสุทธิ (กฤษณา ยุกตวิสุทธิ 2522 : 122 - 123)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของครูโรงเรียนมัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการสอนวิชาอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการสอนวิชาอาชีพนำมาสรุปแต่ละเรื่องได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับนโยบายและการบริหาร ครูคิดว่าควรได้รับการสนับสนุนในทุกด้านควรมีการประชุมสัมมนา การสำรวจและติดตามผลความต้องการของสังคม และการสอนวิชาอาชีพและวิชาอาชีพควรเป็นวิชาบังคับเลือก
2. เกี่ยวกับประโยชน์ ความเหมาะสม และการยอมรับของสังคมครูคิดว่าถ้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายมีประโยชน์มาก สังคมทั่วไปและนอกโรงเรียนยังไม่เข้าใจและยอมรับการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียน รวมทั้งนักเรียนที่จบทางวิชาอาชีพจากโรงเรียน
3. เกี่ยวกับครูสอนวิชาอาชีพ ครูบางคนคิดว่าครูที่สอนวิชาอาชีพมีประสบการณ์ทางวิชาชีพน้อย มีความกระตือรือร้นในการสอนน้อย สอนตามตำรามากกว่าปฏิบัติ แต่ก็มีครูบางคนคิดว่าครูสอนวิชาอาชีพสนุกกับการสอนและต้องใช้ความพยายามมากในการสอนเพราะเด็กที่เรียนส่วนมากอ่อน
4. เกี่ยวกับนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาอาชีพ ครูหลายคนคิดว่า นักเรียนไม่ได้ตั้งใจที่จะเลือกมาเรียน อ่อนทั้งทางวิชาการและวิชาอาชีพ แต่ก็มีครูหลายคนคิดว่า นักเรียนสนใจมากขึ้น บางวิชาเลือกมาเรียนมากไป นักเรียนสนใจเลือกและนำไปใช้เป็นประโยชน์
5. เกี่ยวกับวิชาอาชีพที่เปิดสอน ครูคิดว่ามีลักษณะกึ่งวิชาการกึ่งวิชาอาชีพ ไม่หนักไปทางใดทางหนึ่ง ไม่มีวิชาตกเนื่องโหลจบ บางวิชาไม่เป็นที่สนใจของนักเรียน นอกจากนั้นจควรมีวิชาให้เลือกมากขึ้น



6. เกี่ยวกับอุปกรณ์ ครูหลายคนคิดว่าไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย แต่บางคนคิดว่าดีขึ้นและเพียงพอ

7. เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการฝึกงานวิชาอาชีพ ครูคิดว่าควรสอนให้ได้ มีการปฏิบัติจริงมากขึ้น และได้มาตรฐานตามสภาพความเป็นจริง

8. เกี่ยวกับสถานที่ที่สอนและฝึกงานวิชาอาชีพ ครูส่วนมากคิดว่าไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม แต่บางคนคิดว่าดีและดึงดูดความสนใจ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษาที่ 6 (สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 6 2523 : 1 - 4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ใช้สุ่มตัวอย่างแบบหลายระดับชั้น ( Multistage random sampling ) ตัวอย่างประชากรเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด 3 โรงเรียน โรงเรียนประจำอำเภอ 17 โรงเรียน โรงเรียนประจำตำบลอีก 8 โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์อีก 16 โรงเรียน ผลการศึกษาวิจัยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดวิชาชีพพอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดสอนวิชาชีพ พบว่า โรงเรียนประจำอำเภอเปิดสอนวิชาอาชีพ และส่งเสริมให้เรียนมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ

2. ลักษณะการจัดแผนการเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนมากจะจัดแผนการเรียนไว้ 3 ปี แต่จัดอย่างไม่เป็นเป้าหมาย

การจัดให้นักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนประจำจังหวัดให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนในวันสมัครสอบคัดเลือก โรงเรียนประจำอำเภอ และโรงเรียนประจำตำบลให้นักเรียนเลือกหลังการสอบคัดเลือกเข้าเรียนได้ โรงเรียนราษฎร์จะจัดนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนที่โรงเรียนจัดไว้

การจัดแผนการเรียนยึดหลักการต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่โรงเรียนให้ความสำคัญ พบว่าโรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนประจำอำเภอมีความพร้อมของโรงเรียน และความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนประจำตำบลมีความพร้อมของโรงเรียนและความต้องการของสังคมในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

3. การฝึกงานนอกสถานที่พบว่า โรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แหล่ง วิทยากร สถานประกอบการในการสอนวิชาอาชีพ จะมีอยู่บ้างเป็นโรงเรียนประจำ ตำบล

อุษา เหมตะกิลป์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 18 - 21) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งนักเรียนออกไปฝึกงานนอกสถานที่ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยวิธีใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ และหัวหน้าฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 116 คน จากโรงเรียน 29 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า หมวดวิชาอาชีพที่โรงเรียนส่วนมากเปิดสอนคือ วิชา อาชีพในหมวดเกษตรกรรม หมวดคหกรรม และช่างอุตสาหกรรมตามลำดับ ไม่มีโรงเรียนใดที่ส่งนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ในแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระเลย ปัญหาการสอนวิชาอาชีพเรียงตามลำดับคือ ขาดสถานที่ ฝึกงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ และขาดครูผู้สอนวิชาอาชีพ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุของการไม่ส่งนักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพนอกสถานที่เพราะเห็นว่าสถานประกอบ อาชีพอิสระไม่มีปริมาณงานมากพอที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน จังหวัดไม่ประกาศรายชื่อ แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานฝึกงานอาชีพอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของครูผู้ฝึก และขาดกำลังครูที่จะออกไปนิเทศ

สงขม ลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 :

22 - 26) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพของการจัดการเรียนวิชาอาชีวะ และการใช้แหล่งวิทยากรและสถานประกอบการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 โดยใช้แบบสำรวจ สำหรับศึกษาธิการจังหวัด แบบสอบถามสำหรับศึกษานิเทศก์เขต ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ และแบบสัมภาษณ์เจ้าของสถานฝึกงานอาชีพที่ให้ความร่วมมือในการรับนักเรียนเข้าฝึกงานอาชีพ และแบ่งตามเขตการศึกษา เขตละ 2 จังหวัด รวม 25 จังหวัด ผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ จัดการเรียนวิชาอาชีพให้เป็นวิชาเลือกคิดเป็นร้อยละ 75.95 จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอง ร้อยละ 76.92 ที่จัดให้นักเรียนได้ไปฝึกงานอาชีพในสถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียนมีร้อยละ 23.06 สำหรับโรงเรียนที่จัดให้นักเรียนไปฝึกงานอาชีพกับสถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียนนั้น นักเรียนส่วนมากร้อยละ 54.52 ใช้การฝึกอาชีพกับผู้ปกครองของนักเรียนเอง ส่วนปัญหาการจัดการเรียนวิชาอาชีพ และการจัดให้นักเรียนไปฝึกงานอาชีพกับสถานฝึกอาชีพนอกโรงเรียนนั้น พบว่า โรงเรียนยังขาดเอกสาร หลักสูตร และคู่มือต่าง ๆ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง ขาดสถานที่ เครื่องมือ และวัสดุที่ใช้ในการสอนวิชาอาชีพ ผู้ปกครองและนักเรียนไม่สนใจที่จะเลือกเรียนวิชาอาชีพ ต้องการเรียนแต่วิชาการเท่านั้น เพราะจะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ด้านการใช้สถานฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการฝึกงานของนักเรียนดีพอจึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และสถานฝึกยังรับนักเรียนได้จำกัด เพราะเป็นสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก อุปกรณ์มีจำกัด เจ้าของสถานฝึกอาชีพไม่มีเวลาที่จะสอนหรือดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง นักเรียนและครูนิเทศฯ ขาดความสะดวกในการไปใช้สถานฝึกอาชีพนอกโรงเรียน เนื่องจากไม่มีพาหนะรับ - ส่ง ไม่มีค่าใช้จ่ายในการฝึกและการนิเทศมีปัญหาในการจัดการการสอน ต้องจัดเวลาพิเศษให้นักเรียนและครูนิเทศ และระยะเวลาที่ฝึกสั้นหรือน้อยเกินไป การฝึกไม่ต่อเนื่อง ทำให้ได้ผลไม่สมบูรณ์ นักเรียนไม่เกิดทักษะเพียงพอในอาชีพนั่น

จำเนียร น้อยทาซาง (ทัศนีย์ ใจชื่อ 2525 : 52 อ้างอิงมาจาก จำเนียร น้อยทาซาง 2524 : 40 - 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนวิชาชีพของนักเรียนในจังหวัดราชบุรี เมื่อปีพุทธศักราช 2523 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในจำนวนผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง 937 คน ทำนาทำไร่ร้อยละ 50 ค้าขายทำประมงและรับจ้างร้อยละ 36 รับราชการร้อยละ 14 ผู้ปกครองพอใจที่จะให้นักเรียนในปกครองของตนเลือกเรียนวิชาสามัญ และไปรับราชการในอนาคต แทนที่จะไปเรียนวิชาชีพที่ตรงกับการทำงานจริงของผู้ปกครองในปัจจุบัน ผู้ปกครองร้อยละ 64 ต้องการให้นักเรียนไปรับราชการ ต้องการให้เรียนช่างยนต์หรือช่างก่อสร้าง ร้อยละ 14 ต้องการให้เรียนธุรกิจหรือการค้าขายร้อยละ 12 ต้องการให้เรียนวิชาชีพที่ทำงานคานแอกสารร้อยละ 8 อีกร้อยละ 2 เท่านั้นที่ต้องการให้เรียนวิชาชีพอื่น ๆ อยางไรก็ตามจากผลของการวิจัยผู้ปกครองร้อยละ 76 ต้องการให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาสามัญให้มาก มีผู้ปกครองร้อยละ 24 เท่านั้นที่ต้องการให้นักเรียนเรียนวิชาอาชีพ

ไชยพร ตัณฑ์จิตานนท์ (ไชยพร ตัณฑ์จิตานนท์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ในเขตการศึกษา 8 โดยใช้แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชาอาชีพจำนวน 119 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 620 คน และใช้แบบสังเกตสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของโรงเรียนจำนวน 12 โรงเรียน ผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า

1. หลักสูตรวิชาพื้นฐานซึ่งเป็นวิชาบังคับ พบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมมากทุกเรื่อง แต่ด้านบริการแนะแนวอาชีพมีความเหมาะสมน้อย ในเรื่องการสัมภาษณ์นักเรียนก่อนที่จะตัดสินใจเลือกแผนการเรียน และโรงเรียนจัดคานการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพให้นักเรียนทราบโดยทั่วกันอยู่ในระดับน้อย
2. คานการเรียนการสอนพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากได้แก่ คานการพานักเรียนออกไปคานงานคานวิชาชีพ คานการเชิญวิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้

แก่นักเรียน และด้านสื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการออกไปฝึกปฏิบัติงานในสถานที่ต่าง ๆ นอกโรงเรียน

3. ด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า นักเรียนมีบทบาทในการตั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

4. ปัญหาการเรียนการสอนพบว่า มีปัญหาในด้านขาดครูผู้สอน ขาดแคลนหนังสือและคู่มือการสอน ขาดอุปกรณ์ ขาดโรงฝึกงาน และมีความไม่เหมาะสมของจำนวนนักเรียนต่ออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ

โสมณ โสมคี (โสมณ โสมคี 2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2. การดำเนินการในกิจกรรมการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่ในระดับมากในเรื่อง การจัดแผนการเรียน การวางแผนการสอน เทคนิคและวิธีสอนและการวัดและประเมินผลการเรียน และดำเนินการอยู่ในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนและสถานที่ฝึกงาน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้ประสบปัญหามากในเรื่องสื่อการเรียน การจัดแผนการเรียน และประสบปัญหาน้อยในเรื่องการวางแผนการสอน สถานที่ฝึกงาน การวัดผลและประเมินผล และเทคนิคและวิธีสอนตามลำดับ

ทัศนีย์ ใจซื่อ (ทัศนีย์ ใจซื่อ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพของโรงเรียน โรงเรียนทุกโรงเปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพ โดยพิจารณาจากทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ คือ ครู เครื่องมือ อุปกรณ์เป็นหลัก แผนการเรียนวิชาอาชีพที่โรงเรียนส่วนมากเปิดสอนคือ พาณิชยกรรม รองลงมาคือ คหกรรม และจัดแผนการเรียนตามแบบอย่างที่ได้ศึกษานี้เห็นได้ชัด กรมสามัญศึกษาจัดไว้ โรงเรียนส่วนมากจัดสอนวิชาอาชีพเฉพาะภายในโรงเรียนเท่านั้น อย่างไรก็ตามโรงเรียนส่วนมากเห็นความจำเป็นในการพานักเรียนออกไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพ แต่ต้องประสบกับอุปสรรคหลายประการจึงไม่สามารถพานักเรียนไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพได้

2. ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ ปรากฏว่าเรื่องที่มีปัญหามากได้แก่ เรื่องเอกสารหลักสูตรและคู่มือมีไม่เพียงพอ และได้รับจากหน่วยงานล่าช้าเกินไป ขาดความพร้อมในเรื่องโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอครูสอนวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ นักเรียนขาดสนใจเพราะต้องลงทุนสูง และมีปัญหามากในเรื่องสถานฝึกงานอาชีพ

3. การเลือกและปัญหาการเลือกเรียนตามแผนการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจมากที่สุด รองลงไปนักเรียนไม่มีโอกาสเลือกเรียน เพราะมาสมัครเข้าเรียนที่หลังโรงเรียนจึงเป็นผู้จัดให้ สำหรับปัญหาในการเลือกเรียนนี้ มีนักเรียนร้อยละ 45.14 มีปัญหาในการเลือกโดยให้เหตุผลว่า โรงเรียนเปิดให้เลือกน้อยเกินไป ทำให้เลือกได้ไม่ตรงกับ ความสนใจ และไม่ทราบว่าตนเหมาะสมกับวิชาอาชีพใดและจากผลการสำรวจความต้องการในการเรียนวิชาอาชีพปรากฏว่านักเรียนต้องการเรียนแผนการเรียนวิชาเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงไปคือวิชาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่โรงเรียนจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพให้นักเรียนได้เรียน

4. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนวิชาอาชีพระหว่างสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียนกับความต้องการของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ในทุกด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านครูวิชาอาชีพ ด้านการแนะแนวและบริการ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์และสถานฝึกงานอาชีพ แสดงว่าการจัดการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยที่ระดับความต้องการของนักเรียนสูงกว่าสภาพที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน

วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์ (วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ผลของการวิจัยพบว่า

1. ด้านโปรแกรมการศึกษาและค่านักศึกษา สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเปิดสอนทั้ง 5 ประเภทวิชาของค่านอาชีวศึกษา ได้แก่ ทางการอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม และเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. ปวท. และหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนและวิทยาลัยเทคนิคเปิดสอน 5 - 8 สาขาวิชา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเปิดสอน 4 - 5 สาขาวิชา วิทยาลัยเกษตรกรรมเปิดสอน 1 สาขาวิชา โรงเรียนสารพัดช่างเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น 17 สาขาวิชา จำนวนนักศึกษาในสถานศึกษาภายในเวลาราชการมีแห่งละประมาณ 454 - 1,163 คน ภายนอกเวลาราชการมีแห่งละประมาณ 570 - 1,635 คน แต่ละสาขาวิชาในแต่ละชั้นปีส่วนใหญ่มีจำนวนประมาณ 30 - 50 คน จำนวนผู้ที่ศึกษาต่าง ๆ รับเข้าศึกษาระดับ ปวช. รับได้เฉลี่ยร้อยละ 45.86 ของจำนวนผู้สมัครระดับ ปวส. รับได้เฉลี่ยร้อยละ 50.40 ของจำนวนผู้สมัคร ระดับปวท. รับได้เฉลี่ยร้อยละ 60.00 ของจำนวนผู้สมัคร หลักสูตรระยะ 1 ปี รับได้เฉลี่ยร้อยละ 65.63 ของจำนวนผู้สมัคร แต่ละสถานศึกษามีชมรมการศึกษาประมาณ 4 - 11 ชมรม แต่ละชมรมมีสมาชิกจำนวน 10 - 700 คน

2. คำนครุอาจารย์ ครูในสถานศึกษาต่าง ๆ มีจำนวนระหว่าง 30 - 85 คน ซึ่งมีวุฒิปริญญาตรีกับระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเฉลี่ยประมาณ 4 ต่อ 3 อัตราครูวิชาสามัญกับครูวิชาอาชีพเฉลี่ยประมาณ 1 ต่อ 3 อัตราครูต่อนักเรียนเฉลี่ยประมาณ 1 ต่อ 12 ครูในสถานศึกษาต่าง ๆ มีชั่วโมงสอนทั้งหมดเฉลี่ยแต่ละ 18.60 - 35.54 คาบต่อสัปดาห์ เป็นชั่วโมงสอนเฉลี่ยระดับ ปวช. ภายในเวลาราชการแต่ละระหว่าง 14.56 - 19.89 คาบต่อสัปดาห์ ระดับ ปวช. ภายนอกเวลาราชการแต่ละระหว่าง 8.37 - 14.65 คาบต่อสัปดาห์ และมีครูอีกจำนวนไม่มากที่มีชั่วโมงสอนเพิ่มเติมในระดับ ปวส. และ ปวท. ครูที่มีชั่วโมงสอนไม่ถึง 15 คาบต่อสัปดาห์มีร้อยละ 8.12 แต่ครูเหล่านี้มีงานหน้าที่พิเศษ

3. คำนอาคารสถานที่เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีอาคารเรียน 2 - 3 หลัง มีห้องเรียนภาคทฤษฎีประมาณ 6 - 36 ห้อง วิทยาลัยเกษตรกรรม 2 แห่งเท่านั้นที่มีอัตราพื้นที่ห้องเรียนต่อคนสูงกว่าเกณฑ์ โรงฝึกงานทางอุตสาหกรรมมีพื้นที่ 0.81 - 17.94 ตารางเมตรต่อคน ส่วนใหญ่มีอัตราพื้นที่ต่อคนต่ำกว่าเกณฑ์ สถานที่ฝึกงานประเภทสหกรณ์มีอัตราพื้นที่ต่อคนแต่ละระหว่าง 0.77 - 1.95 ตารางเมตรต่อคน สถานที่ฝึกงานประเภทพาณิชย์กรรมมีอัตราพื้นที่ต่อคนแต่ละระหว่าง 0.29 - 1.74 ตารางเมตรต่อคน ส่วนพื้นที่ฝึกงานของวิทยาลัยเกษตรกรรมมีจำนวนมาก พื้นที่ห้องสมุดต่อนักศึกษาที่สูงกว่าเกณฑ์มี 8 แห่ง ซึ่งมีขนาด 2.03 - 4.00 ตารางเมตรต่อคน พื้นที่โรงอาหารต่อนักศึกษาที่สูงกว่าเกณฑ์มี 6 แห่ง ซึ่งมีขนาด 1.40 - 1.85 ตารางเมตรต่อคน หอมน้ำห้องส้วมในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีเพียงพอ และพื้นที่ทำงานและที่พักของครูมีขนาด 4.73 - 12.54 ตารางเมตรต่อคน จำนวนครูที่พักในบ้านพักคิดเป็นร้อยละ 66.77

4. คำนอุปกรณ์เครื่องมือฝึกงาน จำนวนอุปกรณ์ เครื่องมือของสถานศึกษาต่าง ๆ ในคานจำนวนรายการ ไม่มีสถานศึกษาใดที่มีครบทุกรายการของกรมอาชีวศึกษาประเภทวิชาทางอุตสาหกรรมมีจำนวนรายการเฉลี่ยประมาณร้อยละ 58 จำนวนนับเฉลี่ย



ประมาณร้อยละ 85 ประเภทวิชาคหกรรมมีจำนวนรายการเฉลี่ยประมาณร้อยละ 61.60 มีจำนวนนับเฉลี่ยประมาณร้อยละ 68.25 ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรมมีจำนวนรายการเฉลี่ยประมาณร้อยละ 26 มีจำนวนนับเฉลี่ยประมาณร้อยละ 21 ประเภทวิชาเกษตรกรรมมีจำนวนรายการเฉลี่ยร้อยละ 59 และหลักสูตรระยะสั้นมีจำนวนรายการเฉลี่ยประมาณร้อยละ 57

5. ค่าการเงิน สถานศึกษาต่าง ๆ ใช้เงินงบประมาณปี 2524 ประมาณแห่งละ 3 - 11 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายรายหัวตามเงินงบประมาณประมาณแห่งละ 3,480.16 ถึง 19,637.78 บาท และเฉลี่ย 9,271.06 บาท และใช้เงินนอกงบประมาณแห่งละประมาณ 0.36 - 1.4 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายรายหัวนอกงบประมาณของสถานศึกษาต่าง ๆ ประมาณระหว่าง 393.06 - 2,182.33 บาท และเฉลี่ย 1,248.13 บาท สถานศึกษา 3 แห่ง มีเงินทุนให้นักศึกษาแห่งละ 2,500 - 20,300 บาท

พริ้มเพรา คงชนะ (พริ้มเพรา คงชนะ 2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า เห็นควยว่าคู่มือการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้านทั้งด้านจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน และการประเมินผล

2. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า มีปัญหาเมื่อไม่ได้รับสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น หรือได้รับล่าช้า หรือไม่ครบถ้วน หรือไม่เพียงพอกับความต้องการ

#### งานวิจัยในต่างประเทศ

ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้างานซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไว้หลายท่าน และได้นำผลงานวิจัยมารวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

แกลเลอร์ (Galler, 1951 : 439 - 445) ได้วิจัยความสนใจในอาชีพของเด็กวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 12 - 14 ปี พบว่าเด็กวัยนี้ทั้งชายและหญิงต่างก็มีความกระตือรือร้นในเรื่องอาชีพแล้ว และอาชีพที่สนใจก็ไม่สูงกวาระดับอาชีพของบิดามารดาเลย การวิจัยที่คล้ายกันนี้กระทำโดย กินซเบิร์ก (ประจวบประภาวณ 2516 : 16) ซึ่งได้สัมภาษณ์เด็กติดต่อกันตั้งแต่เด็กอายุ 11 ถึง 18 ปี ขณะที่เด็กอยู่ในโรงเรียน พบว่าเมื่ออายุประมาณ 11 ปี ความชอบหรือไม่ชอบต่อการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของเด็กนั้น เมื่ออายุ 13 - 14 ปี ความสามารถในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของเด็กนั้น เมื่ออายุ 15 - 16 ปี เด็กจะเริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขากับสังคม การเลือกอาชีพของเด็กจะมีเหตุผลมากขึ้นนอกจากนี้เขายังพบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของเด็กมีความสัมพันธ์กับอายุของเด็ก กล่าวคือเมื่อเด็กอายุมากขึ้น การเลือกอาชีพจะตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเลือกอาชีพของเด็กส่วนใหญ่ ก็ยังไม่ตรงกับความเป็นจริง แม้จะอายุ 18 ปีแล้วก็ตาม ทั้งนี้เพราะเด็กมองข้ามความสามารถของตนเองไป

อีเซลล์ และ เทต (Ezell and Tate, 1955 : 217 - 222) ได้ศึกษาพบว่าเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตกกันอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงจำนวน 1,572 คน ผลปรากฏว่านักเรียนชายหญิงมากกว่า 1 ใน 3 ต้องการศึกษาในวิทยาลัย มีเพียงจำนวนน้อยที่ต้องการศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนชายมากกว่า 1 ใน 4 และนักเรียนหญิงเกินกว่าครึ่งเล็กน้อย ต้องการออกทำงานทันทีหลังจากจบโรงเรียนมัธยมแล้ว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าอาชีพที่นักเรียนชายสนใจมากที่สุดได้แก่อาชีพที่สืบต่อกับบรรพบุรุษวิชาชีพชั้นสูง Professional การค้า เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม นักเรียนหญิงส่วนมากสนใจวิชาชีพชั้นสูง Professional เสมียน การค้าและงานบ้าน

กริบบอนส์ และ โลเนส ( Gribbon and Lohnes. 1965 : 248 - 252) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนค่านิยมทางอาชีพในช่วงระยะเวลา 5 ปี คือตั้งแต่ ค.ศ. 1958 - 1963 ของนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเมือง บอสตันจำนวน 111 คน ผลปรากฏว่านักเรียนชายหญิงเปลี่ยนค่านิยมทางอาชีพอยู่ตลอดระยะเวลา 5 ปี เด็กหญิงสนใจค่านิยมเกี่ยวกับการติดต่อกับคนและบริการสังคม ส่วนรายได้ ความมีเกียรติ และสิ่งเร้าภายนอกมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กชาย

เมื่อ ค.ศ. 1967 แม็คควีน ( McQueen. 1967 : 2609 - 2610 - B ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานบางประการในการเลือกอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนเกรด 4 ถึง เกรด 12 จากโรงเรียน 2 แบบ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า

1. แนวทางการเลือกอาชีพเปลี่ยนไปตามอายุของนักเรียน
2. การเลือกอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน
3. เกณฑ์ในการเลือกอาชีพนั้น นักเรียนจะถือคุณภาพและรายได้ของอาชีพ

นั้น ๆ เป็นสำคัญ

คุก ( Cook. 1967 : 799) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของเด็กผู้ชาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมต้น และนักเรียนมัธยมปลาย ในมลฑลเจฟเฟอร์สัน วิสคอนซิน จำนวน 384 คน ผลปรากฏว่า การเลือกอาชีพจะมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบกับพื้นฐานเศรษฐกิจสังคมระดับ ความปรารถนาทางอาชีพสติปัญญาและความสนใจในอาชีพ ส่วนสภาพการแต่งงานของ บิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

พาร์คส์ ( Parks. 1968 : 130) ได้ศึกษาวิจัยทัศนคติและหลักการในเรื่อง การศึกษาวิชาอาชีพในรัฐโอไฮโอ พบว่า ทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐบาลฝ่าย บุคลากรการฝึกงานวิชาอาชีพ และนักการศึกษาที่เป็นครูในการศึกษาวิชาอาชีพ มีทัศนคติ ในทางชอบสนับสนุนการอาชีพศึกษา

แซนเนย์ (Channay. 1969 : 2957 - 2959) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ เหตุผลในการเลือกอาชีพของนักเรียนและพบว่า นักเรียนที่มาจากชุมชนซึ่งครอบครัวยังมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะพิจารณาตามการเงิน การควบคุมงาน เกียรติยศสูงกว่า นักเรียนที่มาจากชุมชนซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า นอกจากนั้นยังพบว่าความต้องการ ในด้านอาชีพของเด็กหญิงต่างจากเด็กชาย เพราะแนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นใหญ่ แตกต่างกัน และจุดเด่นในด้านความสำเร็จก็แตกต่างกัน

ดอบบินส์ (Dobbins. 1969 : 2958) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความปรารถนาและความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายจำนวน 492 คน จาก 5 มณฑล ในรัฐหลุยส์เซียนา ผลการศึกษาวินิจฉัย ปรากฏว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อเรื่องเหล่านี้มาก คือ บิดามารดาจะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพ และการศึกษาต่อ ส่วนเพื่อน ๆ จะมีอิทธิพลรองลงไป การเลือกอาชีพของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจ ความพอใจ ค่าจ้างและลักษณะงานเป็นสำคัญ

อีคัต (Eaddy. 1969 : 2958 - 2959) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียนา จำนวน 741 คน ผลการศึกษาวินิจฉัยปรากฏว่า บิดามารดา เพื่อน บุคคลในอาชีพที่เขาเลือก ญาติ และบุคคลในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมากน้อยตามลำดับ การเลือกอาชีพของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ และผลตอบแทนด้วย มีนักเรียนเพียงจำนวนน้อยที่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในการทำงาน ความสามารถ และค่าตอบแทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงจะสนใจอาชีพชั้นสูง

กิลลิแลนด์ (Gilliland. 1972 : 114 - 115) ได้ศึกษาวิจัยทัศนคติ ต่อการอาชีวศึกษา พบว่า ครูวิชาการและผู้อำนวยการโรงเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ใช้แรงงานและการอาชีวศึกษาน้อยกว่าครูศิลปปฏิบัติ

เดวิด (David. 1972 : 2834 - ๕ ) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการอาชีวศึกษาเช่นเดียวกันพบว่า นักเรียนที่เรียนทางอาชีพ และครูที่สอนทางอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่อการอาชีวศึกษามากกว่านักเรียนและครูที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนอาชีพ

การศึกษาที่ไคกล่าวมาแล้วสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โฮลเดอร์ (Holder. 1973 : 4265 - ๕ ) ที่ได้ศึกษาพบว่า ทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษากับ นักเรียนที่ไม่ได้เรียนอาชีวศึกษาต่อการอาชีวศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เวอร์คแมน (Workman. 1973 : 188) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงความสำคัญของการฝึกงานวิชาอาชีพต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของความร่วมมือทางอุตสาหกรรมของนักเรียน และการฝึกฝนของเขา มีผลต่อความก้าวหน้าทางอาชีพของเขา

เคปส์ (Kapes. 1974 : 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะของผู้สอน เทคนิคการอาชีพ และความสัมพันธ์ของเขาต่อโรงงานของนักเรียนพบว่า จำนวนปีของประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของโรงงาน

ดิไวน์ (Divine. 1974 : 3587 - ๕ ) ได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติและหลักการในเรื่องการศึกษาวิชาอาชีพ ผลของการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาอาชีพในวิทยาลัยชุมชนตอนต้น ของยูเนสโค นายจ้าง บิตามารดา และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นทัศนคติที่ดีต่อการอาชีพ

แมกกี (McGhee. 1974 : 3590 - ๕ ) ได้ศึกษาวิจัยทัศนคติของผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้นำทางอาชีพ และครูแนะแนวในเรื่องวิชาอาชีพเกษตร ในโรงเรียนมัธยมเทศบาลของรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก พบว่าในกลุ่มที่ศึกษาทั้งหมดนี้กลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเกษตร และครูผู้สอนวิชาเกษตร

ซิมสัน (Simson. 1976 : 6056 - ๕ ) ได้ศึกษาวิจัยและเปรียบเทียบทัศนคติต่อโครงการอาชีวศึกษาของครูพบว่า ครูฝ่ายวิชาอาชีพมีทัศนคติที่ชอบ และสนับสนุนต่อโครงการมากกว่าครูฝ่ายวิชาการ

## วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

### การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โดยเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 115 คน ผู้สอน 434 คน และ นักเรียน 14,350 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกและสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และนักเรียน โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดย แบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2528 สังกัด กรมสามัญศึกษาในเขต 3 จังหวัด มีรวมทั้งสิ้น 23 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน และ โรงเรียนขนาดกลาง 9 โรงเรียน ดังต่อไปนี้

### โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่

1. โรงเรียนคัคครุณี
2. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์
3. โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"
4. โรงเรียนชลกันยานุกูล
5. โรงเรียนชลบุรี "สุขบท"
6. โรงเรียนชลราษฎรอำรุง
7. โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร
8. โรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์"
9. โรงเรียนพนัสพิทยาคาร
10. โรงเรียนศรีราชา
11. โรงเรียนสิงห์สมุทร
12. โรงเรียนระยองวิทยาคม
13. โรงเรียนแกลง "วิทยาสถาวร"
14. โรงเรียนบ้านค่าย

### โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่

1. โรงเรียนพุทธโสธร
2. โรงเรียนบางคล้าพิทยาคม
3. โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา
4. โรงเรียนบางปะกง "บวรวิทยายน"
5. โรงเรียนพุทธิรังสีพิบูล
6. โรงเรียนแสนสุข
7. โรงเรียนพานทองสภากษัตริย์
8. โรงเรียนสัทธิ์บพิทยาคม
9. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

การเลือกและสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตามชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ รวมทั้งสิ้น 46 คน

1.3 ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สุ่มกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนร้อยละ 50 ของประชากรจำนวน 434 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 217 คน

1.4 นักเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 14,350 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่คณะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งมีอยู่ 3 ฉบับ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ฉบับของผู้บริหารโรงเรียน ฉบับของอาจารย์ผู้สอน และฉบับของนักเรียน แต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู ด้านการวัดและประเมินผล มีทั้งหมดรวม 60 ข้อ แต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และท้ายคำถามเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในแต่ละด้าน



### เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความเชิงนิมิต (Positive)

|            |          |   |       |
|------------|----------|---|-------|
| มากที่สุด  | ให้คะแนน | 5 | คะแนน |
| มาก        | ให้คะแนน | 4 | คะแนน |
| ปานกลาง    | ให้คะแนน | 3 | คะแนน |
| น้อย       | ให้คะแนน | 2 | คะแนน |
| น้อยที่สุด | ให้คะแนน | 1 | คะแนน |

### เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อความเชิงลบ (Negative)

|            |          |   |       |
|------------|----------|---|-------|
| มากที่สุด  | ให้คะแนน | 1 | คะแนน |
| มาก        | ให้คะแนน | 2 | คะแนน |
| ปานกลาง    | ให้คะแนน | 3 | คะแนน |
| น้อย       | ให้คะแนน | 4 | คะแนน |
| น้อยที่สุด | ให้คะแนน | 5 | คะแนน |

### ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาผลงานการวิจัยหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 และพุทธศักราช 2524 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 และพุทธศักราช 2524 ตลอดจนการใช้หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ รวมทั้งเครื่องมือที่ผู้ทำไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้
2. กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามประเภทของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้
  - 2.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการโรงเรียน

2.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพในโรงเรียน

2.3 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. หากความเที่ยงตรงโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 3 ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิตช่วยตรวจสอบแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจำนวน 81 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และนักเรียนที่ไม่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนแสนสุขและโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" จำนวน 50 คน

6. หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามทั้งฉบับเป็นรายข้อกับคะแนนรวม คัดข้อที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ .05 ขึ้นไปไว้และรวบรวมเป็นแบบสอบถามเหลือจำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และนักเรียนตอบแบบสอบถามที่กำหนดให้

#### 4. การจัดกระทำกับข้อมูล

คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับชั้นดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนในแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้
2. แจกแจงความถี่ของคะแนนในแบบสอบถามที่แยกประเภทไว้ คือ
  - 2.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน
  - 2.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
  - 2.3 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. หาค่าสถิติพื้นฐาน
4. เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้
 

|                         |             |                   |
|-------------------------|-------------|-------------------|
| คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 | หมายความว่า | มีปัญหาน้อยที่สุด |
| คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 | หมายความว่า | มีปัญหาน้อย       |
| คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 | หมายความว่า | มีปัญหามาก        |
| คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 | หมายความว่า | มีปัญหามาก        |
| คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 | หมายความว่า | มีปัญหามากที่สุด  |
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้
6. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามสมมติฐานโดยใช้สูตร  
ถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก็ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้

q - Statistic ของ Newman - Keuls Method (Winer, 1971 : 210 - 218)

## 5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

### 1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

### 2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตร

(วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 126 - 139)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ  $r$  แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนน  $X$

$\sum Y$  แทน ผลรวมของคะแนน  $Y$

$\sum X^2$  แทน ผลรวมของคะแนน  $X$  แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$  แทน ผลรวมของคะแนน  $Y$  แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$  แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง  $X$  กับ  $Y$

$N$  แทน จำนวนคน

### 3. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มโดยใช้สูตร

(ฉวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 97)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

|       |                        |     |                                             |
|-------|------------------------|-----|---------------------------------------------|
| เมื่อ | $t$                    | แทน | ค่าที่ใช้พิจารณาใน $t$ - distribution       |
|       | $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ | แทน | คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม         |
|       | $S_1^2, S_2^2$         | แทน | ค่าความแปรปรวนคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม |
|       | $n_1, n_2$             | แทน | จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม              |

4. เปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม  
 โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) วัคทิศทางเดียว  
 (One - way ANOVA) โดยใช้สูตร (ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ  
 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

|       |        |     |                                       |
|-------|--------|-----|---------------------------------------|
| เมื่อ | $F$    | แทน | ค่าที่ใช้พิจารณาใน $F$ - distribution |
|       | $MS_A$ | แทน | ค่าความแปรปรวน<br>ระหว่างกลุ่ม        |
|       | $MS_W$ | แทน | ค่าความแปรปรวน<br>ภายในกลุ่ม          |

เมื่อพบว่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ตรวจสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ  
 ทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized  
 $q$  - Statistic ตาม Newman - Keul Method (Winer, 1971 : 210 - 218)

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การสื่อความหมายได้ตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

|           |     |                                                    |
|-----------|-----|----------------------------------------------------|
| N         | แทน | จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง                             |
| $\bar{X}$ | แทน | คะแนนเฉลี่ย                                        |
| S         | แทน | ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน                       |
| $S^2$     | แทน | ความแปรปรวนของคะแนน                                |
| t         | แทน | ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution           |
| F         | แทน | ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution           |
| SS        | แทน | ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum Squares)                |
| MS        | แทน | ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน<br>(Mean Square) |
| df        | แทน | ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)           |

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอไปตามลำดับความมุ่งหมายแต่ละข้อดังนี้

1. จากจุดมุ่งหมายที่ว่า "เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง คำนึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน

และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดผลและประเมินผล"

จากการสำรวจสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โดยการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยหาคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน แบ่งเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ออกเป็น 5 ช่วง คือ  $1.00 - 1.50 =$  น้อยที่สุด,  $1.51 - 2.50 =$  น้อย,  $2.51 - 3.50 =$  ปานกลาง,  $3.51 - 4.50 =$  มาก,  $4.51 - 5.00 =$  มากที่สุด แต่ผลการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                   | $\bar{X}$ | S    |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| <u>ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</u>                                         |           |      |
| 1. นักเรียนสามารถนำความรู้จากอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้         | 2.91      | 0.98 |
| 2. นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อความรู้ความเข้าใจของตนเองได้ | 2.82      | 0.96 |
| 3. สามารถนำความรู้จากอาชีพที่เรียนไปศึกษาต่อเพิ่มเติมได้                  | 2.76      | 1.05 |
| 4. สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพได้                       | 2.92      | 1.05 |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                                                       | $\bar{X}$ | S    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| 5. นักเรียนสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพทางบ้านและชุมชนได้                                    | 2.88      | 1.00 |
| 6. การสร้างความคิดริเริ่มในการทำงานอาชีพของนักเรียน                                                         | 2.94      | 0.90 |
| 7. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน                                              | 2.90      | 1.03 |
| 8. การสนองตอบของหลักสูตรกับความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น                                                       | 2.84      | 0.90 |
| <u>ด้านแผนการเรียน</u>                                                                                      |           |      |
| 9. ความเพียงพอครูสอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                                                      | 2.56      | 1.02 |
| 10. ความเพียงพอสถานที่สอนและโรงฝึกงานกับจำนวนนักเรียน                                                       | 2.60      | 1.05 |
| 11. การสนับสนุนวิชาพื้นฐานวิชาชีพของโรงเรียน                                                                | 2.79      | 1.00 |
| 12. โรงเรียนจัดสอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพโดยใช้เวลาหลังวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน | 3.51      | 1.13 |
| 13. การให้โอกาสนักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากรและสถานประกอบอาชีพนอกโรงเรียน                           | 3.46      | 1.10 |
| 14. ความร่วมมือของโรงเรียนและคณะครู                                                                         | 2.49      | 0.97 |



ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                                                                  | $\bar{X}$ | S    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| 15. ค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน                                                                  | 3.41      | 1.18 |
| 16. ความชัดเจนของเป้าหมายในการจัดทำแผนการเรียน<br>ค่านกิจกรรมการเรียนการสอน                                            | 2.80      | 0.92 |
| 17. การดูแลอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอนในขณะที่ฝึกงานใน<br>โรงงานหรือในห้องปฏิบัติการ                                      | 2.63      | 1.07 |
| 18. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน<br>วิชาพื้นฐานวิชาชีพ เช่น การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับ<br>งานอาชีพ เป็นต้น | 2.69      | 0.92 |
| 19. การร่วมมือกันช่วยดีในการทำงานกลุ่มในวิชาพื้นฐาน<br>วิชาชีพของผู้เรียน                                              | 2.66      | 0.96 |
| 20. การใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและใช้เครื่องมือปฏิบัติ<br>งานของผู้เรียน                                                  | 2.80      | 1.03 |
| 21. การใช้อุปกรณ์และสาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์ของครูผู้สอน                                                                 | 2.48      | 0.98 |
| 22. ความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ<br>ของผู้เรียน                                                        | 2.92      | 0.94 |
| 23. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกงาน<br>ทดลองด้วยตนเอง                                                  | 2.90      | 1.04 |
| 24. การเชิญวิทยากรในห้องเรียนมาบรรยายความรู้วิชาพื้นฐาน<br>วิชาชีพแก่นักเรียน                                          | 3.45      | 1.12 |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                                           | $\bar{x}$ | s    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| 25. การเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและทํางานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ           | 3.51      | 1.16 |
| 26. ความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของครูผู้สอน                                                    | 2.30      | 0.94 |
| <u>ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ</u>                                                                            |           |      |
| 27. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพเหมาะสมที่จะใช้ฝึกงานอาชีพ เช่น บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ เป็นต้น                       | 2.70      | 1.00 |
| 28. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพเพียงพอในการฝึกงานของผู้เรียน                                                      | 2.67      | 1.03 |
| 29. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดสถานที่                                          | 2.73      | 0.92 |
| 30. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความสะอาดปลอดโปร่ง และมีแสงสว่างเพียงพอ                                          | 2.66      | 1.06 |
| 31. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ                                                  | 2.55      | 1.14 |
| 32. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระให้ความร่วมมือด้วยดีกับทางโรงเรียน เช่น การรับนักเรียนเข้าฝึกงาน เป็นต้น | 3.31      | 1.19 |
| 33. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากโรงเรียน                                            | 3.19      | 1.19 |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                                                                         | $\bar{X}$ | S    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| 34. ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับคณะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ                                                                      | 3.13      | 1.22 |
| <u>ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน</u>                                                                                                 |           |      |
| 35. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์กับจำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                                      | 2.74      | 1.10 |
| 36. ความปลอดภัยในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ                                                                  | 2.63      | 1.05 |
| 37. สภาพการใช้ได้ของอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ                                                                          | 1.80      | 0.96 |
| 38. การนำวัสดุต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ                                        | 2.69      | 0.92 |
| 39. สภาพการใช้งานได้ของวัสดุอุปกรณ์                                                                                           | 2.77      | 0.95 |
| 40. การได้รับการสนับสนุนในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์                                                                             | 2.81      | 0.92 |
| 41. ความพร้อมและความสามารถในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์                                                                           | 2.82      | 0.88 |
| 42. การจัดหาหนังสือคู่มือการเรียนการสอน หนังสืออ้างอิง นิตยสาร และวารสารเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานวิชาชีพให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า | 2.81      | 1.08 |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                                              | $\bar{X}$ | S    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| <u>ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู</u><br>43. โรงเรียนสำรวจความถนัดของนักเรียนก่อนเลือกเรียน<br>วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ | 2.80      | 1.12 |
| 44. โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือก<br>เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                       | 2.63      | 1.06 |
| 45. โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียน<br>เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                | 2.67      | 0.99 |
| 46. โรงเรียนจัดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่<br>ขาดแคลนทุนทรัพย์                                              | 2.70      | 1.23 |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                                  | $\bar{X}$ | s    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|
| 51. โรงเรียนจัดบริการให้ครูและนักเรียนไปศึกษาดูงานตามแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ | 2.87      | 1.22 |
| 52. การนิเทศและประสานงานกับสถานฝึกงานอาชีพ                                                               | 2.74      | 1.09 |
| <u>ด้านการวัดผลและประเมินผล</u>                                                                          |           |      |
| 53. ความยุติธรรมในการวัดผลให้คะแนน                                                                       | 2.15      | 1.00 |
| 54. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล                                                              | 2.20      | 0.93 |
| 55. การวัดผลทำได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา                                                                     | 2.29      | 0.92 |
| 56. การกำหนดระดับเกรดการเรียน                                                                            | 2.17      | 0.96 |
| 57. การประเมินผลการเรียนให้ทันตามกำหนดเวลา                                                               | 2.25      | 0.95 |
| 58. คุณภาพของเครื่องมือในการทดสอบ                                                                        | 2.52      | 0.87 |
| 59. การสังเกตความสนใจของนักเรียนในระหว่างเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                       | 2.76      | 0.97 |
| 60. วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                  | 2.76      | 0.97 |

จากตาราง 1 จะเห็นว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ปรากฏดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอยู่ในช่วงระดับของปัญหามาก ดังนี้

1. โรงเรียนไม่สามารถใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
  2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ
  3. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการงานให้นักเรียนทำเมื่อจบการศึกษา
- กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอยู่ในช่วงของระดับปัญหาน้อย ดังนี้
1. การจัดแผนการเรียนขาดความร่วมมือกันระหว่างทางโรงเรียนและคณะครู
  2. ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และสาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน
  3. ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน
  4. อุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ เสื่อมคุณภาพในการนำมาใช้สอน
  5. การวัดผลการเรียนของครูขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน
  6. การวัดและประเมินผลไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์แน่นอน
  7. การวัดและประเมินผลทำไมได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา
  8. การวัดและประเมินผลกำหนดระดับเกรดการเรียนไม่แน่นอน
  9. การวัดผลและประเมินผลการเรียนทำไมทันตามกำหนดเวลา

ส่วนปัญหาต่าง ๆ นั้น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา  
พื้นฐานวิชาชีพอยู่ในช่วงของระดับปัญหามานกลาง

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหาร  
โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคนแล้ว ปรากฏดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ  
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สามารถสร้างเสริมความคิดริเริ่มใน  
การทำงานอาชีพของนักเรียน
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาพื้นฐาน  
วิชาชีพดียิ่งขึ้น
3. นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิต  
ประจำวันได้

ด้านแผนการเรียน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพเรียงลำดับ  
จากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่สามารถจัดสอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพโดยใช้แหล่ง  
วิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนได้
2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ  
และสถานประกอบการอิสระนอกโรงเรียนได้
3. โรงเรียนไม่มีค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ  
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและดูงานภาค  
ปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ

2. โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชา  
พื้นฐานวิชาอาชีพแก่นักเรียน

3. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
ตามสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา  
อาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการหรือสถาน  
ประกอบอาชีพอิสระในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน

2. โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานประกอบอาชีพอิสระ

3. โรงเรียนไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนในการ  
เดินทางไป-กลับขณะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ

ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเรียง  
ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่พร้อมและไม่สามารถในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์การสอน  
แก่นักเรียน

2. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ



ด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. การวัดและประเมินผลไม่ได้สังเกตความสนใจของนักเรียนใน  
ระหว่างเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

2. การวัดและประเมินผลไม่ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียน  
วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

3. เครื่องมือในการทดสอบขาดคุณภาพ

2. จากจุดมุ่งหมายที่ว่า "เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน  
วิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการ  
บริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร" โดยมีสมมุติฐานว่า "ผู้บริหาร  
โรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของโรงเรียนที่ทำการ  
บริหารต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน" นั้น  
ได้แยกวิเคราะห์ในแต่ละตัวแปร ดังนี้

2.1 ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหาร  
โรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

จากการสอบถามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน  
คือ ปริญญาตรีสูงกว่าปริญญาตรี ต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในด้าน  
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน  
และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้าน  
การวัดและประเมินผล ปรากฏคาสติพิพื้นฐานดังในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงสถิติพื้นฐานของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตาม  
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | วุฒิการศึกษา |   |                  |   | รวม       |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---|------------------|---|-----------|---|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ปริญญาตรี    |   | สูงกว่าปริญญาตรี |   |           |   |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 36           |   | 7                |   |           |   |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | $\bar{X}$    | S | $\bar{X}$        | S | $\bar{X}$ | S |
| 1.     ๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br>๙<br> |              |   |                  |   |           |   |

จากตาราง 2 จะเห็นว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตาม  
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏดังนี้

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา  
พื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาการแนะแนวและ  
การนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน  
อาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพคานทาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพทั้ง 7 ด้าน รวมทั้ง 2 กลุ่มแล้วจะเห็นว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพคานทาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

เพื่อให้ทราบว่ามีปัญหาทั้ง 2 กลุ่มนี้ แตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS    | MS   | F    |
|---------------------------------------------|----|----------------------|-------|------|------|
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.30  | 0.30 | 1.19 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 10.16 | 0.25 |      |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.02  | 0.02 | 0.11 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 7.75  | 0.19 |      |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.02  | 0.02 | 0.11 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 5.74  | 0.14 |      |

ตาราง 3 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS    | MS   | F    |
|---------------------------------------------|----|----------------------|-------|------|------|
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ          | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.00  | 0.00 | 0.00 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 17.53 | 0.43 |      |
| 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน                   | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.03  | 0.03 | 0.09 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 14.29 | 0.35 |      |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศ<br>อบรมครู      | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.29  | 0.29 | 1.53 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 7.75  | 0.19 |      |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล                   | 1  | ระหว่างกลุ่ม         | 0.28  | 0.28 | 1.09 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 10.36 | 0.25 |      |

$$F_{.05(1,41)} = 3.23$$

จากตาราง 3 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

## 2.2 ทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความแตกต่างของปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 20 ปี และสูงกว่า 20 ปี ในแต่ละด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและดำเนินงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนว และการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏค่าสถิติพื้นฐาน ดังในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความคิดเห็นของบุคลากรใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน  
จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

|                                       | ประสบการณ์ในการบริหาร             |       |                      |       |                      |       | รวม  |       |      |
|---------------------------------------|-----------------------------------|-------|----------------------|-------|----------------------|-------|------|-------|------|
|                                       | ต่ำกว่า 10 ปี<br>N = 19           |       | 10 - 20 ปี<br>N = 15 |       | สูงกว่า 20<br>N = 10 |       |      |       |      |
|                                       | $\bar{X}$                         | S     | $\bar{X}$            | S     | $\bar{X}$            | S     |      |       |      |
| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ | 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร     | 22.16 | 4.18                 | 23.00 | 4.60                 | 24.90 | 2.28 | 23.07 | 4.05 |
|                                       | 2. ด้านแผนการเรียน                | 26.11 | 3.36                 | 25.20 | 3.53                 | 27.50 | 3.17 | 26.11 | 3.41 |
|                                       | 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน      | 30.47 | 4.29                 | 29.80 | 2.73                 | 29.70 | 4.00 | 30.07 | 3.69 |
|                                       | 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและมีงานอาชีพ | 26.37 | 5.35                 | 25.53 | 4.29                 | 25.00 | 6.15 | 25.77 | 5.12 |
|                                       | 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน         | 21.84 | 5.24                 | 21.40 | 4.47                 | 21.50 | 4.25 | 21.61 | 4.67 |
|                                       | 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศยอมรับ | 31.21 | 3.22                 | 29.73 | 5.71                 | 32.70 | 3.50 | 31.05 | 4.33 |
|                                       | 7. ด้านการวัดและประเมินผล         | 17.42 | 3.42                 | 17.40 | 4.32                 | 20.20 | 4.18 | 18.05 | 4.01 |

จากตาราง 4 จะเห็นว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตาม  
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏดังนี้

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 10 ปี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ คำน  
การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและ  
ฝึกงานอาชีพ แผนการเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
ค่านการวัดผลและประเมินผล

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 10 - 20 ปี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพค่านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ คำน  
กิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู สถานที่ใช้สอนและ  
ฝึกงานอาชีพ แผนการเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
การวัดและประเมินผล

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารสูงกว่า 20 ปี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพค่านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ  
ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน  
สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
การวัดและประเมินผล

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพทั้ง 7 คำน รวมทั้ง  
3 กลุ่มแล้วจะเห็นว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า  
10 ปี 10 - 20 ปี และสูงกว่า 20 ปี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
ค่านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู  
กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมาย  
ของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

เพื่อให้ทราบวาปัญหาทั้ง 3 กลุ่มนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงได้  
วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ  
ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS      | MS    | F    |
|---------------------------------------------|----|----------------------|---------|-------|------|
| 1. คำนึงจุดหมายของหลักสูตร                  | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 49.37   | 24.68 | 1.54 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 657.43  | 16.03 |      |
| 2. คำนึงแผนการเรียน                         | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 31.74   | 15.87 | 1.39 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 468.69  | 11.43 |      |
| 3. คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน               | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 5.56    | 2.78  | 0.20 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 579.24  | 14.13 |      |
| 4. คำนึงสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ            | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 13.57   | 6.79  | 0.25 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 1112.15 | 27.13 |      |
| 5. คำนึงวัสดุอุปกรณ์การสอน                  | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 1.81    | 0.90  | 0.04 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 936.63  | 22.84 |      |
| 6. คำนึงการแนะแนวและการนิเทศ<br>อบรมครู     | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 53.72   | 26.86 | 1.46 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 754.19  | 18.39 |      |
| 7. คำนึงการวัดและประเมินผล                  | 2  | ระหว่างกลุ่ม         | 60.08   | 30.04 | 1.96 |
|                                             | 41 | ภายในกลุ่ม           | 629.83  | 15.36 |      |

$$F_{.05(2,41)} = 3.23$$



จากตาราง 5 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่างก็มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนว และการนิเทศอบรมครูและการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

### 2.3 ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร

ตาราง 6 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้านของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | ขนาดใหญ่<br>N = 26 |      | ขนาดกลาง<br>N = 18 |      | t     |
|---------------------------------------------|--------------------|------|--------------------|------|-------|
|                                             | $\bar{X}$          | S    | $\bar{X}$          | S    |       |
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 22.42              | 4.47 | 24.00              | 3.25 | 1.28  |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 25.19              | 3.71 | 27.44              | 2.46 | 2.25* |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 29.31              | 4.12 | 31.17              | 2.71 | 1.68  |
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ          | 25.35              | 5.73 | 26.39              | 4.15 | 0.66  |
| 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน                   | 20.73              | 4.82 | 22.89              | 4.26 | 1.53  |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู          | 30.65              | 4.60 | 31.61              | 3.99 | 0.72  |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล                   | 17.38              | 4.48 | 19.00              | 3.07 | 1.33  |

$$t (.05, 42) = 2.02$$

จากตาราง 6 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการบริหารโรงเรียนในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านแผนการเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน อาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการบริหารในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านแผนการเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากจุดมุ่งหมายที่ว่า "เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพของอาจารย์ผู้สอนโดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน" โดยมีสมมติฐานว่า "อาจารย์ผู้สอน วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มี อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การสอน และขนาด ของโรงเรียนที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ แตกต่างกัน" นั้น ได้แยกวิเคราะห์ในแต่ละตัวแปร ดังนี้

3.1 ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของอาจารย์ ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามอายุ

จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีอายุต่างกัน คือ 20 - 30 ปี 30 - 40 ปี 40 - 50 ปี 50 ปีขึ้นไป ต่อปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรม การเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนว และการนิเทศอบรมครูและการวัดและประเมินผล ปรากฏคาสติพื้นฐานดังในตาราง 7



จากตาราง 7 จะเห็นว่ากลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในค่านาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียน และการวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุ 30 - 40 ปี มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในค่านาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียน และการวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุ 40 - 50 ปี มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในค่านาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ แผนการเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในค่านาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และการวัดและประเมินผล

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพทั้ง 7 ด้าน รวมทั้ง 4 กลุ่มอายุแล้วจะเห็นว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุ 20 - 30 ปี 30 - 40 ปี 40 - 50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในค่านาง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การแนะแนวและการนิเทศอบรบครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ  
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์การสอน และการวัดและประเมินผล  
เพื่อให้ทราบว่ามีปัญหาทั้ง 4 กลุ่มอายุนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึง  
ได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ  
อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามอายุ

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df  | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS      | MS    | F    |
|---------------------------------------------|-----|----------------------|---------|-------|------|
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 41.05   | 13.68 | 0.62 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 4412.18 | 22.06 |      |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 46.40   | 15.47 | 1.63 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 1898.20 | 9.49  |      |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 92.27   | 30.76 | 1.79 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 3429.47 | 17.15 |      |
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงาน<br>อาชีพ      | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 4.03    | 1.34  | 0.07 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 3844.01 | 19.22 |      |
| 5. ด้านวัตถุประสงค์การสอน                   | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 14.99   | 5.00  | 0.21 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 4740.55 | 23.70 |      |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศ<br>อบรมครู      | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 53.28   | 17.76 | 0.58 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 6144.35 | 30.72 |      |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล                   | 3   | ระหว่างกลุ่ม         | 66.87   | 22.29 | 1.46 |
|                                             | 200 | ภายในกลุ่ม           | 3056.88 | 15.28 |      |

$$F_{.05(3,200)} = 2.65$$

จากตาราง 8 พบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีทักษะตอบปัญหาการใช้  
หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุก ๆ ด้าน คือ  
ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้  
สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู การ  
วัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

### 3.2 ทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพของอาจารย์ ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

จากการสอบถามทักษะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพที่มี  
วุฒิการศึกษาต่างกัน คือต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา  
พื้นฐานวิชาชีพ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียน  
การสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและ  
การนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ปรากฏค่าสถิติพื้นฐาน ดังในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาการไหลกลับสู่ศรวิชาวินฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพินฐาน  
 วิชาอาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ปัญหาการไขหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ | วุฒิการศึกษา               |           |                      |           | รวม   |           |
|----------------------------------------|----------------------------|-----------|----------------------|-----------|-------|-----------|
|                                        | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>N = 33 |           | ปริญญาตรี<br>N = 170 |           |       |           |
|                                        |                            | $\bar{X}$ | S                    | $\bar{X}$ | S     | $\bar{X}$ |
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร          | 23.21                      | 5.36      | 23.90                | 4.54      | 23.76 | 4.68      |
| 2. ด้านแผนการเรียนรู้                  | 25.15                      | 2.05      | 25.46                | 3.19      | 25.46 | 3.10      |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน        | 29.88                      | 3.92      | 30.71                | 4.22      | 30.58 | 4.17      |
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ     | 25.03                      | 3.18      | 25.11                | 4.57      | 25.10 | 4.35      |
| 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน              | 22.88                      | 4.72      | 23.22                | 4.87      | 23.19 | 4.84      |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู     | 28.82                      | 4.99      | 28.88                | 5.64      | 28.89 | 5.53      |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล              | 19.39                      | 4.71      | 19.14                | 3.65      | 19.25 | 3.92      |



จากตาราง 9 จะเห็นว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอน ปรากฏดังนี้

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพทั้ง 7 ด้าน รวมทั้ง 2 กลุ่ม แล้วจะเห็นว่า

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีปัญหาการใช้ในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

เพื่อให้ทราบวาปัญหาทั้ง 2 กลุ่มนี้ แตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบทักษะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ  
 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df  | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS    | MS   | F    |
|---------------------------------------------|-----|----------------------|-------|------|------|
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.21  | 0.21 | 0.61 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 68.91 | 0.34 |      |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.04  | 0.04 | 0.30 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 29.15 | 0.15 |      |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.21  | 0.21 | 1.18 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 34.96 | 0.17 |      |
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงาน<br>อาชีพ      | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.00  | 0.00 | 0.01 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 59.72 | 0.30 |      |
| 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน                   | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.05  | 0.05 | 0.14 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 73.66 | 0.37 |      |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศ<br>อบรมครู      | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.00  | 0.00 | 0.00 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 61.76 | 0.31 |      |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล                   | 1   | ระหว่างกลุ่ม         | 0.03  | 0.03 | 0.13 |
|                                             | 201 | ภายในกลุ่ม           | 46.28 | 0.23 |      |

$$F_{.05(1,201)} = 3.04$$

จากตาราง 10 พบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทางด้านการสอน

จากการสอบถามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนต่างกัน คือ 1 - 5 ปี 5 - 10 ปี 10 - 15 ปี 15 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ปรากฏค่าสถิติพื้นฐาน ดังในตาราง 11

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา<br>พื้นฐานวิชาชีพ | ประสบการณ์ทางด้านการสอน |      |                     |      |                    |      |                    |      |                       |      | รวม   |      |
|-------------------------------------------|-------------------------|------|---------------------|------|--------------------|------|--------------------|------|-----------------------|------|-------|------|
|                                           | 1 - 5 ปี<br>N = 40      |      | 5 - 10 ปี<br>N = 87 |      | 10-15 ปี<br>N = 50 |      | 15-20 ปี<br>N = 14 |      | 20 ปีขึ้นไป<br>N = 13 |      |       |      |
|                                           | $\bar{X}$               | S    | $\bar{X}$           | S    | $\bar{X}$          | S    | $\bar{X}$          | S    | $\bar{X}$             | S    |       |      |
| 1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร                | 23.28                   | 5.38 | 23.90               | 4.65 | 24.20              | 3.95 | 23.43              | 5.09 | 23.00                 | 5.24 | 23.76 | 4.69 |
| 2. ความแผนการเรียน                        | 25.00                   | 2.85 | 25.70               | 3.45 | 25.64              | 2.93 | 25.21              | 2.69 | 24.77                 | 2.39 | 25.46 | 3.10 |
| 3. ความกิจกรรมการเรียนการสอน              | 31.33                   | 4.42 | 30.77               | 4.18 | 29.78              | 4.00 | 31.43              | 3.74 | 29.15                 | 4.02 | 30.58 | 4.17 |
| 4. ความสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ        | 24.88                   | 4.43 | 25.56               | 4.12 | 24.02              | 4.63 | 25.50              | 3.13 | 26.38                 | 5.38 | 25.10 | 4.35 |
| 5. ความวัสดุอุปกรณ์การสอน                 | 22.53                   | 4.70 | 23.45               | 5.14 | 23.04              | 4.30 | 23.43              | 4.69 | 23.85                 | 5.77 | 23.19 | 4.84 |
| 6. ความการแนะแนวและการให้ประสบการณ์       | 28.60                   | 5.64 | 28.49               | 5.30 | 29.16              | 5.86 | 29.36              | 6.11 | 30.92                 | 4.99 | 28.89 | 5.53 |
| 7. ความการวัดและประเมินผล                 | 19.80                   | 3.96 | 19.31               | 4.25 | 18.92              | 3.93 | 18.57              | 2.79 | 19.08                 | 2.56 | 19.25 | 3.92 |

จากตาราง 11 จะเห็นว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตาม  
ทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ปรากฏดังนี้

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 1 - 5 ปี มีปัญหาการใช้  
หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน  
สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
การวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 5 - 10 ปี มีปัญหา  
การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ  
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน  
สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
การวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 10 - 15 ปี มีปัญหา  
การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ  
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน  
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน และ  
การวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 15 - 20 ปี มีปัญหา  
การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ  
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู สถานที่ใช้สอน  
และฝึกงานอาชีพ แผนการเรียน วัสดุอุปกรณ์การสอน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ  
การวัดและประเมินผล

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 20 ปีขึ้นไป มีปัญหาการ  
ใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้าน

การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและ  
ปีงานอาชีพ แผนการเรียน วัสดุอุปกรณ์การสอน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ  
การวัดและประเมินผล

หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพรวมทั้ง 7 ด้าน รวม  
5 กลุ่มแล้วจะเห็นว่า

กลุ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน 1 - 5 ปี 5 - 10 ปี  
10 - 15 ปี 15 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป มีทัศนะว่าหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
มีปัญหาการใช้ในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านกิจกรรมการ  
เรียนการสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและ  
ปีงานอาชีพ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล  
เพื่อให้ทราบว่ปัญหาทั้ง 5 กลุ่มประสบการณ์ทางด้านการสอนนี้ แตกต่างกัน  
อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ  
อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทางด้านการสอน

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df  | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS      | MS    | F    |
|---------------------------------------------|-----|----------------------|---------|-------|------|
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 29.76   | 7.44  | 0.33 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 4423.47 | 22.23 |      |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 22.19   | 5.55  | 0.57 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 1922.41 | 9.66  |      |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 93.87   | 23.47 | 1.36 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 3427.88 | 17.23 |      |

ตาราง 12 (ต่อ)

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | df  | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS      | MS    | F    |
|---------------------------------------------|-----|----------------------|---------|-------|------|
| 4. สถานที่ที่สอนและฝึกงาน<br>อาชีพ          | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 102.71  | 25.68 | 1.36 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 3745.33 | 18.82 |      |
| 5. คำนวณวัสดุอุปกรณ์การสอน                  | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 31.01   | 7.75  | 0.33 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 4724.53 | 23.74 |      |
| 6. การกำหนดแนวและการนิเทศ<br>อบรมครู        | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 77.42   | 19.36 | 0.63 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 6120.20 | 30.75 |      |
| 7. การวัดและประเมินผล                       | 4   | ระหว่างกลุ่ม         | 24.69   | 6.17  | 0.40 |
|                                             | 199 | ภายในกลุ่ม           | 3099.05 | 15.57 |      |

$$F_{.05}(4, 199) = 2.41$$

จากตาราง 12 พบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียน การสอน สถานที่ที่สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการ นิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 ทักษะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพของอาจารย์  
ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน

ตาราง 13 เปรียบเทียบทักษะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพคาน  
ทาง ๆ ทั้ง 7 คานของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของ  
โรงเรียนที่ทำการสอน

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาชีพ | ขนาดใหญ่<br>N = 156 |      | ขนาดกลาง<br>N = 48 |      | t     |
|-------------------------------------------|---------------------|------|--------------------|------|-------|
|                                           | $\bar{X}$           | S    | $\bar{X}$          | S    |       |
| 1. คานจุดมุ่งหมายของหลักสูตร              | 23.69               | 4.76 | 24.00              | 4.47 | 0.41  |
| 2. คานแผนการเรียน                         | 25.35               | 2.86 | 25.79              | 3.76 | 0.86  |
| 3. คานกิจกรรมการเรียนการสอน               | 30.18               | 4.04 | 31.88              | 4.34 | 2.50* |
| 4. คานสถานที่สอนและป้กงานอาชีพ            | 24.90               | 4.24 | 25.73              | 4.69 | 1.15  |
| 5. คานวัสดุอุปกรณ์การสอน                  | 22.88               | 4.47 | 24.19              | 5.84 | 1.64  |
| 6. คานการแนะแนวและการนิเทศอบรม            |                     |      |                    |      |       |
| ครู                                       | 28.87               | 5.30 | 28.98              | 6.26 | 0.12  |
| 7. คานการวัดและประเมินผล                  | 19.06               | 4.00 | 19.83              | 3.63 | 1.19  |

$$t (.05, 202) = 1.96$$



จากตาราง 13 พบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในค่านต่าง ๆ 7 ด้าน แต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง และ อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้าน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่ทำการสอนในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและปีงานอาชีพ วัตถุประสงค์การสอน การแนะแนวและการแนะประกอบมรรค และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่อาจารย์ผู้สอน วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ มีทัศนะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากจุดมุ่งหมายที่ว่า "เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำแนกตาม เพศ และขนาดของ โรงเรียนที่เรียน" โดยมีสมมติฐานว่า "นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มี เพศ และขนาดของโรงเรียนที่เรียนต่างกัน มีทัศนะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา อาชีพแตกต่างกัน" นั้น ได้แยกวิเคราะห์ในแต่ละตัวแปร ดังนี้

4.1 ทัศนะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ

ตาราง 14 เปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ | เพศชาย<br>N = 187 |      | เพศหญิง<br>N = 213 |      | t    |
|-----------------------------------------|-------------------|------|--------------------|------|------|
|                                         | $\bar{X}$         | S    | $\bar{X}$          | S    |      |
| 1. ความจุดมุ่งหมายของหลักสูตร           | 22.55             | 5.38 | 22.59              | 5.98 | 0.06 |
| 2. ความแผนการเรียน                      | 22.35             | 4.84 | 22.43              | 4.82 | 0.16 |
| 3. ความกิจกรรมการเรียนการสอน            | 27.13             | 5.77 | 26.97              | 5.86 | 0.28 |
| 4. ความสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ         | 21.67             | 5.09 | 21.83              | 5.14 | 1.09 |
| 5. ความวัสดุอุปกรณ์การสอน               | 21.55             | 5.21 | 21.55              | 5.18 | 0.01 |
| 6. ความการแนะแนวและการนิเทศ             |                   |      |                    |      |      |
| อบรมครู                                 | 28.54             | 6.21 | 29.17              | 6.57 | 0.99 |
| 7. ความการวัดและประเมินผล               | 18.98             | 5.97 | 19.27              | 6.12 | 0.47 |

$$t (.05, 398) = 1.96$$

จากตาราง 14 พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่ต่างเพศกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เรียน

ตาราง 15 เปรียบเทียบทักษะเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่เรียน

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ | ขนาดใหญ่<br>N = 333 |      | ขนาดกลาง<br>N = 67 |      | t    |
|---------------------------------------------|---------------------|------|--------------------|------|------|
|                                             | $\bar{X}$           | S    | $\bar{X}$          | S    |      |
| 1. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร               | 22.55               | 5.73 | 22.55              | 5.70 | 0.01 |
| 2. ด้านแผนการเรียน                          | 22.46               | 4.77 | 21.99              | 5.15 | 0.74 |
| 3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                | 27.01               | 5.62 | 27.10              | 6.81 | 0.13 |
| 4. ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ          | 21.54               | 5.18 | 21.54              | 5.01 | 0.00 |
| 5. ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน                   | 21.49               | 5.16 | 21.82              | 5.34 | 0.48 |
| 6. ด้านการแนะแนวและการนิเทศ                 |                     |      |                    |      |      |
| อบรมครู                                     | 28.74               | 6.32 | 29.37              | 6.93 | 0.73 |
| 7. ด้านการวัดและประเมินผล                   | 19.15               | 5.80 | 19.06              | 7.15 | 0.11 |

$$t (.05, 398) = 1.96$$

จากตาราง 15 พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในค่านต่าง ๆ ทั้ง 7 ค่าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน อาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. จากจุดมุ่งหมายที่ว่า "เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ค่านแผนการเรียน ค่านกิจกรรมการเรียนการสอน ค่านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ค่านวัสดุอุปกรณ์การสอน ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และค่านการวัดและประเมินผล ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีสมมติฐานว่า "ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ทางค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ค่านแผนการเรียน ค่านกิจกรรมการเรียนการสอน ค่านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ค่านวัสดุอุปกรณ์การสอน ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และค่านการวัดและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน

วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แยกต่างกัน" นั้น ได้แยกวิเคราะห์ในแต่ละ คำนึงนี้

5.1 หักคะแนนปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ คำนึงจุดหมาย ของหลักสูตรระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้ วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบหาค่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ คำนึง จุดหมายของหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS    | F      |
|------------------|-----|----------|-------|--------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 199.06   | 99.53 | 3.53 * |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 18187.12 | 28.20 |        |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 18386.18 |       |        |

$$F_{.05}(2,645) = 3.02 \text{ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ } .05$$

จากตาราง 16 พบว่าหาค่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพค่าน จุดหมายของหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มี หักคะแนนปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ คำนึงจุดหมายของหลักสูตรแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการ

ตรวจสอบว่ากลุ่มใดมีลักษณะแตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized  $q$  - Statistic แบบ Newman - Keuls Method ปรากฏผลดังในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่

| ค่าเฉลี่ย         | นักเรียน<br>22.55 | ผู้บริหารโรงเรียน<br>23.07 | อาจารย์ผู้สอน<br>23.76 |
|-------------------|-------------------|----------------------------|------------------------|
| นักเรียน          | -                 | 0.52                       | 1.21*                  |
| ผู้บริหารโรงเรียน |                   | -                          | 0.69                   |
| อาจารย์ผู้สอน     |                   |                            | -                      |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่าทัศนคติต่อการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ของอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

5.2 ทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณ  
การเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ในจังหวัด  
ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้  
วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณ  
แผนการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS     | F       |
|------------------|-----|----------|--------|---------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 1573.56  | 786.78 | 43.20 * |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 11747.51 | 18.21  |         |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 13321.07 |        |         |

$$F_{.05}(2,645) = 3.02$$

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่าทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
คำนวณการเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีทักษะ  
ตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัย  
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า  
กลุ่มใดมีทักษะแตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้  
Studentized  $q$  - Statistic แบบ Newman - Keuls Method ดังปรากฏผล  
ในตาราง 19



ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านแผนการเรียนของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่

| ค่าเฉลี่ย         | นักเรียน<br>22.38 | อาจารย์ผู้สอน<br>25.46 | ผู้บริหารโรงเรียน<br>26.11 |
|-------------------|-------------------|------------------------|----------------------------|
| นักเรียน          | -                 | 3.08 *                 | 3.73 *                     |
| อาจารย์ผู้สอน     | -                 | -                      | 0.65                       |
| ผู้บริหารโรงเรียน | -                 | -                      | -                          |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่าทัศนคติต่อการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านแผนการเรียน ของอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกับนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

5.3 ทัศนคติต่อการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 20

ตาราง 20 เปรียบเทียบทักษะคอมพิวเตอร์การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS     | F       |
|------------------|-----|----------|--------|---------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 1847.84  | 923.92 | 33.75 * |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 17657.34 | 27.38  |         |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 19505.18 |        |         |

$$F_{.05}(2,645) = 3.02$$

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าทักษะคอมพิวเตอร์การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ  
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน  
มีทักษะคอมพิวเตอร์การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อ  
เป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มใดมีทักษะแตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนน  
เฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q - Statistic แบบ Newman - Keuls  
Method ปรากฏผลดังในตาราง 21

ตาราง 21 เปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน  
เป็นรายคู่

| ค่าเฉลี่ย         | นักเรียน<br>27.02 | ผู้บริหารโรงเรียน<br>30.07 | อาจารย์ผู้สอน<br>30.58 |
|-------------------|-------------------|----------------------------|------------------------|
| นักเรียน          | -                 | 3.05 *                     | 3.56 *                 |
| ผู้บริหารโรงเรียน |                   | -                          | 0.51                   |
| อาจารย์ผู้สอน     |                   |                            | -                      |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียนกับนักเรียน และอาจารย์ผู้สอน กับนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

5.4 ทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำน  
สถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS      | F      |
|------------------|-----|----------|---------|--------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 2089.91  | 1044.95 | 43.38* |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 15537.20 | 24.09   |        |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 17627.11 |         |        |

$$F_{.05(2,645)} = 3.02$$

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพค่าน  
สถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน  
มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อ  
เป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มใดมีทัศนคติแตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนน  
เฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q - Statistic แบบ Newman - Keuls  
Method ปรากฏผลดังในตาราง 23

ตาราง 23 เปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็นรายคู่

| ค่าเฉลี่ย         | นักเรียน | อาจารย์ผู้สอน | ผู้บริหารโรงเรียน |
|-------------------|----------|---------------|-------------------|
|                   | 21.54    | 25.10         | 25.77             |
| นักเรียน          | -        | 3.56 *        | 4.23 *            |
| อาจารย์ผู้สอน     |          | -             | 0.67              |
| ผู้บริหารโรงเรียน |          |               | -                 |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ของอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนกับนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

5.5 ทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คำนวณวัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 24

ตาราง 24 เปรียบเทียบทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้าน  
วัสดุอุปกรณ์การสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS     | F      |
|------------------|-----|----------|--------|--------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 375.85   | 187.92 | 7.39 * |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 16411.17 | 25.44  |        |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 16787.02 |        |        |

$$F_{.05(2,645)} = 3.02$$

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่าทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มใดมีทักษะแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q - Statistic แบบ Newman - Keuls Method ปรากฏผลดังในตาราง 25

ตาราง 25 เปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้าน  
วัตถุประสงค์การสอน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเป็น  
รายคู่

| ค่าเฉลี่ย         | นักเรียน | ผู้บริหารโรงเรียน | อาจารย์ผู้สอน |
|-------------------|----------|-------------------|---------------|
|                   | 21.55    | 21.61             | 23.19         |
| นักเรียน          | -        | 0.06              | 1.64 *        |
| ผู้บริหารโรงเรียน |          | -                 | 1.58          |
| อาจารย์ผู้สอน     |          |                   | -             |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้าน  
วัตถุประสงค์การสอน ของอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

5.6 ทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการ  
แนะแนวและการนิเทศอบรมครู ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และ  
นักเรียน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติหรือไม่ จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ดังในตาราง 26

ตาราง 26 เปรียบเทียบทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการ  
 แนวและการนิเทศอบรมครู ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และ  
 นักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS    | F    |
|------------------|-----|----------|-------|------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 195.69   | 97.85 | 2.69 |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 23469.23 | 36.39 |      |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 23664.92 |       |      |

$$F_{.05(2,645)} = 3.02$$

จากตาราง 26 พบว่าทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการ  
 แนวและการนิเทศอบรมครู ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และ  
 นักเรียน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการแนวและ  
 การนิเทศอบรมครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.7 ทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านการวัด  
 และประเมินผลระหว่างผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ในจังหวัด  
 ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้  
 วิเคราะห์ความแปรปรวนดังในตาราง 27



ตาราง 27 เปรียบเทียบทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้าน  
การวัดและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS        | MS    | F    |
|------------------|-----|-----------|-------|------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 53.70     | 26.85 | 0.94 |
| ภายในกลุ่ม       | 645 | 18364.36  | 28.47 |      |
| รวมทั้งหมด       | 647 | 18,418.06 |       |      |

$$F_{.05(2,645)} = 3.02$$

จากตาราง 27 พบว่าทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ  
ด้านการวัดและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน  
มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล  
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน  
วิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน แตกต่างกันอย่าง  
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและ  
ประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร  
แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์  
การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของอาจารย์ผู้สอน โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำแนกตาม เพศ และขนาดของโรงเรียนที่เรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

### สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพแตกต่างกัน
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มี อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศ และเรียนในขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน
4. ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ทางด้านจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ด้านแผนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แตกต่างกัน

### ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 115 คน อาจารย์ผู้สอน 434 คน และนักเรียน 14,350 คน

### กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กระทำเป็น 2 ขั้นตอน คือ

#### 1. โรงเรียน

ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และศึกษาจากโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2528 โดยแบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีทั้งหมด 23 โรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1.1 โรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนขนาดใหญ่ มีดังนี้

1. โรงเรียนคัคครณี
2. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์
3. โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"
4. โรงเรียนชลกันยานุกูล
5. โรงเรียนชลบุรี "สุขบท"
6. โรงเรียนชลราษฎรอำรุง
7. โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร
8. โรงเรียนบ้านบึง "อุตสาหกรรมนุเคราะห์"
9. โรงเรียนพนัสพิทยาคาร
10. โรงเรียนศรีราชา
11. โรงเรียนสิงห์สมุทร
12. โรงเรียนระยองวิทยาคม
13. โรงเรียนแกลง "วิทยาสถาวร"
14. โรงเรียนบ้านค่าย

## 1.2 โรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนขนาดกลาง

1. โรงเรียนพุทธโสธร
2. โรงเรียนบางคลาพิทยาคม
3. โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา
4. โรงเรียนบางปะกง "บวรวิทยายน"
5. โรงเรียนพุทธิรังสีพิบูล
6. โรงเรียนแสนสุข
7. โรงเรียนพานทองสหภาพราษฎร์
8. โรงเรียนสัจจะพิทยาคม
9. โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

## 2. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่เลือกมาศึกษา คือ

### 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนจำนวน 23 โรงเรียน โดยศึกษาจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ และได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

### 2.2 อาจารย์ผู้สอน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ศึกษาจากอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ โดยสุ่มมาจากอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 23 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 94.01 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

### 2.3 นักเรียน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสุ่มมาจากนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 23 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

#### เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ทัศนคติปัญหา การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 3 ฉบับ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

แบบสอบถามแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรม ครู และการวัดและประเมินผล มีคำถามทั้งหมด 60 ข้อ แต่ละข้อเป็นคำถามชนิด มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และท้ายคำถามเป็นคำถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ในแต่ละด้านได้อีกด้วย

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ใช้วิธีการทางสถิติและคำนวณค่าทางควยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Statistical Package for the Social Science (SPSS) ดังนี้

1. หาข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จำแนกตามตัวแปรของ  
แต่ละกลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา  
ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร

1.2 กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามตัวแปร คือ อายุ วุฒิการศึกษา  
ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน

1.3 กลุ่มนักเรียน จำแนกตามตัวแปร คือ เพศ และขนาดของ  
โรงเรียนที่เรียน

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
และค่าความแปรปรวน

3. หาคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามเป็นรายด้าน นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้  
ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ ที่กำหนดไว้เพื่อศึกษาระดับทัศนคติต่อปัญหา  
การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4. ใช้  $t$  - test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ  
2 กลุ่ม

5. ใช้  $F$  - test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ  
2 กลุ่ม และมากกว่า 2 กลุ่ม ถ้าพบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก็ทดสอบความ  
แตกต่างรายคู่โดยใช้ Studentized  $q$  - Statistic ของ Newman - Keuls  
Method (Winer 1971 ; 210 - 218)

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา  
ตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีปัญหาการใช้  
หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอยู่ในช่วงระดับของปัญหามาก ดังนี้

1. โรงเรียนไม่สามารถใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการหรือ  
สถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและดูงาน  
ภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ
3. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการงานให้นักเรียนทำเมื่อจบการศึกษา  
ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีปัญหาการใช้หลักสูตร  
วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอยู่ในช่วงของระดับปัญหาน้อย ดังนี้

1. การจัดแผนการเรียนขาดความร่วมมือกันระหว่างทางโรงเรียนและ  
คณะครู
2. ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และสาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์  
การเรียนการสอน
3. ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพใน  
โรงเรียน
4. อุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ เสื่อมคุณภาพในการนำมาใช้  
สอน

5. การวัดผลการเรียนของครูขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน
  6. การวัดและประเมินผลไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์แน่นอน
  7. การวัดและประเมินผลทำไม่ได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา
  8. การวัดและประเมินผลกำหนดระดับเกรดการเรียนไม่แน่นอน
  9. การวัดและประเมินผลการเรียนทำไม่ทันตามกำหนดเวลา
- ส่วนปัญหานอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีปัญหา  
การใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในช่วงของระดับปัญห่าปานกลาง



หากพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของ  
ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนในแต่ละสถานแล้ว ปรากฏดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา  
อาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สามารถสร้างเสริมความคิดริเริ่มในการ  
ทำงานอาชีพของนักเรียน
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาพื้นฐาน  
วิชาอาชีพที่ยั่งยืน
3. นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิต  
ประจำวันได้

ด้านแผนการเรียน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพเรียง  
ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่สามารถจัดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพโดยใช้แหล่ง  
วิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนได้
2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่ง  
วิทยาการ และสถานประกอบการอิสระนอกโรงเรียนได้
3. โรงเรียนไม่มีค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอก  
โรงเรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา  
อาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและดูงาน  
ภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ
2. โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชา  
พื้นฐานวิชาอาชีพแก่นักเรียน
3. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

ด้านสถานที่สอนและฝึกงานอาชีพ มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน
2. โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานประกอบอาชีพอิสระ
3. โรงเรียนไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนในการเดินทางไป-กลับขณะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ

ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่พร้อมและไม่สามารถในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์การสอนแก่นักเรียน
2. โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์การสอน และการจัดหาหนังสือคู่มือการเรียนการสอน หนังสืออ้างอิง นิตยสาร และวารสารเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเท่าที่ควร

3. วัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในสภาพการใช้งานได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา พื้นฐานวิชาอาชีพ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการทางานให้นักเรียนทำเมื่อจบการศึกษาได้
2. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการทางานให้นักเรียนทำในวันหยุดหรือนอกเวลาได้
3. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการให้ครูและนักเรียนไปศึกษาดูงานตามแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้

ด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา อาชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

1. การวัดและประเมินผลไม่ได้สังเกตความสนใจของนักเรียนใน ระหว่างเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
2. การวัดและประเมินผลไม่ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียน วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

3. เครื่องมือในการทดสอบขาดคุณภาพ

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศ อบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนที่ทำการบริหารในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์ การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้ง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านแผนการเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะตอบปัญหาการใช้ หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ทางด้านการสอนต่างกัน มีทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชา อาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผน การเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์ การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้ง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่ทำการสอนในขนาดโรงเรียน

ต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศ และเรียนในขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครูและการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉะบุรี และระยอง สรุปได้ดังนี้

1.1 วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 เป็นวิชาบังคับ นักเรียนจะต้องเรียนหมวดใดหมวดหนึ่งใน 6 หมวดนี้ คือ เกษตรกรรม

คหกรรม พาณิชยกรรม ขางอุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรม และศิลปกรรม เมื่อเรียนหมวดใดแล้วจะต้องเรียนให้ครบ 12 หน่วยการเรียนรู้ จึงจะถือว่าสำเร็จ

ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ฉะนั้นโรงเรียนจึงประสบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เช่น ปัญหาการจัดมุงหมายของหลักสูตร แผนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ตามที่นักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยไว้ เช่น สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ (สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ 2519 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ของผู้บริหาร คือ ปัญหาการขาดบุคลากร และปัญหาการเปิดสอนหมวดวิชาชีพให้สนองความต้องการของนักเรียนได้ และพริ้มเพรา คงชนะ (พริ้มเพรา คงชนะ 2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปัญหามากเมื่อไม่ได้รับสื่อการสอนวิชาชีพของท้องถิ่น หรือได้รับล่าช้า หรือไม่ครบถ้วน หรือไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน และไชยพร คัทธจิตานนท์ (ไชยพร คัทธจิตานนท์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 คือปัญหาค้นหาครูผู้สอนขาดแคลนหนังสือและคู่มือการสอน ขาดอุปกรณ์ ขาดโรงฝึกงานและความไม่เหมาะสมของจำนวนนักเรียนต่ออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ และโสภณ โสมดี (โสภณ โสมดี 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหามากในเรื่องสื่อการเรียนและการจัดแผนการเรียนรู้ และอุษา เหมตะศิลป์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 18 - 21) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการสอนวิชาอาชีพ คือ ขาดสถานที่ฝึกงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดครูผู้สอน และสำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 6 (สำนักงานเขตการศึกษา 6 2523 : 1 - 4) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า การจัดแผนการเรียนรู้ยึดหลักการต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่โรงเรียนให้ความสำคัญ คือ ยึดความพร้อมของโรงเรียน และความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนมาก และนอกจากนี้

ทัศนีย์ ใจซื่อ (ทัศนีย์ ใจซื่อ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ คือการขาดความพร้อมในเรื่องโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ครูสอนวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ นักเรียนขาดสนใจ เพราะต้องลงทุนสูงและมีปัญหามากในเรื่องสถานฝึกงานอาชีพ

1.2 วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่เปิดสอนในโรงเรียน ไม่สามารถสนองความต้องการของนักเรียนได้ คือไม่ตรงกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน นักเรียนไม่เข้าใจและไม่สามารถนำความรู้ทางวิชาอาชีพไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อเพิ่มเติมได้

1.3 โรงเรียนไม่มีบทบาทในการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ขาดการนำหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในท้องถิ่นไปใช้ในโรงเรียน

1.4 โรงเรียนไม่สามารถจัดส่งนักเรียนไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทางโรงเรียนได้ เนื่องจากสถานประกอบการไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ประกอบกับโรงเรียนไม่มีบุคลากร และขาดงบประมาณในการออกนอกเขต

1.5 โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการให้ครูและนักเรียนไปศึกษาดูงานตามแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้

1.6 โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการทางานให้นักเรียนทำได้ในวันหยุดหรือนอกเวลาหรือเมื่อนักเรียนจบการศึกษาไปแล้วได้

จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาปัจจุบันนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาอยู่ โดยเฉพาะการมองเห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนน้อยเกินไป ไม่ให้การสนับสนุน เปิดสอนอยู่ในชีตวงจำกัด เปิดสอนไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนเปิดสอนไม่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น ไม่ได้นำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน

และนอกจากนี้โรงเรียนยังสอนอยู่ในที่ควรจำกัดคือไม่สามารถส่งนักเรียนออกไปศึกษาทำงานนอกสถานที่ได้ ไม่สามารถใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้และไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานที่ดังกล่าวด้วยดีเท่าที่ควร สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาคส่วนหนึ่งของการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน

2. ทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงาน อาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำการบริหารในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านแผนการเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉะนั้นขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหารมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารมีทัศนะแตกต่างกันคือ ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่กับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะทางด้านการเรียน คือ ความสามารถในการทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพดียิ่งขึ้น โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกงานทดลองด้วยตนเอง โรงเรียนนำวัสดุต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โรงเรียนใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดยวิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน การจะจัดได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความเพียงพอของครูผู้สอน ความเพียงพอของสถานที่สอนและโรงฝึกงาน การสนับสนุนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของโรงเรียน โรงเรียนใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน ใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งดังกล่าวได้ โดยโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องในด้านการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดแผนการเรียน ควรยึดหลักการสำคัญคือยึดความพร้อมของโรงเรียน และความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนประกอบ และสงบ ลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 22 - 26) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า การจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ จัดแผนการเรียนวิชาอาชีพให้เป็นวิชาเลือกคิดเป็นร้อยละ 75.95 จัดการเรียนการสอนเองร้อยละ 76.92 และปัญหาในการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพพบว่า โรงเรียนยังขาดเอกสาร หลักสูตร และคู่มือต่าง ๆ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาอาชีพโดยตรง ขาดสถานที่ เครื่องมือ และวัสดุที่ใช้ในการสอนวิชาอาชีพ ผู้ปกครองและนักเรียนไม่สนใจที่จะเลือกเรียนวิชาอาชีพ ต้องการเรียนแต่วิชาการเท่านั้น เพราะมุ่งจะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหามากในเรื่องการจัดแผนการเรียน และทัศนีย์ ใจซื่อ (ทัศนีย์ ใจซื่อ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพปรากฏว่าเรื่องที่มี



ปัญหามากได้แก่ เรื่องเอกสารหลักสูตรและคู่มือมีไม่เพียงพอ และได้รับจากหน่วยงาน  
 ลาซาเกินไป ขาดความพร้อมในเรื่องโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และ  
 วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ ครูสอนวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ นักเรียนขาดแคลนค่าใช้จ่าย  
 เพราะต้องลงทุนสูงและมีปัญหามากในเรื่องสถานฝึกงานอาชีพ

เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนวิชาอาชีพกลายเป็นปัญหาสำคัญ  
 เพราะฉะนั้นปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมี  
 ความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาหลักในการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพชั้นใน  
 โรงเรียน

3. ทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของอาจารย์ผู้สอน  
 วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทางด้านการ  
 สอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน

3.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีอายุต่างกัน มีทิศนะต่อ  
 ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ใน  
 ความจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้  
 สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และ  
 การวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทิศนะ  
 ต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ใน  
 ความจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้  
 สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และ  
 การวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอน  
 ต่างกัน มีทิศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ  
 ทางสถิติ ในความจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน

สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศ  
อบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่ทำการสอนในขนาดของ  
โรงเรียนที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ  
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน  
สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศ  
อบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอน ที่อาจารย์ผู้สอนมีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน  
วิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของอาจารย์ผู้สอนย่อมประสบปัญหา  
ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรม  
การเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การ  
แนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล เช่นปัญหาการขาดแคลน  
บุคลากร ขาดแบบเรียนวิชาอาชีพ ขาดเงินงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน  
ขาดสถานที่ใช้สอน ทั้ง สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ (สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ 2519 :  
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาอาชีพพบว่าสิ่งที่ขาดแคลนมาก  
คือ เรือนเพาะชำ และโรงฝึกงาน กลุ่มทุนถั่ว ยุทธวิสุทธิ (กลุ่มทุนถั่ว ยุทธวิสุทธิ  
2522 : 122 - 123) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพบางคนคิดว่าครูผู้สอน  
วิชาอาชีพมีประสบการณ์ทางวิชาอาชีพน้อย มีความกระตือรือร้นในการสอนน้อย สอน  
ตามตำรามากกว่าปฏิบัติ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความชำนาญจึงเป็นปัญหาในการจัด  
แผนการเรียนวิชาอาชีพ กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ครูควรสอนให้ได้  
ปฏิบัติจริง ๆ มากขึ้น ควรเหมาะสมและได้มาตรฐานตามสภาพความเป็นจริง อนึ่ง  
วิธีการวัดและประเมินผลหมวดวิชาอาชีพ อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีการสอบภาคปฏิบัติ  
และการตรวจผลงานโดยใช้วิธีการฝึกภาคปฏิบัติในโรงงาน หรือในห้องปฏิบัติการอยู่

เป็นประจำ ฉะนั้นการวัดผลวิธีนี้จึงสำคัญมาก และถือว่าการสอบภาคทฤษฎีเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทดสอบเท่านั้น และกฤษฎีกา ยุทธวิธี (กฤษฎีกา ยุทธวิธี 2522 : 122 - 123) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ครูหลายคนคิดว่านักเรียนไม่ตั้งใจที่จะเลือกเรียน นักเรียนจึงอ่อนทั้งทางวิชาการและวิชาอาชีพ ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาส่วนหนึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียน และนอกจากนี้โรงเรียนขาดความพร้อมในเรื่องโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ฉะนั้นการใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์การสอนของนักเรียนจึงมีปัญหาคงแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ใช้ไม่ได้ทั่วถึงกัน ทำให้การเรียนการสอนวิชาอาชีพไม่ต่อเนื่อง อูษา เหมตะศิลป์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 18 - 21) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า สาเหตุของการไม่ส่งนักเรียนออกไปฝึกงานอาชีพนอกสถานที่เพราะเห็นว่า สถานประกอบการอาชีพอิสระไม่มีปริมาณงานมากพอที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน และอีกประการหนึ่งคือ จังหวัดไม่ประกาศรายชื่อแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ สถานฝึกงานอาชีพ และสถานฝึกอาชีพทั้งอยู่ทางไกลจากโรงเรียนมาก มีปัญหาเรื่องการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายให้กับครูนิเทศ และค่าดำรงครูที่จะออกไปนิเทศ และปัญหาอื่น ๆ ที่ สงบ ลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 22 - 26) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า สถานฝึกงานอาชีพยังรับนักเรียนได้จำกัดเพราะเป็นสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก อุปกรณ์มีจำกัด เจ้าของสถานฝึกอาชีพไม่มีเวลาที่จะสอนหรือดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง และ ไชยพร คันทิจิตานนท์ (ไชยพร คันทิจิตานนท์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการออกไปฝึกปฏิบัติงานในสถานที่ต่าง ๆ นอกโรงเรียน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีความพร้อมซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาและดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น โรงเรียนที่จัดสอนวิชาอาชีพส่วนใหญ่มองเห็นความจำเป็นในการพานักเรียนออกไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพ แต่ต้องประสบกับอุปสรรค

หลายประการ จึงไม่สามารถพานักเรียนไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพได้ ดังเช่น  
 สงบ ลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 22 - 26)  
 ได้ศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนและครูนิเทศฯ ขาดความสะดวกในการไปใช้สถานฝึกอาชีพ  
 นอกโรงเรียน เนื่องจากไม่มีพาหนะรับ - ส่ง ไม่มีค่าใช้จ่ายในการฝึก และการ  
 นิเทศมีปัญหาในการจัดการการสอน ต้องจัดเวลาพิเศษให้นักเรียนและครูนิเทศฯ และ  
 ระยะเวลาที่ฝึกงานสั้นหรือน้อยเกินไปการฝึกไม่ต่อเนื่อง ทำให้ได้ผลไม่สมบูรณ์  
 นักเรียนไม่เกิดทักษะเพียงพอในอาชีพนั้น และ ทศนีย์ ใจชื่อ (ทศนีย์ ใจชื่อ  
 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากเห็นความจำเป็นในการ  
 พานักเรียนออกไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพ แต่ต้องประสบกับอุปสรรคหลายประการ  
 จึงไม่สามารถพานักเรียนไปฝึกงานกับสถานฝึกงานอาชีพได้ และ ไชยพร ศันต์จิตานนท์  
 (ไชยพร ศันต์จิตานนท์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหามาก  
 ได้แก่ คำนการพานักเรียนออกไปฝึกงานด้านวิชาชีพ

เพราะฉะนั้นปัญหาของความแตกต่างในโรงเรียนแต่ละขนาดย่อมแตกต่างกัน  
 ออกไป โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนขนาด  
 ใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับปัญหาแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง เพราะการเปิดสอนวิชา  
 พื้นฐานวิชาอาชีพจะต้องมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความพร้อมของครูผู้สอน  
 ความเพียงพอของวัสดุฝึกงาน สถานที่ใช้สอน โรงฝึกงาน และอุปกรณ์การสอน  
 ตลอดจนสถานฝึกงานหรือฝึกอาชีพนอกโรงเรียน ตลอดจนเงินงบประมาณ จึงทำให้  
 การเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนแต่ละขนาดได้ผลไม่เท่าเทียมกัน  
 และ ไชยพร ศันต์จิตานนท์ (ไชยพร ศันต์จิตานนท์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา  
 วิจัยพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากด้านการเรียนการสอน คือ การเชิญวิทยากร หรือ  
 บุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน และด้านการสื่อการสอน ฉะนั้นปัญหาเหล่านี้  
 ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

4. หัตถ์คณะผู้บริหารใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนที่เรียน

4.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศกัน มีหัตถ์คณะผู้บริหารใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนในขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีหัตถ์คณะผู้บริหารใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามหัตถ์ของนักเรียนโดยส่วนรวมแล้ว มีปัญหาคลายกับผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอน เช่น ปัญหาด้านการจัดแผนการเรียน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ และการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู เป็นต้น หากพิจารณาย่อยลงไปอีกจะเห็นได้ว่า ปัญหาการใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนในการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ปัญหาการขาดแคลนครูวิชาอาชีพ ขาดเงินงบประมาณ ตลอดจนปัญหาการจัดบริการหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และความต้องการของตลาดแรงงานในชุมชน ในรูปของเอกสารแผนปลิว ป้ายนิเทศหรือการจัดงานวันอาชีพ ปัญหาการให้โอกาสนักเรียนออกไปฝึกงานและปัญหาค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้นักเรียนแต่ละคนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ส่วนในด้าน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เนื่องจากทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ย่อมมีทักษะแตกต่างกันไปบ้างในด้าน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการแนะแนวการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

#### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง พบว่ามีปัญหาต่าง ๆ มากมายในการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนและควรปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้

##### 1.1 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพอย่างแท้จริง เพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

1.1.2 โรงเรียนควรให้อาจารย์ผู้สอนเสนอแนะให้ชอติกับนักเรียนในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนจะได้สามารถประยุกต์ความรู้ที่ใดได้เรียนมาให้เข้ากับสภาพสังคมทางบ้านและชุมชนได้

1.1.3 โรงเรียนควรให้อาจารย์ผู้สอนเข้าใจความต้องการของหลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

## 1.2 คำนวณแผนการเรียน

1.2.1 โรงเรียนควรมีความพร้อมในการเปิดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ เช่น บุคลากร หลักสูตร คู่มือครู สถานที่สอน โรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เป็นต้น

1.2.2 โรงเรียนควรจัดแผนการเรียนอย่างมีเป้าหมาย ระบุแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน และอนาคตข้างหน้า

1.2.3 โรงเรียนควรแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะหน้า ด้วยการส่งเสริมในด้านเงินงบประมาณ สนับสนุนครูอาจารย์ในการจัดสร้างวัสดุและอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการสร้างสถานที่เรียนชั่วคราว เช่น เรือนเพาะชำ โรงงานชั่วคราว เป็นต้น

1.2.4 ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนควรศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ พ.ศ. 2523 เพื่อนำมาใช้ปฏิบัติการได้ถูกต้อง

1.2.5 โรงเรียนควรประสานงานขอความร่วมมือจากสถานฝึกอาชีพเพื่อส่งนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ หรือส่งไปฝึกงานในอนาคต

1.2.6 โรงเรียนควรให้บริการในการจัดรถรับ - ส่ง และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งนักเรียนไปฝึกงานอาชีพ และค่าใช้จ่ายของอาจารย์ผู้สอนไปนิเทศนักเรียน

1.2.7 โรงเรียนควรขยายระยะเวลาในการฝึกงานของนักเรียนออกไปเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะเพียงพอเกี่ยวกับงานอาชีพ

1.2.8 โรงเรียนควรจัดให้มีการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โดย  
 ใต้หลังวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน

### 1.3 คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหา  
 ความรู้ทางวิชาชีพจากห้องสมุดของโรงเรียน

1.3.2 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองใช้เครื่องมือ  
 และอุปกรณ์การสอนในโรงงานด้วยตนเอง

1.3.3 โรงเรียนควรจัดหาหนังสือเรียน และ หนังสืออ้างอิง  
 เกี่ยวกับงานอาชีพไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.3.4 โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด  
 ในขณะฝึกงานในโรงงาน หรือในห้องปฏิบัติการของโรงเรียน

1.3.5 โรงเรียนควรจัดให้มีการแสดงผลงานทางวิชาชีพของ  
 นักเรียน เมื่อในภาคเรียนหนึ่ง ๆ หรือ เมื่อสิ้นปีการศึกษา

1.3.6 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม  
 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางวิชาพื้นฐานวิชาชีพของนักเรียน

1.3.7 โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้สอนดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดใน  
 ขณะใช้เครื่องมือฝึกงานและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนในโรงงาน

1.3.8 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษา  
 และดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ

### 1.4 คำนึงสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ

1.4.1 โรงเรียนควรมีสถานที่ใช้สอนและโรงฝึกงานอาชีพเพียงพอ  
 กับจำนวนนักเรียน

1.4.2 สถานที่ใช้สอนและโรงฝึกงานอาชีพควรมีความปลอดภัยจาก  
 การเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน



1.4.3 โรงเรียนควรประสานงานกับสถานฝึกอาชีพ เพื่อให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนด้วยดี ในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน

#### 1.5 คำนวณวัสดุอุปกรณ์การสอน

1.5.1 โรงเรียนควรนำวัสดุต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพมากที่สุด

1.5.2 โรงเรียนควรส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนให้ใช้สื่อการสอนทางวิชาชีพของท้องถิ่นให้มากที่สุด

#### 1.6 คำนวณการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู

1.6.1 โรงเรียนควรจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทางค่านวิชาชีพ และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยวิธีการจัดป้ายนิเทศในห้องแนะแนว หรือในห้องสมุดของโรงเรียน หรือตามบริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ระเบียงหน้าห้องเรียน ป้ายประกาศของโรงเรียน ฯลฯ

1.6.2 โรงเรียนควรให้นักเรียนได้รวมกิจกรรมจัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลงานการศึกษาวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หรือจัดงานวันอาชีพ

1.6.3 โรงเรียนควรส่งครูแนะแนวหรือส่งครูที่มีคุณสมบัติด้านการแนะแนวไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมด้านการแนะแนว เพื่อให้มีครูแนะแนวประจำในอัตรา 1 คน ต่อนักเรียน 250 - 300 คน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ทางโรงเรียนและนักเรียน

1.6.4 โรงเรียนควรส่งครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไปอบรมเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาการงานในระดับท้องถิ่น

1.6.5 โรงเรียนควรเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ด้านการอาชีพในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชาชีพให้แก่ครูอาจารย์และนักเรียนเป็นครั้งคราว

#### 1.7 คำนวณการวัดและประเมินผล

1.7.1 โรงเรียนควรกำหนดปฏิทินการเรียนในรอบปีการศึกษาไว้ให้นักเรียนรู้กำหนดวัน เวลา ทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.7.2 อาจารย์ผู้สอนควรชี้แจงแนวทางการวัดผลในวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพให้นักเรียนเข้าใจ

1.7.3 โรงเรียนควรให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล โดยวิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพบางเป็นครั้งคราว

1.7.4 อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีวัดผลโดยการสังเกตความสนใจของ นักเรียนในระหว่างเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

2. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตาม ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารและ ขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะแตกต่างกันตาม ขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่ามีปัญหามากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งควรแก้ไขปรับปรุงดังนี้

2.1 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โรงเรียนควรพยายามทำให้นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

2.2 ด้านแผนการเรียน โรงเรียนควรมีความพร้อมด้านเงินงบประมาณ บุคลากร เอกสารและคู่มือต่าง ๆ สถานที่ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งสถานศึกษา และฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การสอนให้พร้อม เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกทดลองด้วยตนเอง

2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน โรงเรียนควรนำวัสดุอุปกรณ์การสอนใน ทองถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียน ที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

3. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทักษะ ของอาจารย์ผู้สอน โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาด ของโรงเรียนที่ทำการสอน ปรากฏว่า

3.1 อาจารย์ผู้สอนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ด้านการสอน มีทักษะตอบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน แต่ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เข้าสัมมนาเกี่ยวกับงานอาชีพหรือเข้ารับการอบรมการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ หรือเปิดโอกาสให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเวลาราชการได้ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจใน ด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1.1 ด้านแผนการเรียน อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจจุดมุ่งหมาย การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ความพร้อมในด้านการใช้วิธีการสอน มีเอกสารคู่มือครู ครบครันและมีการเตรียมเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์การสอน สถานที่ พร้อมทั้งจะจัดสอนได้ทันที

3.1.2 ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลทำได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา ตลอดจนความยุติธรรมในการวัดผลและเลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลได้ถูกวิธี

3.2 อาจารย์ผู้สอนในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทักษะตอบปัญหาการใช้ หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ ผู้สอนมีทักษะแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะความพร้อมของโรงเรียนแต่ละแห่งนั้นแตกต่างกัน ในด้านอาจารย์ผู้สอน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์การสอน และเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจน จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนควรดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนควรนำคู่มือ การสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ตลอดจนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3.2.2 ด้านแผนการเรียน อาจารย์ผู้สอนควรจัดหาแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชน เดียวกันให้นักเรียนเข้าฝึกงานเพื่อสัมผัสกับชีวิตจริงของการทำงาน

3.2.3 คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่นักเรียนฝึกงาน ตลอดจนการให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ในขณะที่ฝึกงานภาคปฏิบัติในโรงฝึกงานของโรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และอาจารย์ผู้สอนควรพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกงานอาชีพบ้างเมื่อมีโอกาส

3.2.4 คำนึงสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ อาจารย์ผู้สอนควรตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ใช้สอนหรือโรงฝึกงาน เช่น ในด้านความพร้อมของ น้ำ ไฟ และแสงสว่าง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ

3.2.5 คำนึงวัสดุอุปกรณ์การสอน อาจารย์ผู้สอนควรนำวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อความสะดวกและประหยัดเงินงบประมาณของโรงเรียนด้วย

3.2.6 คำนึงการวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนควรนำวิธีการวัดผลหลาย ๆ รูปแบบมาใช้ปฏิบัติกับนักเรียน เช่น วิธีการสังเกตความสนใจของนักเรียน และวิธีการสัมภาษณ์นักเรียน เป็นต้น

4. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทักษะของนักเรียน โดยจำแนกตาม เพศ และ ขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทักษะต่อบัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน แต่ควรปรับปรุงแก้ไขด้านต่าง ๆ เป็นรายด้านดังต่อไปนี้

4.1 คำนึงสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ โรงเรียนควรจัดส่งนักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาอาชีพ ให้ความสำคัญกับสถานฝึกงานอาชีพมากขึ้น

4.2 ด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู โรงเรียนควรจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงานในชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาอาชีพ

5. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทัศนะของนักเรียน ในแต่ละขนาดโรงเรียน ปรากฏว่า นักเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน มีทัศนะไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ด้านแผนการเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับปรุงแก้ไขดังนี้

5.1 ด้านแผนการเรียน โรงเรียนควรจัดแผนการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพโดยใช้สถานฝึกอาชีพเป็นแหล่งศึกษาวิชาอาชีพภาคปฏิบัติ และควรให้โอกาสนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากสถานฝึกอาชีพ โดยโรงเรียนควรสนับสนุนในการจัดส่งอาจารย์ไปนิเทศอบรม และจัดสรรเงินงบประมาณในการออกฝึกงานของนักเรียน

5.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์และนักเรียนได้ศึกษาคูงานทางวิชาอาชีพนอกสถานที่ เช่น โรงงาน ร้านค้า และสำนักงาน เป็นต้น สำหรับโรงเรียนที่จัดสอนวิชาชีพโดยเฉพาะ

6. จากผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน ต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีทัศนะแตกต่างกันทางความมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน ส่วนด้านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นจึงควรปลูกฝังให้ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน เข้าใจและพยายามแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

6.1 คำนึงถึงเจตนาของหลักสูตร พยายามปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เพื่อให้รักในงานอาชีพ เพื่อปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และควรให้เอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษา เช่น รับนักเรียนเข้าฝึกงาน เป็นต้น

6.2 คำนึงแผนการเรียน หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนควรเปิดกว้างเพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้มากที่สุด และควรจัดให้มีรายวิชาที่นักเรียนได้ศึกษาถึงวิธีการจัดการอาชีพนั้น ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความเชื่อมั่นที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อเพิ่มเติมได้อย่างแท้จริง

6.3 คำนึงกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีผลงานปรากฏออกมาให้เห็น โรงเรียน ควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ทางวิชาอาชีพแต่ละสาขามาทำการสอนนักเรียนให้เพียงพอ หากอาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ทางด้านการสอน ควรจัดส่งอาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมวิชาชีพครูก่อนทำการสอน หรือได้รับการนิเทศอบรมก่อน

6.4 คำนึงสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ โรงเรียนควรพร้อมทั้งทางด้านโรงงานและห้องปฏิบัติการในโรงเรียน โรงเรียนควรเลือกสถานฝึกงานอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่น และจัดตั้งขึ้นโดยถูกต้องตามกฎหมาย เจ้าของยินยอมให้นักเรียนเข้าไปศึกษาและฝึกงานอาชีพได้ เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับชีวิตจริงของการทำงาน

6.5 คำนึงวัสดุอุปกรณ์การสอน ควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์การสอนเพียงพอ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และควรนำวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

6.6 คำนึงการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู ควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมหรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านการแนะแนว และส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมวิชาชีพตามความถนัดของตนเองและวิชาชีพในท้องถิ่นด้วย เพื่อครูจะได้นำความรู้ในคานต่าง ๆ มาส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานและเห็นคุณค่าของการทำงานให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางคณาผู้บริหารควรสนับสนุนให้ฝ่ายแนะแนวเปิดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการให้

ความช่วยเหลือให้นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ในรูปของการจัดหางานให้ทำในวันหยุดราชการหรือเมื่อจบการศึกษา ตลอดจนการจัดจำหน่ายอุปกรณ์การศึกษาให้นักเรียนในราคาถูกกว่า

6.7 ด้านการวัดและประเมินผล ควรให้ความสำคัญกับนักเรียนในการให้คะแนน และหาวิธีการวัดผลใหม่ ๆ มาใช้กับนักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เช่น การทดลอง การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ (วช. 1 วช. 2) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาอาชีพ (วช. 1 วช. 2) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. วิเคราะห์หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524
4. สำนวจความต้องการแรงงานระดับกลางของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
5. ติดตามประเมินผลประสิทธิภาพของนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาอาชีพ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวถึงสภาพการทำงาน การศึกษาต่อ ความมั่นคงในอาชีพ และประโยชน์ที่เขาได้รับจากการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียน
6. ประเมินคุณค่าของอุปกรณ์การสอนและตำราเรียนทุกสาขาวิชาอาชีพที่เปิดสอนตามสภาพที่เป็นจริงของอาชีพ และความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอน
7. การศึกษาความสัมพันธ์ในการสอนวิชาชีพของสถานศึกษาต่าง ๆ
8. ความต้องการข้าราชการครูในสาขาวิชาอาชีพต่าง ๆ ที่หน่วยงานทางการศึกษาต้องการ
9. ปัญหาและความต้องการใช้อาคารโรงฝึกงานเพื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพ
10. ค่านิยมของนักเรียนต่อการเรียนวิชาอาชีพ

บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์ เอกสารประกอบคำบรรยายการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร  
2522, 128 หน้า อัดสำเนา
- กมุทนาถ ยุทธวิสุทธิ ทัศนคติของครูโรงเรียนมัธยมแบบประสม ในกรุงเทพมหานครที่มี  
ต่อการสอนวิชาอาชีพ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร 2522, 157 หน้า อัดสำเนา
- เกษม สุกหอม "มัธยมศึกษา" เอกสารประกอบการเรียน (ฉบับที่ 2) วิทยาลัย  
วิชาการศึกษาพิมพ์โลก 2515, 316 หน้า
- \_\_\_\_\_ "มัธยมศึกษา" เอกสารประกอบการเรียน (ฉบับที่ 3) วิทยาลัยวิชาการศึกษา  
พิมพ์โลก 2516, 316 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการติดตามผลและประเมินผล  
โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม สำนักนายกรัฐมนตรี 2517,  
หน้า 8 - 11
- \_\_\_\_\_ กองแผนงานการศึกษา การสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ  
บริษัท นวกนก จำกัด 2526, 487 หน้า
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม เล่ม 1 โรงพิมพ์ชุมชน  
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด 2521, 66 หน้า
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ  
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 สำนักนายกรัฐมนตรี  
เรื่องแสงการพิมพ์ 2520, 365 หน้า
- \_\_\_\_\_ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529  
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด 2524, 433 หน้า
- \_\_\_\_\_ แผนพัฒนากำลังคน 2525 - 2529 คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนากำลังคน  
2524, 129 หน้า อัดสำเนา

จรูญ ชูฉาบ "เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์ ณ.

โรงเรียนสารพิทักษ์ 18" การวิจัยการศึกษาวิชาชีพ : 327 มิถุนายน 2524  
 ชาติรี อายุวัฒน์ การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นเหตุให้นักศึกษาผู้ใหญ่เลือกเรียนวิชาชีพ  
หลักสูตรระยะสั้น ในโรงเรียนสารพิทักษ์ เขตกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนฝึกฝน  
อาชีพเคลื่อนที่ ปีการศึกษา 2518 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
 2519, 187 หน้า อัดสำเนา

ไชยพร พันธุ์จิตานนท์ สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพตามหลักสูตร  
มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 8 วิทยานิพนธ์  
 ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 199 หน้า อัดสำเนา

ทัศนีย์ ใจชื่อ ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์  
 มหาวิทยาลัย 2525, 193 หน้า อัดสำเนา

ธนู แสงศักดิ์ "การจัดทำหลักสูตรวิชาการทำงานอาชีพท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษา"  
วิทยาราย 76(3) 19 - 23 ก.ค. - ก.ย. 2520 : 96 หน้า

\_\_\_\_\_ การศึกษาที่นำไปสู่การทำงานและอาชีพ วัฒนาพานิช 2521, หน้า 19  
 ชำรง บัวศรี "การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ" กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์  
 วัฒนาพานิช 2521, หน้า 5 - 8

ประคอง กรรณสูต สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์บรรณกิจ  
 2525, 344 หน้า

ประจวบ ประภาวงศ์ การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความ  
ต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบ  
ประสมกับโรงเรียนมัธยมสายสามัญ จังหวัดเชียงใหม่ ปรินิพนธ์ กศ.ม.  
 วิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร 2516, 107 หน้า อัดสำเนา

/ ประเทิน มหาพันธ์ เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาปัญหาและกลวิธีการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ม.ป.ป.  
6 หน้า อัดสำเนา

เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาปัญหาและกลวิธีการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ม.ป.ป.  
10 หน้า อัดสำเนา

พริ้มเพรา คงชนะ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 10 วิทยานิพนธ์ ค.ม.  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 130 หน้า อัดสำเนา

พิศิษฐ์ ธานี การสำรวจการสอนวิชาศิลปปฏิบัติชั้น มศ. 1 ปีการศึกษา 2504 ในโรงเรียนรัฐบาลชายและสหศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์  
ค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2506, 116 หน้า อัดสำเนา

ปิญโญ สาธร "การบริหารมัธยมศึกษาเปรียบเทียบ" สารพัฒนาหลักสูตร : 19  
กุมภาพันธ์ 2525

มนัส บางสมบุญ การบริหารงานระดับมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ วิทยานิพนธ์  
ปริญญาโทบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2510 : หน้า 57  
มหาดไทย, กระทรวง กรมแรงงาน ความต้องการแรงงานและการมีงานทำ 2524,  
86 หน้า อัดสำเนา

กรมแรงงาน ประมาณการจำนวนประชากร ผู้อยู่ในวัยทำงานและผู้อยู่ในกำลังแรงงานรายจังหวัดปี 2526 2526, 20 หน้า อัดสำเนา

กรมแรงงาน ความต้องการแรงงานและการเข้าออกงานปี 2526 2527,  
121 หน้า อัดสำเนา

กองการจัดหางาน กรมแรงงาน ตลาดแรงงานภาคตะวันออก 2528,  
67 หน้า อัดสำเนา

มหาดไทย, กระทรวง กรมแรงงาน เอกสารเผยแพร่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

ภาคตะวันออก ชลบุรี ม.ป.ป. ไม่มีเลขหน้า

เรียมอบค เอ็น. แอ็ทช และ อัมพา โชติกเสถียร การให้คำปรึกษาทางอาชีพใน

✓ ระดับมัธยมศึกษา สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2509, หน้า 40 - 41

เรื่อง เจริญชัย "แนวโน้มของการมัธยมศึกษา" สารพัฒนาหลักสูตร : 50-พฤษภาคม  
2525

↓ ลักษณะ สมเชื้อ ปัญหาการสอนกลุ่การทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้น ป. 1 และ 2  
จังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 141 หน้า  
อัครสำเนา

↓ ฉวน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์  
2524, 286 หน้า

↓ วรวิทย์ วทีนสรากร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัธยมศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2518,  
283 หน้า

↓ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัธยมศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2520 : หน้า 55  
↓ วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์ สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัยสังกัด  
กรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
2525, 169 หน้า อัครสำเนา

↓ วิชาการ, กรม การจัดการบริการแนะแนวในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์  
2523, หน้า 3

↓ วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและสังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำนักพิมพ์  
เรือนอักษร 2524, 152 หน้า

↓ วิเวก ปางพุฒพงศ์ การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย  
พุทธศักราช 2524 กรมอาชีวศึกษา 2523 : หน้า 1 - 2

- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2493 โรงพิมพ์  
 ครูสภา 2493 : หน้า 30 - 31
- \_\_\_\_\_ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู เอกสารการนิเทศการศึกษา  
 (ฉบับที่ 31) ตุลาคม 2500
- \_\_\_\_\_ กรมวิสามัญศึกษา โรงเรียนมัธยมแบบประสม โรงพิมพ์ครูสภา 2509 :  
 หน้า 41
- \_\_\_\_\_ คู่มือหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 โรงพิมพ์  
 กรมยุทธศึกษาทหารบก 2518, หน้าคำนำ
- \_\_\_\_\_ กรมสามัญศึกษา รายงานวิจัยโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล 2520,  
 126 หน้า อุดรธานี
- \_\_\_\_\_ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์ครูสภา 2520,  
 382 หน้า
- \_\_\_\_\_ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา การศึกษาวิชาชีพ สิงหาคม : หน้า 8  
 2521
- \_\_\_\_\_ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อมรินทร์การพิมพ์  
 2523, 372 หน้า
- \_\_\_\_\_ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รุ่งศิลป์การพิมพ์  
 2523, 103 หน้า
- \_\_\_\_\_ สาระสำคัญโดยย่อของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และ  
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 เอร่าวิการพิมพ์ 2524, 40 หน้า
- \_\_\_\_\_ หลักสูตรรุดมอาชีพ พุทธศักราช 2524 โรงพิมพ์ในเต็ดโปรดักชั่น จำกัด  
 2525, หน้าสารบัญ
- \_\_\_\_\_ 200 ปีของการศึกษาไทย โรงพิมพ์ครูสภา 2526, 219 หน้า
- \_\_\_\_\_ กรมอาชีวศึกษา แผนพัฒนาอาชีวศึกษาในช่วงปลายแผนฯ 5 (2527 - 2529)  
 2527, 212 หน้า อุดรธานี

- ศึกษาธิการเขตการศึกษา 6, สำนักงาน "สภาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521" วิจัยสนเทศ 1 (พฤศจิกายน 2523), หน้า 1 - 4
- สงบ อักษรณะ "การศึกษาสถานภาพของการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพ และการใช้แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หน้า 22 - 26 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524
- สมพงษ์ มั่นระวัง การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 161 หน้า อุดรธานี
- สมศักดิ์ เอี่ยมธรรมชาติ การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 8 วิทยานิพนธ์ ค.ม. วุฒิสภามหาวิทยาลัย 2519, 254 หน้า อุดรธานี
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "เด็กจบ ม.ปลายจะได้อะไร" สารพัฒนาหลักสูตร หน้า 42 (ธันวาคม 2524)
- \_\_\_\_\_ "แนะแนวศึกษาพัฒนาอาชีพและชีวิต" นิตรกร 27 : 53 - 57 มกราคม 2527
- สุคใจ เหล่าสุนทร วิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงพิมพ์บรรหาร 2505, 124 หน้า
- \_\_\_\_\_ การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยม วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2510, 152 หน้า อุดรธานี
- เสนีย์ พิทักษ์ธรรม "แนวทางการจัดการสอนและจัดทำหลักสูตรวิชาการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521" สารพัฒนาหลักสูตร : 38-มกราคม 2525

- โสภณ โสมติ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร  
กลุ่มการทำงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 เขตการศึกษา 6  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 155 หน้า อุดมสำเนา  
สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน"  
วารสารการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2526  
สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงพิมพ์ชวนพิมพ์  
2526, 475 หน้า
- หวน พันธุ์พันธ์ หัตถศึกษาแขนงต่าง ๆ โรงพิมพ์อักษรบริการ 2508, 295 หน้า  
องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สภาการศึกษาระหว่างชาติ  
✓ การสอนการฝีมือในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2503, 184 หน้า  
อนันต์ อนันตรังสี หลักการแนะแนว ทางหุ่นส่วนจำกัดโอเคียนสโตร 2517, 212 หน้า  
อุษา เหมตะกิลป์ "ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่ง  
นักเรียนออกฝึกงานนอกสถานที่ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521"  
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องการวิจัยการศึกษาและการวิจัยที่  
เกี่ยวข้องกับการศึกษา หน้า 18 - 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,  
2524

- Channay, Reece Channay, "Vocational Values of Children as They  
Relate to Economic Community, Grade Level, Sex and Parental  
Occupational Level," Dissertation Abstracts, 69 : 2957 - 2959,  
March - April, 1969.
- Cook, Walter Ray, "Factors Associated with the Occupational Choices  
of Young Man," Dissertation Abstracts, 28(2) : 799 August, 1969.
- David, Harvey, "Attitude toward Vocational Education." Dissertation -  
Abstracts International. 33 : 2834 - A December, 1972.

- Divine, Lloyd Eldon, "Attitude toward Occupational Education in the Community Junior College," Dissertation Abstracts International. 35 : 3587 - A December, 1974.
- Dobbins, Loy Henderson, "Educational and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishos," Dissertation Abstracts, 29(9) : 2958, March, 1969.
- Eady, Vanik Silas, "The Influence of selected Factors on the Vocational Choices of Vocational Agricultural Students in Louisiana," Dissertation Abstracts, 29(9) : 2958 - 2959, March, 1969.
- Ezell, Lonnie B., and Tate, Henry H., "High School Students Look to the Future," The Journal of Educational Research, 49 : 217 - 222 November, 1955.
- Galler, E.H., "Influence of Social Class of Children's Choices of Occupation," Elementary School Journal, 51 : 439 - 445, 1951.
- Gilliland, Hugh Ronald. "Attitude of Slum Devellers and Suburbanities toward Blue-Collar Occupations and Vocational Education," Educational Resources Information Center. 7 : 114 - 115 January, 1972.
- Gribbons, Warren D., and Lohnes, Paul R., "Shift in Adolescents Vocational Values," The Personnel and Guidance Journal, 44 : 248 - 252 November, 1965.
- Holder, Adolph Doyle. "Attitudes of parents and Students toward Vocational Education," Dissertation Abstracts International. 33 : 4265 - A, February, 1973.
- Jones, Arthur J., Principles of Guidance and Pupil Personal Work McGraw Hill Book co., New York, 1951, pp. 95.
- Kape, Jerome T. and Powlowski, Vladimir. "Characteristics of Vocational - Technical Industors and Their Relationship to Student Shop Vocational Development Study Series, Monograph," Educational Resources Information Center. 9 : 32 November, 1974.
- McGhee, Maxie Bennet. "Attitude of Supperentendents, Principals, County Vocational Directors and Guidance Counselors Regarding Vocational Agriculture in the Public Secondary School of West Virginia," Dissertation Abstracts International. 35 : 3590 - A, December, 1974.



McQueen, Lila Jeanne, "Some Cognitive Bases of Vocational Choices," Dissertation Abstracts, 28(5) : 2609 - B - 2610 - B, November, 1967.

Olson, Edward G., School and Community Prentice Hall, Inc., New Jersey, 1960, pp. 73.

Parks, Darrel Lee., "Attitudes and Principles Regarding Vocational Education in Ohio," Educational Resources Information Center, 7 : 130, February, 1968.

Simson, Willie Neal., "A Comparison of the Attitudes of Pupils, their Parents, and Teachers toward the Vocational Education Program in Selected Comprehensive and Vocational High School in Dayton, Ohio," Dissertation Abstracts International, 36 : 6056 - A, March, 1976.

Wilber, Gordon O., and Pendered, Norman C., Industrial Arts in General Education, Intext Press Inc., New York, pp. 56 - 57.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. second edition, New York, McGraw-Hill Book Company, 1971, 907 p.

Workman, Glenn C., "A Follow-Up Study of the 1962 - 1966 James Wood High School Industrial Cooperative Training Program." Educational Resources Information Center. 8 : 188, May, 1973.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/2454

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มกราคม 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายวิดิช บุญอยู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก  
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อ  
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียน  
มัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ทั้งนี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ประธาน

รศ.ดร.ประเทิน มหาจันทร์ กรรมการ

ศ.ดร.เนตร อัสสวัสถ์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชา  
พื้นฐานวิชาอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตอบแบบสอบถามในการวิจัย เพื่อ  
เป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ  
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย  
เรื่อง

การศึกษานโยบายการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่กำหนดให้  
ตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) ต่ำกว่า 20 ปี ( ) 20 ถึง 30 ปี  
( ) 30 ถึง 40 ปี ( ) 40 ถึง 50 ปี  
( ) 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี  
( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ทางด้านการบริหาร ( ) ต่ำกว่า 10 ปี ( ) 10 ถึง 20 ปี  
( ) 20 ปีขึ้นไป
5. ขนาดของโรงเรียน ( ) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป)  
( ) ขนาดกลาง (นักเรียน 500 - 1,500 คน)  
( ) ขนาดเล็ก (นักเรียน 500 คนหรือต่ำกว่า)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                  | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                              | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <u>ค่านิยมของหลักสูตร</u>                                                    |               |     |         |      |            |
| 1. นักเรียนสามารถนำความรู้จากอาชีพไป<br>ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้        |               |     |         |      |            |
| 2. นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม<br>เพื่อความก้าวหน้าของตนเองได้     |               |     |         |      |            |
| 3. สามารถนำความรู้จากอาชีพที่เรียนไป<br>ศึกษาต่อเพิ่มเติมได้                 |               |     |         |      |            |
| 4. สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพดียิ่งขึ้น               |               |     |         |      |            |
| 5. นักเรียนสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อให้<br>เหมาะสมกับสภาพทางบ้านและชุมชนได้ |               |     |         |      |            |
| 6. การสร้างความคิดริเริ่มในการทำงาน<br>อาชีพของนักเรียน                      |               |     |         |      |            |
| 7. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความสนใจ<br>และความต้องการของผู้เรียน           |               |     |         |      |            |
| 8. การสนองตอบของหลักสูตรกับความ<br>เปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น                    |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                                       | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                                   | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <u>๖</u><br>๙. <u>๖</u><br>ความเพียงพอครูสอนวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                              |               |     |         |      |            |
| ๑๐. <u>๖</u><br>ความเพียงพอสถานที่สอนและโรง<br>ฝึกงานกับจำนวนนักเรียน                                                             |               |     |         |      |            |
| ๑๑. <u>๖</u><br>การสนับสนุนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของ<br>โรงเรียน                                                                    |               |     |         |      |            |
| ๑๒. <u>๖</u><br>โรงเรียนจัดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ<br>โดยให้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ<br>หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอก<br>โรงเรียน |               |     |         |      |            |
| ๑๓. <u>๖</u><br>การให้โอกาสนักเรียนศึกษาหาความรู้<br>จากแหล่งวิทยากรและสถานประกอบ<br>อาชีพอิสระนอกโรงเรียน                        |               |     |         |      |            |
| ๑๔. <u>๖</u><br>ความร่วมมือของโรงเรียนและคณะครู                                                                                   |               |     |         |      |            |
| ๑๕. <u>๖</u><br>ค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงาน<br>อาชีพนอกโรงเรียน                                                             |               |     |         |      |            |
| ๑๖. <u>๖</u><br>ความชัดเจนของเป้าหมายในการจัดทำ<br>แผนการเรียน                                                                    |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                                | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                            | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</u>                                                                                           |               |     |         |      |            |
| 17. การดูแลอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอนใน<br>ขณะฝึกงานในโรงงานหรือในหอ<br>ปฏิบัติการ                                           |               |     |         |      |            |
| 18. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ<br>เรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ เช่น<br>การจัดค่ายนิเทศเกี่ยวกับงานอาชีพ<br>เป็นต้น |               |     |         |      |            |
| 19. การร่วมมือกันช่วยกันในการทำงานกลุ่ม<br>ในวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของผู้เรียน                                               |               |     |         |      |            |
| 20. การใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและใช้<br>เครื่องมือปฏิบัติงานของผู้เรียน                                                      |               |     |         |      |            |
| 21. การใช้อุปกรณ์และสาธิตวิธีการใช้<br>อุปกรณ์ของครูผู้สอน                                                                 |               |     |         |      |            |
| 22. ความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพของผู้เรียน                                                          |               |     |         |      |            |
| 23. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า<br>และฝึกงานทดลองด้วยตนเอง                                                      |               |     |         |      |            |
| 24. การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยาย<br>ความรู้วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแก่นักเรียน                                             |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                    | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 25. การเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียน<br>ไปศึกษาและดูงานภาคปฏิบัติในสถาน<br>ฝึกอาชีพ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ |               |     |         |      |            |
| 26. ความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพของครูผู้สอน                                             |               |     |         |      |            |
| <u>สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ</u>                                                                             |               |     |         |      |            |
| 27. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพเหมาะสม<br>ที่จะใช้ฝึกงานอาชีพ เช่น บริการน้ำดื่ม<br>น้ำใช้ เป็นต้น             |               |     |         |      |            |
| 28. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพเพียงพอ<br>ในการฝึกงานของผู้เรียน                                               |               |     |         |      |            |
| 29. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความ<br>เป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดสถานที่                                   |               |     |         |      |            |
| 30. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความ<br>สะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่าง<br>เพียงพอ                                |               |     |         |      |            |
| 31. สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพมีความ<br>ปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ                                           |               |     |         |      |            |



| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                       | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                   | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 32. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระให้ความร่วมมือด้วยดีกับทางโรงเรียน เช่น การรับนักเรียนเข้าฝึกงาน เป็นต้น |               |     |         |      |            |
| 33. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระตั้งอยู่ไม่ทางไกลจากโรงเรียน                                             |               |     |         |      |            |
| 34. ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับขณะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ                                                          |               |     |         |      |            |
| <u>ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน</u>                                                                                     |               |     |         |      |            |
| 35. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์กับจำนวนนักเรียนที่เรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                        |               |     |         |      |            |
| 36. ความปลอดภัยในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ                                                      |               |     |         |      |            |
| 37. สภาพการใช้ไ้ของอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ                                                               |               |     |         |      |            |
| 38. การนำวัสดุต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                          |               |     |         |      |            |
| 39. สภาพการใช้งานไ้ของวัสดุอุปกรณ์                                                                                |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                                                | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                                            | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 40. การให้การสนับสนุนในการจัดสร้าง<br>วัสดุอุปกรณ์                                                                                         |               |     |         |      |            |
| 41. ความพร้อมและความสามารถในการจัด<br>สร้างวัสดุอุปกรณ์                                                                                    |               |     |         |      |            |
| 42. การจัดหาหนังสือคู่มือการเรียนการสอน<br>หนังสืออ้างอิง นิตยสาร และวารสาร<br>เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพให้นักเรียน<br>ได้ศึกษาค้นคว้า |               |     |         |      |            |
| <u>ค่านการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู</u>                                                                                                     |               |     |         |      |            |
| 43. โรงเรียนสำรวจความถนัดของนักเรียน<br>ก่อนเลือกเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                                 |               |     |         |      |            |
| 44. โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยว<br>กับการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                                             |               |     |         |      |            |
| 45. โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำ<br>แก่นักเรียนเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน<br>วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ                                  |               |     |         |      |            |
| 46. โรงเรียนจัดบริการให้ความช่วยเหลือ<br>แก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์                                                                    |               |     |         |      |            |
| 47. โรงเรียนจัดบริการหางานให้นักเรียน<br>ทำในวันหยุดหรือนอกเวลา                                                                            |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                                                                                                                   | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                                                                                                               | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 48. โรงเรียนมีบริการจัดหางานให้นักเรียน<br>ทำเมื่อจบการศึกษา                                                                                                  |               |     |         |      |            |
| 49. โรงเรียนจัดบริการหาข้อมูลเกี่ยวกับ<br>อาชีพต่าง ๆ และความต้องการของ<br>ตลาดแรงงานในชุมชน ในรูปของเอกสาร<br>แผนปฎิบัติ ป้ายนิเทศ หรือการจัดงานวัน<br>อาชีพ |               |     |         |      |            |
| 50. โรงเรียนบริการจัดจำหน่ายอุปกรณ์<br>การสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพซึ่งนักเรียน<br>ต้องซื้อเป็นส่วนตัวในราคาถูก                                                 |               |     |         |      |            |
| 51. โรงเรียนจัดบริการให้ครูและนักเรียน<br>ไปศึกษาดูงานตามแหล่งวิทยาการ<br>สถานประกอบการ และสถานประกอบ<br>อาชีพอิสระ                                           |               |     |         |      |            |
| 52. การนิเทศและประสานงานกับสถาน<br>ฝึกงานอาชีพ<br><u>ด้านการวัดผลและประเมินผล</u>                                                                             |               |     |         |      |            |
| 53. ความยุติธรรมในการวัดผลให้คะแนน                                                                                                                            |               |     |         |      |            |
| 54. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดผลและ<br>ประเมินผล                                                                                                               |               |     |         |      |            |

| ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน<br>วิชาอาชีพ                            | ระดับของปัญหา |     |         |      |            |
|------------------------------------------------------------------------|---------------|-----|---------|------|------------|
|                                                                        | มากที่สุด     | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 55. การวัดผลทำได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา                                   |               |     |         |      |            |
| 56. การกำหนดระดับเกรดการเรียน                                          |               |     |         |      |            |
| 57. การประเมินผลการเรียนให้ทันตาม<br>กำหนดเวลา                         |               |     |         |      |            |
| 58. คุณภาพของเครื่องมือในการทดสอบ                                      |               |     |         |      |            |
| 59. การสังเกตความสนใจของนักเรียนใน<br>ระหว่างเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ |               |     |         |      |            |
| 60. วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนวิชา<br>พื้นฐานวิชาอาชีพ            |               |     |         |      |            |

## ปัญหาอื่น ๆ (โปรแกรม)

### 1. ปัญหาความจูงใจของหลักสูตร

- .....
- .....

### 2. ปัญหาแผนการเรียน

- .....
- .....

### 3. ปัญหากิจกรรมการเรียนการสอน

- .....
- .....

### 4. ปัญหาสถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ

- .....
- .....

### 5. ปัญหาวัสดุอุปกรณ์การสอน

- .....
- .....

### 6. ปัญหาการแนะแนวและการนิเทศอบรมครู

- .....
- .....

### 7. ปัญหาการวัดผลและประเมินผล

- .....
- .....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย  
เรื่อง

การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ชุดที่ 2 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่กำหนดให้  
ตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) น้อยกว่า 20 ปี ( ) 20 ถึง 30 ปี  
( ) 30 ถึง 40 ปี ( ) 40 ถึง 50 ปี  
( ) 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา ( ) ทำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี  
( ) สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ทางด้านการสอน ( ) 1 ถึง 5 ปี ( ) 5 ถึง 10 ปี  
( ) 10 ถึง 15 ปี ( ) 15 ถึง 20 ปี  
( ) 20 ปีขึ้นไป
5. สาขาวิชาพื้นฐานวิชา ( ) เกษตรกรรม ( ) พาณิชยกรรม  
อาชีพที่สอน ( ) ช่างอุตสาหกรรม ( ) คหกรรม  
( ) ศิลปหัตถกรรม ( ) ศิลปกรรม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ (คำถามคล้ายแบบ  
สอบถามชุดที่ 1)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย  
เรื่อง

การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่กำหนดให้  
ตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับชั้น ( ) ม.4 ( ) ม.5  
( ) ม.6
3. สาขาวิชาพื้นฐาน ( ) เกษตรกรรม ( ) พาณิชยกรรม  
วิชาชีพที่เลือกเรียน ( ) ช่างอุตสาหกรรม ( ) ศิลปหัตถกรรม  
( ) คหกรรม ( ) ศิลปกรรม
4. อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง.....(โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพ (คำถามคล้ายแบบ  
สอบถามชุดที่ 1)

การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย  
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

บทคัดย่อ  
ของ  
วิจิต นุญญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร  
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต  
ตุลาคม 2529



การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ด้าน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอน และฝึกงานอาชีพ วัสดุอุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการนิเทศอบรมครู และการวัดและประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และ ขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพของอาจารย์ผู้สอนโดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้าน การสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตาม เพศ และ ขนาดของโรงเรียนที่เรียนและเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ตาม ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 44 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพ จำนวน 204 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 400 คน รวม 648 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ในปีการศึกษา 2528 เครื่องมือที่ใช้ในการ รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเมินค่าการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน และ t - test และ F - test

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามทักษะของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน สรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการงานให้นักเรียนทำในวันหยุดหรือนอก เวลา หรือเมื่อจบการศึกษาแล้วได้
2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติ ในสถานฝึกอาชีพแหล่งวิทยากร หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน

3. โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพแก่นักเรียนได้
4. โรงเรียนไม่มีเงินค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน
5. สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระไม่ได้ให้ความร่วมมือด้วยดี กับทางโรงเรียนในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน และสถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ห่างไกลจาก โรงเรียนไม่สะดวกในการเดินทางไป-กลับขณะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ
6. นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนขาดความเข้าใจวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ และนักเรียนขาดความคิดริเริ่มในการ ทำงานอาชีพของนักเรียนเอง
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของ นักเรียน
8. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
9. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกงานทดลองด้วย ตนเอง

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของ โรงเรียนที่ทำการบริหาร มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นถ้านแผนการเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนทำการบริหาร ในขนาดโรงเรียนที่ทำการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชา พื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มี อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ด้านการสอนและขนาดโรงเรียนที่ทำการสอน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน วิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นถ้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่อาจารย์ผู้สอนในขนาดโรงเรียนทำการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศ และเรียนในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้  
หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการแนะแนว  
และการนิเทศอบรมครูและการวัดและประเมินผล ส่วนด้านอื่น คือ ด้านจุดมุ่งหมายของ  
หลักสูตร แผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่ใช้สอนและฝึกงานอาชีพ  
และวัสดุอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF PROBLEMS IN IMPLEMENTING VOCATIONAL CURRICULUM  
IN SENIOR HIGH SCHOOLS IN CHACHOENGSAO,  
CHON BURI, AND RAYONG

AN ABSTRACT  
BY  
VINICH BOONYOO

Presented in Partial fulfillment of the requirement  
for the Master of Education degree  
at Srinakharinwirot University  
October 1986

The purpose of this study was to investigate the problems of implementing vocational curriculum in senior high schools in Chachoengsao, Chon-Buri, and Rayong. The study concerned many aspects as follows : curriculum objectives, lesson planning, instructional activities, workshop and vocational training, vocational training materials, vocational guidance and teacher training, and measurement and evaluation. The problems of implementing vocational curriculum of school administrators, based on different qualifications concerning experiences and school sizes, the problems of implementing vocational curriculum of vocational teachers, based on ages, qualifications, teaching experiences and school sizes, the problems of implementing vocational curriculum of students, based on sex and school sizes, the problems of implementing vocational curriculum in senior high schools, based on the opinions of school administrators, vocational teachers and students, were also compared in the study.

A total number of 44 school administrators, 204 vocational teachers and 400 students in senior high schools belonging to the Secondary School Department in academic year 1985 were selected as the samples of the study. Rating-scale questionnaires were used for collecting the desired data t-test and F-test were statistically used for the analysis of the obtained data.

The results of the study revealed as follows :

1. The students in senior high schools could not get any jobs when they finished their schools. Job services during their studying could not be provided.

2. The students in senior high schools lacked inservice-training both inside and outside schools.

3. Senior high schools could not be able to invite the local guest speakers to offer the students the basic vocational course.

4. The students could not be provided the budget for outside school training.

5. The schools were not well-cooperated by other training-service centers to accept the students for training. Besides, the distance between schools and the training-service centers was too far for students to conveniently go from place to place.

6. The students could not apply vocational knowledge to their daily lives because of insufficient knowledge of basic vocational courses and initiation.

7. Vocational curriculum objectives were not planned with respect to students' interest and needs.

8. Students were not energetic to the basic vocational courses.

9. Senior high schools did not provide students the opportunity of independent learning and practice.

There were no significant differences in the administrators' opinions on the problems of implementing vocational curriculum with different qualifications : administrative experiences and school sizes. But there were significant differences in the administrators' opinions on the problems of implementing senior high schools curriculum with different school sizes and lesson planning at the .05 level.

There were no significant differences in the teachers opinions on the problems of implementing vocational curriculum with different ages, qualifications, teaching experiences and school sizes. But there were significant differences in the teachers' opinions on the problems of implementing vocational curriculum with different school sizes and instructional activities at the .05 level.

There were no significant differences in the students opinions on the problems of implementing vocational curriculum with different sex and school sizes.

There were no significant difference in the students' opinions on the problems of implementing vocational curriculum with different vocational guidance and vocational training, and with different measurement and evaluation. But there were significant differences in curriculum objectives, lesson planning, instructional activities, workshop and vocational training and vocational materials at the .05 level.